កម្ពុជសុរិយា

ទស្សនាវដ្ដី ផ្សាយជំណឹងខាងសាសនា និងអក្សរសាស្ត្រ

ឆ្នាំទី ៣២ លេខ ២ ខែកុម្ភៈ

ព. ស. ២៥០៣ គ. ស. ១៩៦០

ភ្នំពេញ

កម្ពុជសុរិយា

ទស្សនាវដ្ដី ផ្សាយខាងសាសនា និងអក្សរសាស្ត្រ

ចេញរាល់ខែពីពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បញ្ជីរឿង

ផ្នែកសាសនា	ទំព័រ
- វិបារណកថា លោក ស៊ុន-ហ៊ាន រៀបរៀង	១២១
- ចក្កធម្មកថា របស់ព្រះមហា ទូច-សាន	១២៩
- មធុរសភាសិណី (តមក) សម្ដេចព្រះធម្មលិខិត ល្វី-ឯម ប្រែរៀបរៀង ព្រះញាណកោសល ញាណ ឈឹន ពិនិត្យ	១៤១
- មហោសថជាតក (តមក) លោក អ៊ឹម-ភាង ចម្លងពីសាស្ត្រាស្លឹករឹត ព្រះពុទ្ធវង្ស កឹម - គួរ ពិនិត្យ	១៥៥
ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ	
- រឿងមរណមាតា (តមក) លោក ប៊ី-សុវណ្ណ ចម្លងពីសាស្ត្រាស្លឹករឹត	១៦៣
- រឿងព្រេងរុស្ស៊ី បែងអំពីវិទ្យាសាស្ត្រដ៏ប៉ុនប្រសប់ ស-ភភា ប្រែពីភាសាបារាំង	១៧១
- សត្រូវរបស់ខ្ញុំ លោក ក៊ូ-ប៊ូ រៀបរៀង	១៨២
- រឿងសាមកុក (តមក) ឧកញ៉ា នូ-កន ប្រែ	១៨៨
- ពាក្យវប្បធម៌ (តមក) លោក សម-ថាំង សមាជិកគណៈកម្មការវប្បធម៌ រៀបរៀង	២២១
ផ្នែកកំណត់ទីប្រវត្តិការណ៍	
- ពិធីហែសព ឧកញ៉ាសោភណមន្ត្រី ដួន - នុត លោក ជាប-ពិន រៀបរៀង	២២៧
- វចនានុក្រមសំស្ក្រឹត-ខ្មែរ (តមក) ព្រះមហា ប៉ាង-ខាត់ រៀបរៀង	២៣៨

មួយឆ្នាំ មាន ១២ សៀវភៅ ដំឡៃជាវ ២៣០៛០០

KAMBUJASURIYA

Revue mensuelle de culture religieuse et littéraire
Publiée par l'Institut Bouddhique de Phnom Penh

sommaire

Partie religieuse :

— Editorial par M. SIN-HEAN. 121
— Cakkadhammakatha par PRAH MAHA TOUCH-SANI . 129
— Madhurasavahini (suite) traduit par Samdec Prah Dhammalikhita Louis-Em revu et corrigé par Vén-NHEAN-CHHOEUN 141
— Prah Mahesothajataka (suite) relevé du manuscrit sur feuilles de latanier par M. IM-PHON et revu par Vén-KEM-TO 155

Partie littéraire :

—Légende de Marana Mâtâ(suite) relevée du manuscrit sur feuilles de latanier par M. BY-SOVANN 163
— Contes et légendes russes «La Science ingénieuse» traduit du français par S SARHA 171
— Mon Ennemi par M BOU-PO 182
— Histoire de Sam-Kok(suite)traduite par l'Oknha NOU-KAN. 188
— Activités de la Commission culturelle (suite) par M. SAM-THANG. 221

Notes et Chroniques :

— Funérailles de l'Oknha Sobhana Montrei Choun Nouth par M. CHAP PIN. 227
— Dictionnaire Sanscrit-khmer (suite) par Vén PANG-KHAT 238

Prix d'abonnement annuel (comprenant 12 numéros : 230$00 .

ផ្នែកសាសនា

វិចារណកថា

អំពីសេចក្តីចំរើនតាមរបៀបពុទ្ធសាសនា

លោក ស៊ុន · ហ៊ាន រៀបរៀង

យើងបានសម្លឹងមើលទៅឈើមួយដើម ដែលសម្បូណ៌ទៅដោយដើមដងត្រសុំសាខា គឺដើមស្លឹកផ្កាទាំងផ្លែសព្វគ្រប់ហើយ ក៏កើតនូវសេចក្តីព្យាករណ៍ទៅឲ្យចិត្តថា ដើមឈើមួយដើមនេះ មានសេចក្តីចំរើនល្អណាស់ ៗ យើងពិចារណាតទៅទៀតថា ដើមឈើមួយដើមនេះ ដែលមានសេចក្តីចំរើនដូច្នោះ ក៏ព្រោះបានទទួលដីជាតិល្អ ទាំងអាកាសល្អដោយសព្វគ្រប់ ហើយឫសក៏ចាក់ចុះទៅក្នុងដីយ៉ាងមាំមួនផង ៗ

ដើមឈើដែលចំរើនល្អនោះ យើងគ្រាន់តែសម្លឹងមើលទៅឃើញភ្លាម ក៏ជាទីសប្បាយក្នុងពន់ពេក ព្រមទាំងអាចបាននាំយកទៅប្រកបឲ្យកើតប្រយោជន៍ដល់ខ្លួនជាច្រើន ដូចនាំយកផ្លែទៅបរិភោគ នាំយកមែកទៅធ្វើអុស ឬធ្វើជាម្លប់សម្រាប់ជ្រកស្នាក់ក្នុងវេលាដើរផ្លូវជាដើម ៗ រុក្ខាវយវៈនៃឈើទាំងអស់នេះ តែងឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍ដល់ជនអ្នកត្រូវ

ការដោយប្រពៃ ។ កាលបើបែរមកពិនិត្យមើលចំពោះធម្មជាតិរបស់ដើមឈើដែលដុះជិតគ្នា ឬដុះតំណាលគ្នាវិញហើយ តែងឃើញនូវសេចក្ដីចំរើនលូតលាស់ប្រណាំងប្រជែងគ្នាជាពុំខាន ។

គង់កាលពីព្រេងនាយ វិវឌ្ឍនាការរបស់សត្វលោក ព្រមទាំងមនុស្សយើងនេះបានចំរើនរុងរឿង ផ្លាស់ប្ដូរពីសម័យព្រេងនាយ មកដល់សម័យកណ្ដាល ដរាបដល់សម័យបច្ចុប្បន្ននេះ ។ សភាពការណ៍របស់សង្គមមនុស្ស មិនមែនត្រូវការតែសេចក្ដីធំធាត់នៃរាងកាយ ដើម្បីស្វះស្វែងរកអាហារដែលជាការចាំបាច់ ឬត្រូវការតែកម្លាំងកំហែងរឹងប៉ឹងប៉ុណ្ណោះទេ ។ សង្គមមនុស្សត្រូវការបុគ្គលដែលមានសមត្ថភាព សេចក្ដីចេះដឹងប្រព្រឹត្តល្អស្គាល់ការខុសត្រូវ និងស្គាល់ការចាំបាច់ដទៃ ។ ទៀត ដែលត្រូវមានសេចក្ដីចំរើនទាន់នឹងសភាពការណ៍របស់សង្គមមនុស្ស គង់បច្ចុប្បន្នផង ។ សភាពរបស់មនុស្សកើតមក ព្រោះអាស្រ័យធម្មជាតិ ឋិតនៅក្នុងធម្មជាតិ ត្រូវតែចេះធ្វើខ្លួនឲ្យរស់នៅលើធម្មជាតិ ដូចជាចេះនាំយករបស់ក្ដៅមកបង្កឲ្យឆេះឡើង ចេះនាំយករបស់ត្រជាក់មកលត់ការពារក្ដៅវិញជាដើម ។

ព្រះពុទ្ធសាសនារបស់យើងបានកើតឡើងមកក្នុងកណ្ដាលចំណោមនៃមេលទ្ធិជំនឿ ៗ ដែលប្រៀនប្រដៅសង្គមមនុស្សក្នុងសម័យនោះដែរ ។ កាលបើពោលដោយគោលការណ៍ធំ ៗ នៃលទ្ធិទាំងនោះ គឺប្រៀនប្រដៅ

ឲ្យអង្វរគេព្រះជាម្ចាស់សួគ៌ដូចការបែរបន់,បួងសួង,បូជាយញ្ញព្រះអាទិត្យ ព្រះចន្ទជាដើម ។ លទ្ធិខ្លះ ប្រៀនប្រដៅឲ្យបំពេញតបៈខាងក្រៅដូច ប្រដៅឲ្យទូន្មានពនកាយ ឲ្យអត់អាហារ ឲ្យស្លៀកដណ្តប់នូវស្បែកខ្លាជា ដើម ។ ការប្រៀនប្រដៅឲ្យបំពេញវត្ត ជាតបៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់យ៉ាងនេះ ដើម្បីបង្ហាញឲ្យឃើញថាជាអ្នកល្អ ជាអ្នកបន្ទយ ជាអ្នកសន្តោស ។ លទ្ធិខ្លះ ប្រៀនប្រដៅឲ្យចុះត្រាំទឹកក្នុងទន្លេគង្គា ដើម្បីឲ្យបាននូវសេចក្តី បរិសុទ្ធ ។ បើប្រសិនជាធ្វើដូច្នោះហើយបាននូវសេចក្តីបរិសុទ្ធពិតមែន, បណ្តាទ័យជាតិ ទឹងមច្ឆាជាតិ គង់ទឹងមានសេចក្តីបរិសុទ្ធស្អាតជាងមនុស្ស យើងដោយពិតប្រាកដពុំខាន ។

ព្រះពុទ្ធសាសនាមិនបានប្រៀនប្រដៅបន្ថែមមនុស្សដូច្នោះទេ តែង ប្រៀនប្រដៅមនុស្សឲ្យព្រមទទួលស្គាល់នូវភាពមនុស្សជាមុន គឺឲ្យព្រម ទទួលស្គាល់នូវវិវឌ្ឍនាការរបស់មនុស្សដែលចំរើនមកដោយលំដាប់ ត្រូវ តាមគោលនៃវិទ្យាសាស្ត្រ ។ ទ្រង់បញ្ញត្តសីល៥ដែលជាគោលធ្វើមនុស្សឲ្យ ជាមនុស្សសម្បូណ៌ គឺសំដែងថា ព្រះពុទ្ធសាសនានេះសាងសេចក្តីចំរើនខាង នាមធម៌ឲ្យដល់មនុស្សដែលកំពុងចំរើនមក ដោយរូបធម៌ ។ ព្រះពុទ្ធ-សាសនាបានយកវត្ថុនៃធម៌ដែលសំដែងពីសេចក្តីចំរើន ខាងនាមធម៌មក ក្រសោបព័ទ្ធជុំវិញរូបធម៌ដូច្នេះ ដើម្បីកុំឲ្យមនុស្សយើងធ្វើនូវការលោភ ដល់គ្នានឹងគ្នាតាមអំពើចិត្ត គឺព្រះពុទ្ធជាបរមគ្រូទ្រង់ប្រៀនប្រដៅមិនឲ្យ

សម្លាប់គ្នា មិនឲ្យបៀតបៀនគ្នា ក្រៅពីនេះទ្រង់ប្រៀនប្រដៅឲ្យតាំងនៅក្នុងសេចក្ដីប្រាថ្នាល្អ និងបំណងល្អដល់គ្នានឹងគ្នាទៀត ព្រមទាំងទ្រង់ប្រៀនប្រដៅ ឲ្យចាត់សាងនូវរបបនៃសង្គមមនុស្សឲ្យបានឋិតថេរ ជាសង្គមដែលមានរបៀបរៀបរយ មិនឲ្យត្រូវនឹងសុភាសិតថា «ចំពោះមុខផ្ទៃទន្ទាប់ កំបាំងមុខផ្ទៃដង្កោឡើយ» ។ កាលបើដូច្នេះ សង្គមមនុស្សយើងអាចនឹងរស់នៅជាមួយគ្នាបានសុខសប្បាយ ។

មែនពិតព្រះពុទ្ធសាសនារបស់យើង ប្រដៅមនុស្សឲ្យទៅជាមនុស្សមានចិត្តទូលាយឲ្យចេះអភ័យគ្នា មិនមែនប្រដៅមនុស្សឲ្យជាមនុស្សឃើញតែប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនឡើយ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ព្រះពុទ្ធសាសនាបានប្រៀនប្រដៅឲ្យចេះគោរពសិទ្ធិមនុស្សជន សិទ្ធិក្នុងទ្រព្យសម្បត្តិ សិទ្ធិក្នុងការប្រើប្រាស់ចាយវាយភោគទ្រព្យរបស់ខ្លួនតាមការ ដែលគេបានមក កាលបើព្រះពុទ្ធសាសនា ព្រមទទួលស្គាល់នូវវិវឌ្ឍនាការរបស់មនុស្សដូច្នេះហើយ ក៏ឈ្មោះថា ព្រមទទួលស្គាល់នូវសិទ្ធិដែលកើតឡើងដល់មនុស្សក្នុងឋានៈជាបច្ចេកជននឹងមហាជន ។ ពិសេស គឺព្រះពុទ្ធ–សាសនាប្រដៅមនុស្ស ឲ្យផុតចាកទាសភាពទាំងខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ ។ ទាសភាពខាងក្នុងបានដល់ទាសភាពរបស់កិលេស ទាសភាពខាងក្រៅបានដល់ទាសភាពរបស់បុគ្គលដទៃ ។ កាលបើមនុស្សមានការងាររស់ខ្លួនឯង តែងមានសិទ្ធិគ្រប់គ្រងនូវការងារនោះ ។ កាលបើមានចិត្ត

ជារបស់ខ្លួន ក៏រមែងធ្វើចិត្តឲ្យមានឥស្សរភាពបានតាមហេតុផល តែកាលបើចិត្តត្រូវរុំព័ទ្ធដោយឧបក្កិលេស ឬមានតណ្ហាហើយ ក៏មិនអាចឈានឡើងទៅកាន់ឥស្សរភាពបានទេ តែងតែធ្លាក់ចុះទៅកាន់ទាសភាពវិញជាប្រាកដ ព្រមទាំងវិលត្រឡប់ខ្លួនទៅរកសេចក្តីសាបសូន្យពុំខាន ។ កាលបើបុគ្គលមានសតិសម្បជញ្ញៈដឹងទាន់ ហើយចេះទប់រាំងកចិត្តមិនលង់លុះដោយអំណាចនៃសេចក្តីលោភ និងសេចក្តីវង្វេងដែលជាការនាំឲ្យវិនាស ឈ្មោះថា បានធ្វើនូវសេចក្តីចំរើនឲ្យដល់ខ្លួនឯងដោយពិតប្រាកដ ។

កាលបើមនុស្សយើងមានការរស់នៅចំរើនឡើង មានចំនួនកាន់តែក្រាស់ក្រែលឡើង ដំណើរការណ៍ដែលត្រូវទាក់ទងគ្នា តែងតែមានច្រើនឡើងជាធម្មតាដែរ ។ ការនិយាយដោយស្មោះត្រង់គ្នា នាំឲ្យកើតមេត្រីនឹងគ្នា ព្រោះជាការនិយាយ ដើម្បីឲ្យកើតប្រយោជន៍, តែការនិយាយនេះទៀត ជាគ្រឿងសំដែងចេញរបស់ចិត្តដែលនាំឲ្យដឹងដល់សេចក្តីចំណាំផ្សេង ៗ សមដូចសុភាសិតលោកពោលថា " សំដីជាឯក លេខជាទោ វិជ្ជាជាត្រី សេចក្តីល្អអាក្រក់ជាត្រា " ខាងព្រះពុទ្ធសាសនាបានប្រៀនប្រដៅមនុស្សឲ្យនិយាយតែការពិត និយាយចំពោះរឿងដែលជាប្រយោជន៍ និយាយពាក្យពីរោះ វៀរចាកការនិយាយញុះញង់ចាក់ដោតនិងពាក្យឥតផលប្រយោជន៍ ។ គោលសំខាន់បំផុត គឺការនិយាយសមគួរដល់កាលៈទេសៈ រឿងអ្វីដែលនិយាយទៅហើយ

មានសេចក្ដីមិនពិតច្រើនជាងពិតឬនាំឲ្យមានសេចក្ដីវិនាស មិនគួរនិយាយឲ្យសោះតែម្ដង ។ ការហាមឃាត់របស់សង្គមមនុស្ស មិនព្រមបណ្ដោយឲ្យយើងចេះតែនិយាយអ្វីបានទាំងអស់ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធជាបរមគ្រូនៃយើងទ្រង់ប្រៀនប្រដៅនូវគោលនៃបរិសញ្ញា ភាពជាអ្នកស្គាល់បរិស័ទនឹងប្រជុំជន ក៏ដើម្បីឲ្យមនុស្សស្គាល់ថា ប្រជុំជនឬសមាគមនេះ កាលបើទៅរកត្រូវធ្វើកិរិយាយ៉ាងនេះ ៗ មិនឲ្យទទឹងទាស់ចំពោះសេចក្ដីនិយមនឹងច្បាប់ទំលាប់របស់គេ មិនឲ្យអ្វីស្រេចតែនឹងចិត្តរបស់ខ្លួនឯង តែទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ យើងត្រូវប្រកាន់គោលថានិយាយតែការពិតនិយាយតែការល្អនិយាយហើយមិនឲ្យកើតទោសទៀត នេះឯងជាគោលនៃសេចក្ដីចំរើនខាងការនិយាយ ។ ក្នុងប្រជុំជនដែលមានសេចក្ដីចំរើនហើយនោះ គេមិននិយាយនូវពាក្យឥតផលប្រយោជន៍ នឹងពាក្យកុហកកូតករឡើយ ។

កាលៈលោកចំរើនឡើង ការចូលចិត្តសិក្សាចំពោះនាទីរបស់បុគ្គលម្នាក់ ៗ កាន់តែមានច្រើនឡើងដែរ ការសិក្សានេះឯងជារឿងចំរើនរបស់សង្គមមនុស្ស ព្រោះថាបើអ្នកណាបានសិក្សាមកអស់វេលាជាយូរហើយក៏ឈ្មោះថាបានដំណើរតាមគោលវិវឌ្ឍនាការចំពោះនាទីរបស់ខ្លួន ដោយបរិបូណ៌ ។ មនុស្សយើងកាលបើមានសេចក្ដីចំរើនមកដោយការសិក្សាហើយ ចេះប្រកាន់ចំពោះនាទីរបស់ខ្លួន ដូចនាទីរបស់អ្នកគ្រប់គ្រង គឺមាតាបិតា, នាទីរបស់បុត្រធីតា, នាទីរបស់ស្វាមីភរិយា ដែលត្រូវ

តបស្នងដល់ទីងគ្នានោះក៏ជារឿងចាំបាច់មួយ គួរតែប្រតិបត្តិចំពោះគ្នាឲ្យល្អបំផុត កុំចូលចិត្តរឿងដទៃក្រៅពីនេះ ថាជារឿងធំ រឿងសំខាន់ទៅវិញ ភ្លេចនឹកនាថា នាទីរបស់ខ្លួនយ៉ាងដូចម្តេចនោះ ៗ កាលបើដូច្នេះ យើងគួរតែនាំគ្នាផ្តើមសាងឲ្យស្គាល់នាទីរបស់ខ្លួនជាមុន គឺមានសច្ចៈក្នុងនាទីដែលខ្លួនត្រូវមាន មានសុចរិតជាគ្រឿងការពារក្នុងខណៈធ្វើ មានការផ្សារធ្វើជាប់តគ្នាមិនដាច់ព្រមព្រៀងគ្នាទំលាយចោលនូវឧបសគ្គណា ដែលប្រឆាំងមកកាត់ផ្តាច់នូវសេចក្តីចំរើនមិនឲ្យដំណើរការណ៍ទៅរួចនោះ ៗ ការមានសច្ចៈចំពោះនាទីនេះ រមែងជាគ្រឿងសាងនូវសេចក្តីចំរើនឲ្យដល់មនុស្សគ្រប់គ្នា ៗ សេចក្តីចំរើនតាមន័យដែលបានពោលមកនេះ សំគាល់ដល់សេចក្តីចំរើនដែលជាគោលរបស់ជីវិត ព្រមទាំងដំណើរការណ៍តាមគោលទិដ្ឋធម្មិកត្ថប្រយោជន៍ខាងព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលអាចតាំងខ្លួនឲ្យបានចំរើនឡើងវិសេសជាងដើម គឺប្រតិបត្តិខ្លួនទៅតាមគោលនៃសង្គមមនុស្ស ដោយមានមេត្តាករុណាសាងមេត្រីភាពចំពោះគ្នានឹងគ្នា ជួយលើកដំកើងគ្នាតាមគោលរបស់សង្គមមនុស្ស ដែលចំរើនហើយ ៗ តែសេចក្តីចំរើននេះ ត្រូវអាស្រ័យវេលានៃការអប់រំចិត្តឲ្យបានបទត្រឹមត្រូវមកជាមុនដែរ បើមិនដូច្នោះទេ សញ្ញាតញាណដើម តែងវិលត្រឡប់ទៅកាន់ការប្រព្រឹត្តិតាមទំលាប់វិញពុំខាន ព្រោះហេតុនេះ បុគ្គលគួរតែពិន័យផ្តន្ទាទោសខ្លួនឯងឲ្យមានសណ្តាប់ធ្នាប់ល្អឡើង ដោយមាន

ស្មារតីប្រុងប្រយ័ត្នជានិច្ច កុំឲ្យចិត្តធ្លាក់ទៅកាន់ឋានៈទាបថោក ប្រព្រឹត្តកាយវាចាឲ្យមានរបៀបរៀបរយចំពោះសង្គមជាតិ មានចិត្តគោរពចំពោះសិទ្ធិនិងនាទីរបស់មនុស្សផងគ្នា មិនគួរធ្វើចិត្តឲ្យជាទាសភាព គួរតែធ្វើខ្លួនឲ្យទៅជាបេសកកម្មនៃសង្គមជាតិដោយពិតប្រាកដ ព្រោះបើមនុស្សនោះមិនបានធ្វើខ្លួនឲ្យចំរើនដល់ទីបំផុត ឬវិត្តបំណាន់នៃសង្គមជាតិក៏ដោយ ក៏សូមឲ្យជាមនុស្សចំរើនស្មើ ដែលសង្គមជាតិមិនបានរង្កៀស ជាមនុស្សល្អចំរើនតាមគោលនៃព្រះពុទ្ធសាសនា គឺចំរើនទាំងខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ គួរចាត់ចែងជីវិតការរស់នៅឲ្យមានរបៀប ទីលំនៅអាស្រ័យឲ្យស្អាតបាត សម្លឹងមើលជុំវិញខ្លួនយើង មើលតួយ៉ាងល្អរបស់មិត្តភក្តិក្នុងស្រុកជាមួយគ្នា ៗ ការសម្លឹងមើលលោកឲ្យឃើញពិត មើលឲ្យដឹង មើលយ៉ាងពិនិត្យពិច័យរកសេចក្តីចំរើន ហើយនាំមកពិន័យផ្តន្ទាទោសខ្លួនឯងឲ្យបានចំរើនល្អវិសេសឡើង ៗ

នៅអវសាននៃវិចារណកថានេះ នរជនណាដែលមានសេចក្តីចំរើនល្អដោយកាយ វាចា ចិត្ត មិននៅក្រោមអំណាចនៃសេចក្តីទាបថោកនិងប្រតិបត្តិត្រង់តាមនាទីរបស់ខ្លួនពិតៗ នរជននោះចាត់ថាជាមនុស្សល្អមនុស្សចំរើន ដោយមានជីជាតិគឺសីលធម៌ដ៏ឧត្តម សន្មតថា អ្នកនោះជាបេសកកម្មនៃសង្គមជាតិមែនៗ ព្រះពុទ្ធសាសនាបានប្រៀនប្រដៅមនុស្ស ឲ្យចំរើនដោយសេចក្តីល្អយ៉ាងនេះឯង ៗ

បក្កធម្មកថា

របស់ព្រះមហា ឡូប - សាន់ វត្តលង្កា

ឆមោ ៣ ជង

សូមនមស្ការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ (ព្រមទាំងព្រះធម៌ និងព្រះអរិយសង្ឃដោយសេចក្ដីគោរព)។

សូមពណ៌នាអំពី "ចក្កធម៌" ដែលមានក្នុងគម្ពីរអង្គុត្តរនិកាយ ដូចតទៅនេះ ៖

ចក្កធម៌ ប្រែថា ធម៌បីដូចជាកង់រថ នាំទៅកាន់សេចក្ដីចំរើន គ្រប់យ៉ាង ។ ចក្កធម៌ នេះមាន ៤ យ៉ាងគឺ :

១ - បដិរូបទេសវាសៈ នៅក្នុងប្រទេសដ៏សមគួរ ;

២ - សប្បុរិសូបសំសេវៈ សេពគប់នឹងសប្បុរស;

៣ - អត្តសម្មាបណិធិ តាំងខ្លួនដោយប្រពៃ;

៤ បុព្វេកតបុញ្ញតា បានធ្វើបុណ្យទុកមកក្នុងកាលមុន ។

ធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ព្រះសម្ពុទ្ធបរមគ្រូជាម្ចាស់នៃយើង ទ្រង់សំដែងប្រៀបធៀបនឹងកង់រថ, កាលបើបុគ្គលណា មានបំណងបរទៅកាន់ទីណាមួយ ដោយកង់រថ ។ រមែងនាំទៅកាន់ទីនោះ ។ បានតាមបំណងប៉ងប្រាថ្នាយ៉ាងណាមិញ, ធម៌ទាំង ៤ នេះ បើបុគ្គលណាមួយ បានប្រព្រឹត្តឲ្យត្រឹមត្រូវ បានធ្វើឲ្យសមហេតុ_ផលហើយ ក៏រមែងធ្វើសេចក្ដីចំរើន ឲ្យកើតមានឡើងតាមលំដាប់ថ្នាក់យ៉ាងនោះដែរ ។

សូមៈលើកយក ចក្កធម៌ ទាំង ៤ មកពង្រីកសេចក្ដី មួយមាតិកា ម្ដងៗ ដូចតទៅនេះ ៖

ទី១- បដិរូបទេសវាសៈ ប្រែថា នៅក្នុងប្រទេសដ៏សមគួរ: ដែលហៅថា ប្រទេសដ៏សមគួរនោះ គឺសំដៅយកប្រទេសណា ដែលសម្បូណ៌ដោយអ្នកប្រាជ្ញ គឺ, រាជបណ្ឌិត ចេះដឹងច្រើន ជាពហុស្សូត ប៉ិនប្រសប់ដោយការរៀនសូត្រ, ចេះរៀបចំប្រជាជាតិ, ពលរដ្ឋ ឲ្យសិក្សា ចំណេះវិជ្ជា និងធម៌ផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនា ជាគ្រឿងប្រដៅចិត្ត ឲ្យមានមេត្តាករុណាធម៌ ចេះសង្គ្រោះគ្នា, ចេះស្រឡាញ់រាប់អានគ្នា, ចែកសេចក្ដីសុខដល់គ្នា, ប្រាប់ប្រយោជន៍ដល់គ្នា ដើម្បីញ៉ាំងជនរួមជាតិជាមួយគ្នា ឲ្យមានសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ អង់អាច ក្នុងការចេះដឹង ៗ ប្រទេសយ៉ាងនេះ លោកហៅថា "ប្រទេសដ៏សមគួរ" គឺប្រទេសប្រកបដោយធម៌ ល្មមធ្វើខ្លួនប្រាណជ្រកអាស្រ័យរកប្រយោជន៍បាន ៗ

មួយទៀត ប្រទេសណាដែលមានព្រះមហាក្សត្រសោយរាជ្យគ្រប់គ្រងផែនដី ប្រកបដោយទសពិធរាជធម៌ ចាត់ចែងអង្គការរដ្ឋតាមប្រពៃណី របស់ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ធម៌, មានសេចក្ដីអាណិតអាសូរអនុគ្រោះដល់ប្រជាពលរដ្ឋ រៀបចំប្រជាជាតិ ឲ្យមានការសិក្សាចំណេះវិជ្ជាទាំងផ្លូវលោក ផ្លូវធម៌ឲ្យគ្រប់គ្រាន់ ៗ

ឯវិជ្ជាខាងផ្លូវលោក មាន ៥ យ៉ាងគឺ:

១-នីតិវិជ្ជា គឺការចេះដឹងច្បាប់សម្រាប់លោក សំរាប់សាសនា ស្គាល់កិច្ចការឈមមុខទៅរកសុខចំរើនគ្រប់យ៉ាង តាំងពីអក្សរសាស្ត្រឡើងទៅ។

២- រដ្ឋវិជ្ជា ការចេះដឹងច្បាប់រដ្ឋបាល សម្រាប់រក្សាប្រទេស ស្គាល់ផ្លូវរដ្ឋប្រសាសនោបាយ ក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន នឹងប្រទេសដទៃ អាចប្រាស្រ័យចរចាទៅនឹងនានាជាតិដទៃ បានដោយស្រួល ។

៣- វេជ្ជវិជ្ជា ការចេះដឹងក្នុងផ្លូវវេជ្ជសាស្ត្រ ស្គាល់សមុដ្ឋាននៃរោគ ស្គាល់វិធីផ្សំថ្នាំ សម្រាប់រម្ងាប់រោគ ។

៤- យន្តវិជ្ជា ការចេះដឹងក្នុងផ្លូវបច្ចេកទេស ឬការជាងដែលអាចធ្វើចក្រយន្តយាន តាមកាលសម័យនៃលោកនិយមបាន ។

៥- យុទ្ធវិជ្ជា ការចេះដឹងក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រ សម្រាប់ការពារប្រទេសជាតិ។

ឯវិជ្ជាខាងផ្លូវធម៌នោះគឺ ការចេះដឹងពុទ្ធវចនៈ ពោលគឺព្រះត្រៃបិដក ចាំស្ទាត់ចូលចិត្តមិនភាន់ច្រឡំ ចេះប្រែសេចក្តីត្រឹមត្រូវតាមរបៀបវេយ្យាករណ៍ជាដើម ហើយនឹងសិល្បកម្មផ្សេងៗសំបូណ៌ដោយស្រែចំការច្បារដំណាំ ទាំងរបរខាងសេដ្ឋកិច្ច គឺពាណិជ្ជកម្ម, កសិកម្មសំបូណ៌ដោយស្ទឹងបឹងបួ,ព្រែក,ទន្លេ សម្រាប់អ្នកត្រូវការ មានការបង្ហូរទឹកចេញចូលដាក់ស្រែចំការច្បារដំណាំជាដើមព្រមទាំងគ្រឿងប្រើប្រាស់គ្រឿងឧបភោគបរិភោគ គ្រឿងស្លៀកពាក់ នឹងគ្រឿងការពារសត្រូវជាដើម យ៉ាងនេះហៅថា ប្រទេសដ៏សមគួរតាមផ្លូវលោក ទាំងប្រជាជាតិដែលមានកំពូសំណាង

វាសនាមកកើតជួបប្រទះនឹងសេចក្ដីសុខចំរើន គ្មានប្រទេសដែលសំបូណ៌ដោយចំណេះវិជ្ជា, គោគសម្បត្តិ ដែលគ្មានពេលមកខាងលើទៀតសោត ក៏ត្រូវតែកសាងកម្លាំង កាយ វាចា ចិត្ត ឲ្យរឹងប៉ឹងតាមសេចក្ដីព្យាយាម កាច់បំបាក់និស្ស័យថោកទាប ខ្ជិលច្រអូស ធុញទ្រាន់ ប្រមាថមើលងាយនោះចោលចេញ ហើយផ្គងកាយវាចានឹងចិត្តឲ្យរឹងប៉ឹងក្លៀវក្លាមានខន្តីមានបរបេសគ្មានអត្តពលកម្មអត់ធ្មត់ទ្រាំទ្រតស៊ូបុរាននឹងកិច្ចធុរៈ ការងារគ្រប់យ៉ាងឲ្យផុះជាលលូតលាស់ចំរើនឡើង ដើម្បីបន្ទោលកំពូសំណាងវាសនាថោកទាបនោះ ឲ្យវិលទៅកាន់សេចក្ដីចំរើនកុំបណ្ដោយវាសនាទៅតាមយថាកម្មកុំដេកចាំព្រេងសំណាងនោះ ឯព្រេងសំណាងដែលនឹងផ្ដល់ឲ្យនោះ លុះតែខំប្រឹងរៀនប្រឹងរក, ប្រឹងប្រព្រឹត្ត ទើបជាគវាសនានឹងផ្ដល់ឲ្យតាមលំដាប់ខ្ពស់ទាបបាន សមដូចបុរាណភាសិតថា "ចេះពីរៀន មានពីរក" យ៉ាងនេះហៅថា បានប្រយោជន៍ព្រោះនៅគ្មានប្រទេសជំសមគួរ ។

ប្រទេសនីមួយៗ ដែលនឹងលូតលាស់ចំរើនឡើងទៅកាន់អារ្យធម៌នឹងឋានៈខ្ពង់ខ្ពស់បាន, លុះតែប្រកបដោយផ្លូវទាំងពីរយ៉ាង គឺ ផ្លូវលោកផ្លូវធម៌ អាស្រ័យគ្នា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា ដើរទៅទន្ទឹមគ្នា ទើបអាចនឹងចំរើនរុងរឿងសុខក្សេមក្សាន្តបាន ។ ផ្លូវទាំងពីរត្រូវឲ្យដើរទៅជាមួយគ្នា គឺផ្លូវលោកនៅត្រង់ណា ផ្លូវធម៌ក៏ឲ្យនៅត្រង់នោះ ផ្លូវធម៌នៅត្រង់ណា ផ្លូវលោកក៏ឲ្យនៅត្រង់នោះដែរ, ឲ្យផ្លូវលោកស្ថិតនៅជាបណា

ឲ្យផ្លូវធម៌ក៏ស្ថិតនៅដកបនោះដែរ ។ បើអាទតែផ្លូវធម៌យ៉ាងនេះ មិនមានកដការរៀបចំ ឲ្យមានគ្រោងការរក្សាប្រទេសជាតិ នឹងភោគសម្បទ័របស់ប្រទេសទេ ប្រទេសជាតិនឹងក្លាយទៅជាក្រក្រលំបាក ទៅជាព្រៃផ្សៃទៅជាប្រទេសមិនមានតម្លៃថ្លៃថ្នូរទៅវិញ ។ ឬក៏មានតែផ្លូវលោកយ៉ាងនេះ ប្រទេសនឹងក្លាយទៅជាភ្លើងឆេះពេញលោកទាំងមូល ព្រោះមនុស្សប្រកបដោយ លោភៈ ទោសៈ មោហៈ ច្រើន មិនមានមេត្តាករុណាធម៌សម្រាប់លត់ភ្លើង គោលគឺ លោភៈ ទោសៈ មោហៈ នោះបានឡើយ ។

ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ឈ្វេងយល់ ហេតុផលនេះហើយ ទើបទ្រង់សំដែងនូវផ្លូវទាំងពីរប្រការនេះទុកមក, កប់ថាជាមគ្គលមួយ យ៉ាងប្រសើរដោយសុខចំរើន នេះជា ចក្កធម៌ទី ១ ។

ទី ២ - សប្បុរិសូបសំសេវៈ ប្រែថា ការសេពគប់នឹងសប្បុរសៈ មានសេចក្តីអធិប្បាយថា បណ្តាមនុស្សទាំងអស់ក្នុងសកលលោក សូម្បីមានកម្លាំងកាយ កម្លាំងប្រាជ្ញា នឹងកម្លាំងចិត្តគំនិតសម្រាប់ចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ខ្លួន នឹងអ្នកដទៃ ឬឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍អ្វីមួយបាន ដល់ក្រុមញាតិសាច់សាលោហិត រហូតដល់ប្រទេសជាតិមាតុភូមិ មិនឲ្យប្រទេសអន្តរាយ ទាំងធ្វើបុគ្គលមារយាទ ឲ្យល្អកើតឡើងបាននោះ ក៏ត្រូវតែធ្វើសេចក្តីសិក្សា ស្គាល់សេពគប់កប់រក នឹងសប្បុរសជាមុនដើម្បីនឹងឲ្យស្គាល់ហេតុការណ៍ ទំនងការនោះសិន ទើបកិច្ចការដើរទៅ

កាន់សេចក្តីសុខ សេចក្តីចំរើនបាន ។

ឯបុគ្គលជាសប្បុរស មិនកំណត់រូបណាមួយឡើយ ទោះបីជាស្ត្រី បុរស,គ្រហស្ថ និងបព្វជិតក៏ដោយ ឲ្យតែមានចរិយាល្អ ឋិតនៅក្នុងធម៌ របស់សប្បុរស ឈ្លាសវាងវៃប៉ិនប្រសប់ ចេះដឹងផ្លូវលោកនិងផ្លូវធម៌ បរិបូណ៌ គឺហៅថាសប្បុរសបានទាំងអស់ ។

សប្បុរសនេះ ជាបុគ្គលថ្លៃថ្នូរ ក្នុងសាកលលោកអាចយកចិត្តទុក ដាក់ជួយស្រោចស្រង់រំដោះទុក្ខប្រជាជាតិមាតុប្រទេស ឲ្យឡើងទៅកាន់ សីលធម៌ អារ្យធម៌ ទីថ្នាក់ជាន់ខ្ពស់បាន ។

ហេតុនេះ យើងទាំងអស់គ្នា ជាអ្នកស្រឡាញ់សេចក្តីសុខសេចក្តី ចំរើន ត្រូវតែផ្ចិតចំឡងយកបែបបទសណ្តាប់ធ្នាប់ និងការចេះដឹងពីលោក អ្នកសប្បុរសចេះដឹងឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ទាន់សម័យ កុំបង្អែបង្អង់ឲ្យកាល វេលាចេះតែកន្លងទៅ, ដើម្បីនឹងសាងជាតិមាតុភូមិរបស់យើងឲ្យរឹងជំហរ មាំមួន លើកខ្លួនឲ្យរួចចាកភាពថោកទាបដែលទទួលគ្រោះថ្នាក់ គឺសេចក្តី លង់ទៅក្រីក្រលំបាកមកអស់ច្រើនសតវត្សហើយ ។

មួយទៀតសប្បុរសនេះ បើនរណាបានចូលទៅគប់ប្រសព្វយកជា មិត្ត ឬសូមធ្វើជាគ្រូបាអាចារ្យ ហើយខំស្វាហាប់រៀនសូត្រប្រតិបត្តិតាម លោក បើទុកជាមិនធ្លាប់ជាបណ្ឌិតមកពីដើម ក៏គង់ក្លាយទៅជាបណ្ឌិត តាមលោកមិនលែង ព្រោះលោកនេះឯង តែងមានឧបាយចេះនិយាយ

ណែនាំអ្នកដែលចូលទៅសេពគប់នឹងលោកនោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តតាមផង ។

បើនរជនណា បានចូលទៅសេពគប់នឹងសប្បុរស ហើយប្រឹងយកចិត្តទុកដាក់តាមឱវាទលោក នរជននោះមិនយូរប៉ុន្មានគង់នឹងបានដឹងរសធម៌ ដោយឆាប់រហ័ស ឧបមាដូចអណ្តាតដែលឆាប់ដឹងរសសម្លដូច្នោះដែរ ។ ដូចមានពុទ្ធភាសិត ក្នុងពាលវគ្គ នៃធម្មបទ ខុទ្ទកនិកាយថា:

មុហុត្តមបិ ចេ វិញ្ញូ បណ្ឌិតំ បយិរុបាសតិ
ខិប្បំ ធម្មំ វិជានាតិ ជិវ្ហា សូបរសំ យថា ។

ប្រែថា: បុគ្គលអ្នកមានប្រាជ្ញា បើចូលទៅអង្គុយជិតជនជាបណ្ឌិតសូម្បីតែមួយរំពេច ក៏អាចដឹងច្បាស់នូវធម៌យ៉ាងឆាប់ដូចជាអណ្តាតអាចដឹងនូវរសនៃសម្ល (យ៉ាងនោះដែរ) ។

សប្បុរសមានគុណគឺសេចក្ដីល្អ គួរពប់អានមានឧបមាដូចជាគ្រឿងក្រអូប មានក្រស្នា ទឹងកម្រងផ្កាជាដើម, ឯអ្នកដែលចូលទៅគប់ប្រសព្វដូចស្លឹកឈើឬសំពត់ខ្ចប់ឬដែលរុំគ្រឿងក្រអូប ទោះស្លឹកឈើឬសំពត់មិនមានគ្រឿងក្រអូបសោះ ក៏គង់ក្លាយទៅជាមានក្លិនក្រអូបតាមសេចក្ដីប្រាថ្នា ។

សមដូចពុទ្ធភាសិតថា: នរជនខ្ចប់ក្លិនក្រស្នា ដោយស្លឹកឈើ បើទុកជាស្លឹកឈើ (មិនធ្លាប់ក្រអូបពីដើម) ក៏គង់តែក្លាយទៅជាក្រអូបឈ្ងុយឈ្ងប់ គួរឲ្យជាប់ចិត្តយ៉ាងណាមិញ , ការដែលចូលទៅសេពគប់នឹងអ្នកប្រាជ្ញ (ក៏មានកិត្តិស័ព្ទក្រអូបខ្ចរខ្ចាយ) យ៉ាងនោះដែរ ។

សប្បុរសនេះ លោកមិនបានពន្យល់ប្រាប់តែផ្លូវសុខសួគ៌ទិព្វាន ដែលយើងមើលមិនឃើញនោះទេ គឺលោកពន្យល់បង្ហាញផ្លូវបច្ចុប្បន្ន ដែលមើលឃើញជាក់ស្តែងនឹងភ្នែកយើងកល់គ្នាផង ដូចជាពន្យល់ឲ្យរៀនចំណេះវិជ្ជាផ្លូវលោកផ្លូវធម៌ ឲ្យប្រឹងខំស្វែងរកទ្រព្យសម្បត្តិ កុំឲ្យសេពគប់គប់ប្រសព្វនឹងបុគ្គលពាលដូច្នេះជាដើម ។ ព្រោះហេតុនោះ សា· ធុជនទាំងឡាយកាលបើបានជ្រាបសេចក្តី ដែលបានពណ៌នាមកខាងលើនេះ គួរតែសេពគប់ជាមួយនឹងសប្បុរសតែម្យ៉ាង ដើម្បីផ្ចិតបង្ខំសណ្តាប់ធ្នាប់ចំណេះវិជ្ជាអំពីលោក កុំសេពគប់ជាមួយនឹងបុគ្គលពាលដាច់ខាត ។ ព្រោះការសេពគប់នឹងបុគ្គលពាល មិនមែននាំយើងទៅកាន់សេចក្តីសុខសេចក្តីចំរើនទេ, បើបុរសបុគ្គលអ្នកស្វែងរកសេចក្តីសុខសេចក្តីចំរើនពុំគួរបង់ឲ្យជួបប្រទះ ពុំគួរសេពគប់ជាដាច់ខាត, ព្រោះជនពាលតែងញុំាងខ្លួនឯងផង ញុំាងជនដទៃដែលធ្វើតាមផង ឲ្យបានសេចក្តីវិនាសដោយអំពើដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្តអាក្រក់តាមនោះពុំខាន ។ ត្រូវតែសេពគប់នឹងសប្បុរសម្យ៉ាងទើបចាត់ជាមង្គលមួយ នេះរាប់ជាជា បក្កធម៌ ទី ២ ។

ទី៣- អត្តសម្មាបណិធិ ប្រែថា : ការតាំងខ្លួនបានដោយប្រពៃ : ដែលហៅថា តាំងខ្លួនដោយប្រពៃនោះ គឺបុគ្គលណាមួយបានសេពគប់នឹងសប្បុរស បានសិក្សារៀនចំណេះវិជ្ជា ផ្ចិតចំឡងយកបែបបទ សណ្តាប់ធ្នាប់ពីលោកបានហើយ ត្រូវផ្តាច់និស្ស័យចោលពាល

គឺគំនិតចាស់ដែលធ្លាប់កាន់ ធ្លាប់ជឿ ធ្លាប់ប្រព្រឹត្ត ធ្លាប់ខ្វល់ប្រអូសធុញទ្រាន់ ធ្វេសប្រហែសនោះចោលចេញបាន ហើយស្រវាឱបក្រសោបចាប់យកនិស្ស័យជាន់ខ្ពស់ដែលបានសន្សំអប់រំនោះ មកដំកល់ទុកក្នុងដួងចិត្តរបស់ខ្លួន ដើម្បីនឹងសាងអត្តភាព នឹងប្រទេសជាតិមាតុភូមិ ឲ្យឡើងទៅកាន់អារ្យធម៌ជាន់ខ្ពស់យ៉ាងនេះហៅថា ការតាំងខ្លួនដោយប្រពៃ ។

ឯគ្រោងការសាងអត្តភាព នឹងប្រទេសជាតិមាតុភូមិឲ្យឡើងកាន់អារ្យធម៌ជាន់ខ្ពស់នោះ សំដៅយកប្រយោជន៍ពីរប្រការគឺ : ប្រយោជន៍ដែលត្រូវបានឃើញទាន់ភ្នែកក្នុងជាតិនេះហៅថា ទិដ្ឋធម្មិកប្រយោជន៍ ១, ប្រយោជន៍ដែលត្រូវបានក្នុងកាលអនាគតឬខាងមុខ ហៅថា សម្បរាយិកប្រយោជន៍ ១ ។

ទិដ្ឋធម្មិកប្រយោជន៍ ជាហេតុឲ្យកើតសេចក្ដីសុខចំរើនក្នុងជាតិនេះអស់មួយជីវិត ចែកចេញជា៤យ៉ាងគឺ :

១-ការបរិបូណ៌ដោយសេចក្ដីព្យាយាមប្រឹងប្រែងប្រកបកិច្ចការ វិជ្ជាជីវៈរកស៊ីចិញ្ចឹមជីវិតដោយការងារត្រូវធ្វើផ្សេងៗ នឹងចំពោះវិជ្ជាគ្រប់បែបដរាបដល់បានលទ្ធផល គឺ ភោគសម្បទ៍ នឹង វិជ្ជាសម្បទ៍ ដែលកើតមកពីហេតុ គឺសេចក្ដីខ្មីឃ្មាតប្រកបការងារនោះៗ ហៅថា ឧដ្ឋានសម្បទា ។

២-ការបរិបូណ៌ដោយការថែរក្សា ថែទាំទ្រព្យសម្បត្តិនឹងវិជ្ជាសម្បត្តិ មិនឲ្យបាត់បង់នឹងក្ងួចចោល ដែលខ្លួនបានសន្សំ បានរៀនរួចមកហើយ

នោះ មិនឲ្យខូចខាតអន្តរាយដោយហេតុផ្សេងៗ មានអបាយមុខជាដើម ហៅថា អារក្ខសម្បទា ។

៣- ការចេះចាយវាយទ្រព្យសម្បត្តិចិញ្ចឹមជីវិត ល្មមសមគួរដល់កម្លាំងទ្រព្យដែលរកបាន មិនរឹតពេក មិនតណ្ហាតញ្ញៃយពេក ទូលាយដៃពេក ហៅថា សមជីវិតា ។

៤- ការសេពគប់នឹងកល្យាណមិត្រ គឺមិត្រដែលប្រព្រឹត្តត្រឹមត្រូវល្អដោយកាយ វាចា ចិត្ត ហៅថា កល្យាណមិត្តតា ។

នេះជាប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្នជាតិនេះ ។

ឯសម្បរាយិកប្រយោជន៍ ជាប្រយោជន៍ដែលបានក្នុងកាលខាងមុខនោះ ចែកចេញជា ៤ យ៉ាងដែរ៖

១- ការបរិបូណ៌ដោយសទ្ធា គឺជឿចំពោះវត្ថុដែលគួរជឿ មានជឿថា ធ្វើអាក្រក់បានអាក្រក់ ធ្វើល្អបានល្អ នឹងជឿគុណព្រះរតនត្រ័យជាដើម យ៉ាងនេះ ហៅថា សទ្ធាសម្បទា ។

២- ការបរិបូណ៌ដោយការរក្សាកាយវាចាចិត្ត ឲ្យរាបសា មិនឃោរឃៅ មិនបៀតបៀនសត្វដទៃ មិនលួចមិនឆក់ដណ្ដើមកៃបន្លំយកទ្រព្យសម្បត្តិអ្នកដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យដោយកាយ វាចា ចិត្ត, មិនលួចកូនប្រពន្ធអ្នកដទៃ មិននិយាយពាក្យកុហក មិនក្រេបផឹកទឹកស្រវឹង គឺមានចរិយាឫកពាល្អ គួរឲ្យអ្នកផងស្រឡាញ់ចូលចិត្ត ចង់គោរពបូជា

យ៉ាងនេះ ហៅថា សីលសម្បទា ។

៣–ការបរិបូណ៌ដោយការអាណិតអាសូរ ចំពោះអ្នកកំសត់ទុគ៌តហើយលះបង់ទ្រព្យសម្បត្តិ ចែកចាយឲ្យតាមបានតាមមានឥតរើសមុខនឹងបូជាគុណមាតាបិតានឹងគ្រូបាអាចារ្យជាដើម ហៅថា ចាគសម្បទា ។

៤-ការបរិបូណ៌ ដោយការសិក្សារៀនសូត្រឬស្តាប់ពាក្យប្រៀនប្រដៅ ដើម្បីឲ្យកើតប្រាជ្ញា ចេះពិចារណាស្គាល់គុណ ទោស ស្គាល់ខុសត្រូវ ស្គាល់ ល្អ អាក្រក់ ស្គាល់ហេតុផល ស្គាល់សេចក្តីវិនាសចំរើន ឬ ពិចារណាសង្ខារឲ្យឃើញថា ធម្មជាតិគ្រប់យ៉ាង ជារបស់មិនទៀងជាដើម ហៅថាបញ្ញាសម្បទា ។ សម្បទា ៤ យ៉ាងនេះ ជាប្រយោជន៍ដែលយើងត្រូវសន្សំទុកទៅបរលោកឬទៅអនាគត ។ ប្រយោជន៍ទាំងពីរយ៉ាងដូចបានពោលមកនេះ បើជនណាបានធ្វើបានសន្សំហើយ ជននោះឈ្មោះថាបានតាំងខ្លួនដោយប្រពៃ រមែងវិលទៅកាន់សេចក្តីសុខចំរើនតាមប្រាថ្នាពប់ថាជាមង្គលមួយ នេះជា ចក្កធម៌ ទី ៣ ។

ទី៤–បុព្វេកតបុញ្ញតា ប្រែថា ភាពជាអ្នកបានធ្វើសេចក្តីល្អទុកមកក្នុងកាលមុន ។ សេចក្តីថាជនជាតិនីមួយៗ ដែលមានភោគសម្បត្តិយសសក្តិបរិវារសណ្ឋានទ្រង់ទ្រាយល្អ ឬថ្កុំថ្កើងយ៉ាងណាៗ ក៏សុទ្ធតែមកពីកំពូសំណាងវាសនាបានអប់រំសន្សំទុកមកពីក្នុងកាលមុន បើយើងធ្វើយ៉ាងណា ប្រព្រឹត្តយ៉ាងណា ទោះបីតិចក្តី ច្រើនក្តី លទ្ធផលត្រឡប់ទៅវិញ

ក៏រមែងទាញបង្អិលឲ្យទៅតាមគំរូដើម មិនខុសហេតុខុសផលយ៉ាងនោះឡើយ ។ សូមទាញឧទាហរណ៍ឲ្យឃើញក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះថា ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ក្ដី ព្រះបច្ចេកពុទ្ធក្ដី អរហន្តសាវកដទៃក្ដី ដែលបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធជាអរហន្ត លះកិលេសចូលទៅកាន់ព្រះនិព្វានហើយមានព្រះកិត្តិនាមល្បីក្នុងត្រៃភពនោះ ក៏អាស្រ័យមកអំពីបុណ្យកុសល ដែលបានកសាងសន្សំទុកក្នុងអតីតជាតិ ។ ពុំនោះសោត ដូចយ៉ាងឥស្សរជនមានព្រះរាជានឹងនាហ្មឺនសព្វមុខមន្ត្រីធំតូចគ្រប់ដំណែងជាន់ខ្ពស់ កណ្ដាល ឬទាបបានយ៉ាងនេះ ក៏អាស្រ័យមកអំពីការសិក្សារៀនសូត្រពីខាងដើមតាមជាន់ថ្នាក់ទើបអាចនឹងឡើងកាន់ដំណែងនានាបាន, មិនមែនទេះតែឡើងទៅឯងៗបានទេ ។ អ្នកមានសម្បត្តិនឹងអ្នកខ្សត់សម្បត្តិក៏ដូចគ្នា, លុះតែខំប្រឹងរកខំធ្វើពីខាងដើមដែរ ទើបសម្រេចប្រយោជន៍ក្នុងកាលខាងក្រោយទៅបាន ។

សេចក្ដីពណ៌នាមកប៉ុណ្ណេះ ដើម្បីនឹងទាញឲ្យឃើញថាសេចក្ដីល្អដែលយើងបានធ្វើទុកមកពីក្នុងកាលមុនយ៉ាងណា ដល់មកខាងក្រោយក៏រមែងឲ្យផលយ៉ាងនោះដែរ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពុទ្ធបរមគ្រូទ្រង់សំដែងថា ភាពជាអ្នកធ្វើសេចក្ដីល្អទុកមកក្នុងកាលមុនហាត់ជាចក្កធម៌មួយរមែងវិលទៅកាន់សេចក្ដីសុខចំរើនក្នុងលោកនេះរាប់ថាជាចក្កធម៌ទី ៤ ។

ពណ៌នាអំពីចក្កធម៌ដែលប្រែថា ធម៌ដូចជាកង់នៃរថនាំទៅកាន់សេចក្ដីចំរើន ចប់ដោយសង្ខេបតែប៉ុណ្ណេះ ។

មធុរសវាហិណី

សម្ដេចព្រះធម្មលិខិត ល្វី–ឯម ប្រែរៀបរៀង

(តទៅ)

ព្រះមហាសត្វទ្រង់បានស្ដាប់ពាក្យយក្សហើយ ទ្រង់ពិចារណាថា អាត្មាអញបានអន្ទោលទៅមកក្នុងវដ្ដសង្សារជាយូរអង្វែង ដែលកត់ទូវជាតិកំណើតត្រូវសត្វសាហាវទាំងឡាយ មានសីហៈ ខ្លាធំ ខ្លាឃ្មុំ ត្រី អណ្ដើកនិងសត្វស្លាបជាដើម ខាំពាំយកទៅស៊ីជាចំណីអាហាររបស់វា ជាតិកំណើតទាំងនោះនឹងរាប់ពុំបានឡើយ, ថ្ងៃនេះ ត្រូវអាត្មាអញលះបង់ជីវិតខ្លួន , ដើម្បីប្រយោជន៍បូជាព្រះធម៌ទេសនារបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទើបគួរ , លុះព្រះបរមពោធិសត្វទ្រង់រំពឹងគិតដូច្នេះហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់នឹងមហាយក្សថា បពិត្រមហាយក្សដ៏ចំរើន ! ជនទាំងឡាយក្នុងសង្សារវដ្ដដែលវិនាសអន្តរាយ ដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខវេទនាជាទម្ងន់ច្រើនពេកណាស់, សេចក្ដីពិតថា បុគ្គលប្រព្រឹត្តសម្លាប់សត្វ លួចទ្រព្យគេ សេពប្រពន្ធកូនគេ ពោលពាក្យកុហកបញ្ឆោតឲ្យគេវិនាសចាកប្រយោជន៍ ផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរានឹងមេរ័យនេះ ជាលោកសួឲ្យទេ បានតែសេចក្ដីទុក្ខលំបាក មិនជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួននឹងបុគ្គលដទៃឡើយ , អំពើបាណាតិបាតជាដើមនោះ គ្រាន់តែផ្ដួង ឡើងនូវទោសដោយពិត បពិត្រមហាយក្ស! មួយទៀត អំពើដែលបុគ្គលរំផ្ទើងទំលាក់ខ្លួនចុះពីដើមឈើឲ្យស្លាប់ក្ដី បង

កសម្លាប់ខ្លួនឯងក្តី ផឹកថ្នាំពិសសម្លាប់ខ្លួនក្តី ឬស្លាប់ដោយព្យាធិជម្ងឺឈឺចាប់ ដោយសេចក្តីទុក្ខវេទនាដ៏ក្រៀវក្រាផ្សេងៗ ដោយប្រែប្រួលរដូវពុំស្មើក្តី អំពើទាំងអស់នេះ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួននិងបុគ្គលដទៃឡើយ , បពិត្រមហាយក្ស! យើងដែលកន្ទោលទៅក្នុងសង្សារភព គ្រាន់តែស្លាប់ហើយ បានជាចំណីនៃខ្លាធំ ខ្លាដម្បង ត្រី ក្រពើ ក្ខាមឧករនេះរាប់ពុំបានឡើយ , ការដែលស្លាប់ទាំងអស់នេះ សឹងសោះសូន្យទទេ ពុំបានជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួននិងបុគ្គលដទៃឡើយ ទើបតែថ្ងៃនេះយើងបានស្តាប់ធម៌ទេសនា បានឲ្យទានជីវិតខ្លួន ដែលជាទានតិបុគ្គលដទៃឲ្យបានដោយកម្រនេះ បានឈ្មោះថាស្លាប់មានផលប្រយោជន៍យ៉ាងធំបំផុត មុខជាខ្ញុំនឹងបានសម្រេចនូវសម្បត្តិសព្វញ្ញុតញ្ញាណ ដើម្បីនឹងញុំាងសត្វលោកទាំងឡាយ ឲ្យរលាស់ចេញចាកសង្សារទុក្ខដោយពិត បពិត្រយក្សជាសំឡាញ់ដ៏មានធុរៈស្មើ! អ្នកបានឈ្មោះថាជាបុគ្គលមានគុណឧបការច្រើនដល់យើង ព្រោះហេតុនោះខ្ញុំអាចនឹងធ្វើតាមពាក្យរបស់អ្នកឥឡូវនេះឯង សូមអ្នកកុំមានសេចក្តីរង្កៀសសង្ស័យឡើយ ត្រូវតែសម្តែងធម៌ទេសនាមកឲ្យយើង, សេចក្តីប្រាថ្នារបស់យើង មុខជានឹងបានសម្រេចបរិបូណ៌ក្នុងកាលឥឡូវនេះឯងៗ លុះព្រះមហាសត្វទ្រង់ទទួលប្តេជ្ញាយ៉ាងនេះស្រេចហើយ ក៏ស្តេចឡើងទៅលើកំពូលភ្នំទ្រង់ស្ថិតឈរនៅលើកំពូលភ្នំ ហើយទ្រង់ត្រាស់ថា ថ្ងៃនេះអាត្មាអញបានឲ្យទានជីវិតធំ ឲ្យទានសាច់ទាំងអស់ក្នុងសរីរៈ

ព្រមទាំងកជបម្បត្តិផង ដើម្បីបូជាធម៌ទេសនាដោយស្មោះចំពោះ រួចហើយព្រះអង្គក៏ដល់នូវសេចក្តីសោមនស្សជ្រះថ្លា បានពោលជូនទៀតនឹងមហាយក្សថា នែយក្ស! ត្រូវអ្នកសម្តែងធម៌ទេសនាមកចុះ យើងប្រុងនឹងស្តាប់ហើយទំលាក់ខ្លួនចុះឥឡូវនេះឯង ។ ឥទ្ធយក្សនោះស្ថិតនៅឰដ៏ខាងក្រោម បើកមាត់ហាឡើងដ៏មានចង្កូមធំពន្លឹកប្រុងនឹងសម្តែងធម៌ទេសនា ។ ព្រះមហាសត្វក៏បែរព្រះភក្ត្រទៅត្រង់មហាយក្សនោះ ហើយលោតទំលាក់ព្រះកាយចុះមកក្នុងវេលានោះដែរ ។ កាលនោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា ក៏ហានព្រះហឫទ័យសោមនស្សជ្រះថ្លាដល់នូវសេចក្តីស្ញើចគួរជាទីអស្ចារ្យពន់ពេក ទើបលះបង់នូវអត្តភាពជាយក្សហើយ និម្មិតអត្តភាពជាទិព្វវិញ ស្រឹងមានគ្រឿងប្រដាប់សុទ្ធតែកែវដ៏រុងរឿងក្រៃថ្លា បីដូចជាព្រះអាទិត្យពេញកម្លាំងរះឡើងកណ្តាលអាកាស ហើយយកព្រះហស្តទាំងពីរចាប់ទ្រព្រះមហាសត្វដែលលោតចុះពីលើអាកាសវិហារយ៉ាងមាំ នាំហោះឡើងទៅកាន់ស្ថានតាវតឹង្សស្នូតិទេវលោកនាយ ទើបដាក់ព្រះអង្គឲ្យគង់លើថ្មបណ្ឌុកម្ពលសិលាអាសនៈដ៏ប្រសើរ ស្រេចហើយបូជាព្រះមហាសត្វដោយគ្រឿងសក្ការៈទាំងឡាយ មានគ្រឿងក្រអូបនិងផ្កាកម្រងទិព្វជាដើម ហើយស្តាប់ធម៌ទេសនាព្រះបរមពោធិសត្វដោយព្រះអង្គឯង (១) ក៏ដល់នូវ

១-ប្រហែលជាព្រះរាជសាសន៍ដ៏ជ្រាលជ្រៅទាក់ទងដោយធម៌អាថិខ្ទៈ ។

អាការដ៏ជ្រះថ្លាក្រៃពេក ។ បន្ទាប់អំពីនោះសម្តេចព្រះអម្រិន្ទ្រាធិរាជទ្រង់សម្តែងព្រះធម៌ទេសនាមានអនិច្ចលក្ខណៈជាដើម តាមលំអានដែលព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមកស្សបសម្តែងទុកមក ហើយថ្វាយព្រះបរមពោធិសត្វដោយបទព្រះគាថាដូច្នេះថា:

អនិច្ចា វត សង្ខារា ឧប្បាទវយធម្មិនោ

ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈន្តិ តេសំ វូបសមោ សុខោ ។

អធិប្បាយថា យើងទាំងឡាយគួរមានសេចក្តីសំរេចថា សង្ខារធម៌ទាំងឡាយជារបស់មិនទៀង តែងតែកើតឡើងហើយនឹងវិនាសទៅវិញជាធម្មតា គ្រាន់តែកើតឡើងហើយតែងរលត់សូន្យទៅវិញឥតមានវត្ថុអ្វីឃាត់បាន លុះតែរម្ងាប់នូវសង្ខារធម៌ទាំងឡាយនោះបាន ទើបនាំមកនូវសេចក្តីសុខក្សេមក្សាន្ត ។

សម្តេចព្រះចមត្រៃត្រិង្សភព ទ្រង់បានសម្តែងធម៌ទេសនានេះចប់ហើយ ព្រះអង្គញុំាងសេចក្តីប្រាថ្នានៃព្រះមហាសត្វឲ្យដល់នូវសេចក្តីសម្រេចសមតាមបំណង ហើយទ្រង់សម្តែងប្រាប់នូវសម្បត្តិដ៏មានសិរីសួស្តីដ៏ប្រសើរក្នុងស្ថានទេវលោក រួចហើយក៏នាំព្រះបរមពោធិសត្វហោះចុះត្រឡប់មក កាន់ស្ថានមនុស្សលោកវិញ ថ្វាយព្រះមហាសត្វ ឲ្យស្ថិតនៅក្នុងរាជសម្បត្តិរបស់ព្រះអង្គដដែលវិញ ព្រម

ទាំងឡាយទាំង មិនឲ្យព្រះអង្គប្រមាទប្រហែសធ្វេសក្នុងការជាកុសលឡើយ លុះស្រេចកិច្ចហើយ ព្រះឥន្ទ្រាធិរាជក៏ហោះឡើងទៅកាន់ស្ថានទេវលោកនាយវិញហោង ។

ព្រោះហេតុនោះ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយដែលបានសម្តែងរឿងនិទានជាតកនេះលោកពោលថា : អ្នកប្រាជ្ញជាសប្បុរសពីបុរាណកាល លោកពុំមានព្រះទ័យអាល័យទ្រព្យសម្បត្តិមានសិរី និងជីវិតរបស់លោកឡើយ អាចលះបង់ហើយចេញទៅស្វែងរកព្រះធម៌ដែលព្រះអរិយទាំងឡាយតែងសរសើរដោយពិត ។ សត្វទាំងឡាយក្នុងលោកនេះ ដែលមានទ្រព្យសម្បត្តិតិច មានអាយុខ្លី មានជម្ងឺរាបីតាបក៏ច្រើន ព្រោះតែខ្លួនកាន់សេចក្តីប្រមាទក្នុងការជាកុសលពីជាតិមុនមកនោះឯង ។

សម្តែងរឿងនិទាន ព្រះបាទធម្មសោណ្ឌកមហាជាតិ ១ ក្នុងវគ្គជាបឋម ដែលមានក្នុងគម្ពីរមធុរសវាហិណីនេះ ក៏ចប់ដោយសង្ខេបតែប៉ុណ្ណោះឯង ។

x x x

២-មិគលុទ្ធកវត្ថុ ជា សម្តែងរឿងនិទានព្រានព្រៃ ជាគំរប់ពីរតទៅទៀតដោយបទបាលីថា:

ឥតោ កិរ ឯកតឹសេ កប្បេ ជាដើម សេចក្តីថា ក្នុងកប្បជាគំរប់៣១ រាប់អំពីភទ្ទកប្បនេះ កាលនោះ ព្រះសិខីសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះ

អង្គបានកសាងសន្សំបារមីទាំង៣០គត់ ពេញបរិបូណ៌ហើយ ទ្រង់បានបរមាភិសេកសម្ពោធិញ្ញាណ ជាអង្គព្រះអរហន្តវិសេសប្រាកដក្នុងលោក ព្រះអង្គតែងមានព្រះទ័យមេត្តាករុណាសម្តែងធម៌ទេសនាប្រោសសត្វទាំងឡាយឲ្យបានសម្រេចនូវមគ្គនឹងផល ព្រះអង្គទ្រង់ស្តារបម្រុងមនុស្សលោកព្រមទាំងទេវលោកឲ្យបានឆ្លងផុតចាកផ្លូវឆ្ងាយគឺសំសារវដ្ដជ្រះស្រឡះ ព្រះអង្គបង្អុរនូវភ្លៀងកែវ គឺធម្មរសនឹងអត្ថរស ផ្សាយទៅសព្វសត្វទាំងអស់ ព្រះអង្គវាយប្រហារស្គរធម្មភេរីជ័យ ឲ្យលាន់ឮខ្ទរខ្ទារសាយសព្វទៅក្នុងលោក ព្រះអង្គលើកឡើងនូវធង់ទង់គឺព្រះធម៌ជាទីលំអក្នុងលោក ។ លុះដល់សម័យថ្ងៃមួយព្រះអង្គមានប្រាថ្នានឹងចម្រើនសមណធម៌ក្នុងវិវេកស្ថាន ទ្រង់បានចូលទៅកាន់ដងព្រៃធំមួយ លុះចូលទៅដល់ព្រៃធំជាទីរហោស្ថានសប្បាយហើយ ព្រះអង្គក្រាលសន្ថាដ៏មានជាន់ប្អូនស្រេចហើយ ទ្រង់គង់នៅលើផ្ទៃថ្មដ៏មានពណ៌ល្អគួរជាទីគេត្រេកត្រអាលក្នុងព្រះទ័យ, ជាព្រៃដែលពួកម្រឹគបក្សីច្រើនជាអនេក នៅពឹងពាក់សំណាក់អាស្រ័យក្នុងទីនោះ ។ ឯព្រៃនោះសោតដ៏ប្រឡំដោយវល្លិ៍ផ្សេងៗ មានវល្លិ៍ម្លិះរួតម្លិះលាជាដើម ដ៏មានផ្ការីកស្គុះស្គាយក្រអូបឈ្ងុយឈ្ងប់ទាំងប្រជាប់ដោយដើមឈើធំៗមានដើមខ្លឹមចន្ទន៍ដើមឫស្សនាគជាដើម ដ៏មានផ្ការីកពេយពុំកុំទក្រអូបសព្វសាយក្នុងព្រៃ, ឯអង្គព្រះសិទ្ធសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ចេញឆព្វណ្ណរង្សីទាំង៦ពណ៌ ផ្សាយទៅសព្វទិសានុទិស ដ៏មានពន្លឺ

ក៏ស្វាងរុងរឿងដូចជាពន្លឺព្រះចន្ទរះឡើងមួយពាន់ដួងក្នុងទីនោះឯង ។

កាលនោះ ពួកសត្វទាំងឡាយមានទេវតាព្រហ្មនាគគ្រុឌជាដើម សឹងបង្កើតជាគោលាហលជ្រួលជ្រើមចូលទៅប្រជុំគ្នាក្នុងព្រៃនោះ ហើយពោលសរសើរធ្វើនមស្ការថ្វាយបង្គំបូជាព្រះមានព្រះភាគ ដោយគ្រឿងបូជាផ្សេងៗ មានគ្រឿងក្រអូបនិងផ្កាកម្រងទិព្វជាដើម ហើយលើកដៃឡើងប្រណម្យស្ដុតនៅទីនោះ ។

ឯព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គទ្រង់សម្ដែងធម៌ទេសនា ដ៏ប្រកបដោយព្រះចតុរារិយសច្ចទាំងបួនដ៏វិសេស ដោយបញ្ចេញព្រះសូរសៀងដ៏ពីរោះផ្អែមល្ហែមឥតមានអាក់ បីដូចជាទេវតាបង្អុរទឹកក្រៀងអម្រឹតឲ្យធ្លាក់ពីអាកាសដូច្នោះ ដើម្បីជាទីសណ្ដាប់ប្រជុំជនទាំងឡាយក្នុងទីនោះដែរ ។

គ្រានោះ មានព្រានព្រៃម្នាក់ តែងដើរចូលទៅក្នុងព្រៃរកបាញ់សត្វ ដើម្បីយកទៅលក់ចំណាយខ្លះស៊ីខ្លះ ក៏បានដើរទៅដល់ទីនោះ បានឃើញព្រះមានព្រះភាគកំពុងតែសម្ដែងធម៌ទេសនា ក៏ឈរចាំស្ដាប់ធម៌ទាល់តែចប់ ហើយមានចិត្តជ្រះថ្លា សុំសមាទានសីលជាប់ជានិច្ច ពុំបានប្រព្រឹត្តអំពើបាណាតិបាតទៀតឡើយ ។ ដោយផលានិសង្ស ដែលបានស្ដាប់ធម៌ទេសនានោះ លុះច្យុតអំពីជាតិជាព្រានព្រៃហើយ បានឡើងទៅកើតក្នុងស្ថានទេវលោក សោយទិព្វសម្បត្តិទាំង ១០ ជា

សុខក្សេមក្សាន្ត គ្រាន់តែអន្ទោលទៅវិញទៅមកក្នុងកាមាវចរសួគ៌តាំង ៦ ជាន់ នឹងស្ថានមនុស្សបានសោយសម្បត្តិដ៏មានសិរីដ៏ប្រសើរជាងជនដទៃ, ដរាបមកដល់កណ្ដូកប្បនេះបាន ៣១ កប្បគត់ ពុំដែលធ្លាក់ទៅសោយទុក្ខវេទនាក្នុងអបាយភូមិដល់ម្ដងឡើយ ។ លុះមកក្នុងពុទ្ធុប្បាទនៃព្រះសម្ពុទ្ធជាអម្ចាស់របស់យើងនេះ ព្រានព្រៃនោះក៏បានច្យុតមកពីស្ថានសួគ៌ទេវលោកនាយ មកកើតក្នុងត្រកូលដ៏ស្តុកស្តម្ភមួយក្នុងនគរសាវត្ថី លុះដល់ប្រសូតចាកផ្ទៃនៃមាតាបានចំរើនវ័យធំឡើងហើយ ក៏លាមាតាបិតាចេញទៅបួសក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយបានស្ដាប់ធម៌ទេសនា ដ៏ប្រកបដោយព្រះចតុរារិយសច្ចតាំង ៤ ប្រការដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្ដែងប្រទាន, ក៏បានចាក់ធ្លុះ នូវព្រះអរិយសច្ចតាំងបួនមួយរំពេច បានសម្រេចព្រះអរហត្តផល ព្រមតាំងបដិសម្ភិតាញាណ ដោយឧបនិស្ស័យដែលបានស្ដាប់ព្រះចតុរារិយសច្ចពីមុនមកនោះឯង ។ ថ្ងៃមួយជាខាងក្រោយមក ព្រះថេរនោះចូលទៅកាន់ទីប្រជុំព្រះភិក្ខុសង្ឃ អង្គុយនៅត្រង់ពាក់កណ្ដាលទីប្រជុំ ហើយបន្លឺឡើងនូវវាចាប្រកបដោយបីតិសោមនស្សជ្រះថ្លា ឲ្យលាន់ឮឡើង ប្រកាសប្រាប់នូវអំពើកម្មជាកុសលដែលខ្លួនបានធ្វើអំពីបុព្វជាតិថា ៖

«ឯកតឹសេបិ ឥតោ កប្បេ លោកេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ដូច្នេះជាដើម អធិប្បាយថា កាលសម្តេចព្រះសិខីសម្មាសម្ពុទ្ធលោកនាយក ព្រះអង្គប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈទាំង ៣២ និងអនុព្យញ្ជនៈ ៨០ ព្រះអង្គបានត្រាស់ដឹងសព្វញ្ញុតញ្ញាណជាព្រះពុទ្ធប្រាកដក្នុងលោក ក្នុងកប្ប ៣១ មុនភទ្ទកប្បនេះ , ព្រះអង្គដូចជាប្រទីបដ៏មានពន្លឺដល់សត្វលោក ឬដូចជាព្រះអាទិត្យរះឡើងនាកណ្តាលអាកាស ព្រះអង្គជាស្តេចហេតុធម៌ដ៏ល្បីឮទៅក្នុងទីប្រជុំជន ព្រះអង្គជាទីពឹងនៃសត្វលោក ហើយញ៉ាំងសត្វលោកទាំងអស់ឲ្យស្ថិតនៅលើសំពៅគឺព្រះធម៌ ទ្រង់ចម្លងឲ្យឆ្លងផុតពាកផ្លូវឆ្ងាយគឺសំសារទុក្ខ នាំទៅដំកល់ទុកក្នុងសន្តិភូមិ ដែលជាភូមិអាចរម្ងាប់នូវកងទុក្ខទាំង៤គឺអមតមហានិព្វានបាន ព្រះអង្គលើកឡើងនូវទង់ជ័យគឺព្រះធម៌ ហើយប្រហារនូវស្គរជ័យគឺព្រះចតុរារិយសច្ច ឲ្យលាន់ឮផ្សាយទៅក្នុងលោក ។ លុះក្នុងសម័យមួយ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ព្រះអង្គប្រាថ្នានូវវិវេកស្ថាន ទ្រង់បានចូលទៅកាន់ដងព្រៃ ជាទីរហោស្ថានដ៏ស្ងាត់ ហើយព្រះអង្គក្រាលសង្ឃាដីមាងជាទ់បួន លើថ្មនោសិលាគង់នៅក្នុងទីនោះ ទ្រង់សម្តែងព្រះអរិយសច្ចទាំងបួនដល់ប្រជុំជន មានទេវតាព្រហ្មនាគគ្រុឌជាដើម ដ៏មានព្រះសូរសៀងពីរោះអស្ចារ្យ ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានកើតជាព្រានព្រៃតែងសម្លាប់ម្រឹគបក្សី លក់ដូរយកថ្លៃចិញ្ចឹមជីវិតនៃខ្លួននឹង

កូនប្រពន្ធជានិច្ច ថ្ងៃមួយ ខ្ញុំបានចូលទៅក្នុងព្រៃនោះស្វែងរកបាញ់សត្វតាមធម្មតា ក៏បានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់កំពុងតែសម្តែងព្រះចតុរារិយសច្ចធម៌ ខ្ញុំក៏មានចិត្តសោមនស្សជ្រះថ្លាឈររង់ចាំស្តាប់ធម៌ទេសនាដរាបដល់ចប់ ហើយខ្ញុំបានសោយនូវសេចក្តីសោមនស្សចំពោះធម៌នោះ ពុំបានដាច់ឡើយ ។

ដោយបុញ្ញកម្មដែលខ្ញុំបានសន្សំហើយនោះ ក៏បានទៅកើតក្នុងកាមាវចរសួគ៌ទាំង ៦ ជាន់ សោយទិព្វសម្បត្តិដ៏មានសេរី មានពួកទេវតាចោមរោមជាបរិវារ ស្ថិតនៅក្នុងវិមានប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ គ្រាន់តែវិលចុះវិលឡើង ជាអនុលោមបដិលោមក្នុងស្ថានសួគ៌ទាំង ៦ ជាន់ ជាច្រើនជាតិ លុះច្យុតពីស្ថានសួគ៌មកកើតក្នុងស្ថានមនុស្សលោកនេះ ក៏បរិបូណ៌ដោយភោគសម្បត្តិពុំមានខ្វះខាតអ្វីឡើយ, លុះកន្លងទៅបាន ៣១កប្ប ដល់មកភទ្ទកប្បនេះ ខ្ញុំបានមកកើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍មហាសាលក្នុងនគរសាវត្ថី ដ៏ស្តុកស្តម្ភមាំមួនដោយភោគសម្បត្តិ និងបរិវារសម្បត្តិ លុះចំរើនវ័យធំឡើងហើយ ខ្ញុំបានត្រេចទៅកាន់ចារិកនៃព្រះនគរបានចូលទៅកាន់ព្រះជេតវនារាម ស្តាប់ធម៌ទេសនាក៏មានចិត្តជ្រះថ្លាសុំអនុញ្ញាតមាតាបិតាចេញមកបួស ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធសាសនាពុំទាន់បានយូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំបានស្តាប់មធុរធម្មកថា ដ៏ប្រកាសនូវចតុរារិយសច្ចទាំងបួន ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់សម្តែងក្នុងទីប្រជុំនោះ

ខ្ញុំបានស្តាប់តែមួយពេលក៏បានចាក់ធ្លុះព្រះចតុរារិយសច្ចទាំងបួន ហើយបានសំរេចព្រះអរហត្តផលព្រមទាំងបដិសម្ភិទាញាណ ជ្រាបច្បាស់នូវព្រះនិព្វានដ៏ឧត្តមជាធម៌ដ៏ត្រជាក់ឥតមានចាស់ជរាឈឺស្លាប់ឡើយ , ផលានិសង្សដែលបានស្តាប់ព្រះធម៌ទេសនានោះជាអស្ចារ្យពេកណាស់ ចិរវេលាកន្លងទៅ ៣១ កប្បហើយ ខ្ញុំពុំបានទៅកើតក្នុងអបាយដល់ម្តងឡើយ ខ្ញុំឥតមានទុក្ខ មានភ័យអ្វីមកបៀតបៀនដែរ តែងតែសោយសេចក្តីសុខក្នុងស្ថានមនុស្សនិងទេវតា ដរាបមកដល់បច្ឆិមភពនេះឯង , ខ្ញុំបានពណ៌នានូវអំពើ ដែលខ្ញុំបានធ្វើជាប្រធានដល់លោកទាំងឡាយសូមបានជ្រាបប៉ុណ្ណះ ដូច្នេះសូមលោកទាំងឡាយធ្វើនូវខ្ញុំឲ្យជាឧបមាចុះ ហើយចូរខ្វល់ខ្វាយស្តាប់ធម៌ទេសនាដោយសេចក្តីគោរព ក៏នឹងបានផលានិសង្សសំរេចនូវសម្បត្តិទាំង ៣ ប្រការ ដូចខ្ញុំដោយពិត" ។

លុះព្រះថេរអង្គនោះបានពោលយ៉ាងនេះហើយ បានញុំាងសត្វទាំងឡាយឲ្យប្រកបព្រម ក្នុងការស្តាប់ធម៌ទេសនាពុំឲ្យដាច់ឡើយ ។

ព្រោះហេតុដូច្នេះ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយដែលបានសម្តែងរឿងនិទានចប់ហើយ ក៏សូត្របទព្រះគាថាតទៅថា:

ឥតិ តនុតរកាលំ សាធុកម្មំ សុណិត្វា

អចិតតវិភវធំ អានុភាវំ បុណិត្វា

ភវតិ ភវសុខមារម្ភា បត្ថយន្តា តនុសិតំ

ជហាថ សុណាថ ធម្មំ ទុល្លភំ ទុល្លភស្ស ។

អធិប្បាយថា: បុគ្គលអ្នកបានស្តាប់នូវសាធុកម្មអំពើប្រពៃគឺធម៌ទេសនា អស់កាលពិសេសជាងកាលដូចបានពណ៌នាហើយយ៉ាងនេះ ទឹងបាន ដល់នូវអានុភាព គឺបានសោយសម្បត្តិដែលខ្លួនបានហើយប្រាកដ ក្នុងលោក បពិត្រសប្បុរសទាំងឡាយដ៏ចំរើន! កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ប្រាថ្នាចង់បាននូវសេចក្តីសុខក្នុងភព ត្រូវតែលះបង់នូវសេចក្តីខ្ជិលច្រអូស ជាមន្ទិលដល់កាយឲ្យស្រឡះចេញ ហើយត្រូវខំស្តាប់ព្រះធម៌ដែល គេរកបានដោយកម្រ ជាធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគជាបុគ្គលក្រក្នុង លោក (នេះ) ។

សម្តែងរឿងនិទានព្រានព្រៃ ជាគំរប់ពីរ គឺចប់ដោយសង្ខេបតែ ប៉ុណ្ណេះ ។

x

x x

៣ តិណ្ណំ ជនានំ វត្ថុកាថា សម្តែងរឿងនិទាននៃជន ៣នាក់ ជារឿងគំរប់បីតទៅទៀត ដោយបទបាលីថា:

ជម្ពុទីបស្មឹ កិរ បុរេ មហាធនាយោ អហោសិ ដូច្នេះជាដើម អធិប្បាយថា ក្នុងកាលពីមុន មានរដូវមួយជារដូវខែប្រាំង កំដៅក្តៅហួតហែងយ៉ាំងខ្លាំង ប្រាកដក្នុងជម្ពូទ្វីប ជាចំណែកពន់ពេក ណាស់ ។

កាលនោះ ព្រះអាទិត្យរះឡើងដ៏មានកំដៅ ក្ដៅផ្សាយទៅសព្វទិសានុទិសដូចចំហាយភ្លើង បណ្ដាទឹកដែលមានក្នុងបឹង ត្រពាំងស្រះបោក្ខរណី និងស្ទឹងតូច ស្ទឹងធំ ជ្រោះភ្នំ ហែងភ្នំជាដើម ក៏រីងស្ងួតហួតហែងអស់ពុំមានសេសសល់ឡើយ, សត្វទឹកទាំងឡាយមានត្រីអណ្ដើកក្រពើជាដើមក៏ដល់នូវសេចក្ដីវិនាសស្លាប់អស់ ៗ ចំណែកឯរុក្ខជាតិលតាជាតិទាំងឡាយ មានដើមឈើស្មៅល្ហើជាដើម ដែលមានក្នុងស្រុកក្ដីក្នុងព្រៃក្ដី សឹងស្វិតស្រពោនវិនាសទៅអស់ដោយច្រើន ៗ ទាំងហ្វូងម្រឹគត្រេចចរទៅលើផែនដីក្ដី ហ្វូងបក្សីត្រេចចរទៅលើអាកាសក្ដី សឹងមានសេចក្ដីស្រេកឃ្លានមកបៀតបៀនជានិច្ច តែងស្វែងរកទឹកផឹកពុំបាន ក៏សំគាល់ថ្ងៃបណ្ដើរកូនស្មានថាជាទឹកប្រឹងស្ទុះរត់ហើរទៅ លុះពុំបានទឹកផឹកក៏ដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខវេទនាជាទម្ងន់ក្រៃលែង ៗ

កាលនោះ មានសេកមួយស្រេកទឹកខ្លាំងពេក ក៏បានហើរទៅស្វែងរកទឹកក្នុងទីនោះៗ ស្រាប់តែបានធុំក្លិនទឹកក្នុងអណ្ដូង ដែលមានជម្រៅហុកសិបហត្ថទៀបដើមឈើមួយក្នុងព្រៃធំ, ហើយមានសេចក្ដីលោភចង់ផឹកទឹក ក៏ហើរចុះទៅក្នុងអណ្ដូងនោះដើម្បីនឹងផឹក, លុះបានផឹកឆ្អែតបានជ្រួតទទឹកស្លាបមានភារៈកាយធ្ងន់ពេកហើរឡើងពុំរួច ក៏ធ្លាក់ទៅវិញក្នុងអណ្ដូងនោះឯង ៗ ដល់កាលជាខាងក្រោយ មានជនពីរនាក់ដទៃទៀត គឺពស់

មួយនឹងមនុស្សមួយ បានត្រេចទៅស្វែងរកទឹកផឹកក៏ធ្លាក់ចុះទៅក្នុងអណ្ដូងទឹកនោះជាមួយ ឡើងពុំរួចឡើយ ។ ធម្មតាឯពស់ទាំងឡាយ បើបានទីស្ងាត់ទើបលះបង់អត្តភាពបាន (១) ព្រោះហេតុដូច្នោះ ពស់នោះពុំបានទីស្ងាត់ មិនអាចនឹងលះបង់អត្តភាពឡើងមកលើបានឡើយ ក៏សម្ងំនៅក្នុងអណ្ដូងនោះឯង, ចំណែកឯមនុស្សស្រេកក៏ពុំបានវត្ថុអ្វីល្មមនឹងតោងឡើងបាន ក៏នៅសម្ងំក្នុងអណ្ដូងនោះដែរ ។

ឯជនទាំងបីនាក់នោះ កាលបើពុំអាចនឹងឡើងបានដូច្នោះហើយ ក៏មានសេចក្ដីខ្លាចស្លាប់ពុំបានបៀតបៀនគ្នាទៅវិញទៅមកឡើយ នៅជ្រកក្នុងអណ្ដូងទាំងបីនាក់នោះឯង ។

ក្រោយពីនោះមក មានជនអ្នកសប្បុរសម្នាក់ទៅក្នុងក្រុងពាពណសី បានដើរចូលទៅកាន់ព្រៃនោះ ដើម្បីស្វែងរកទឹកនឹងផឹកដែរ លុះបានដើរទៅដល់មាត់អណ្ដូង ក៏បានឃើញជនទាំងបីនាក់ដែលធ្លាក់នៅក្នុងអណ្ដូងទឹកនោះហើយក៏មានចិត្តអាណិតអាសូរញាប់ញ័រ បានយកវល្លិចងនឹងករញ្ជើធ្វើជាស្រៃកដាក់សំយុងចុះទៅក្នុងអណ្ដូងបាន យោងស្រង់ជនទាំងបីនាក់នោះឡើងដាក់លើមាត់អណ្ដូងក្នុងកាលនោះឯង ។

១– លាក់បំពួនខ្លួន

(នៅមានត)

មហោសថជាតក

(តមក)

លោក អ៊ឹម-គន ចម្លងពីសាស្ត្រាស្លឹករឹត

ព្រះពុទ្ធវង្ស គឹម-តូរ ពិនិត្យ

រីអាចារ្យសេនកៈទូលថា យើអម្ចាស់យល់សប្តិហ្នឹង, ទើបស្តេចបន្ទូលវិញថា អើ! អញយល់សប្តិទៅ! អាចារ្យសេនកៈទូលឆ្លើយវិញថា បពិត្រព្រះបាទអម្ចាស់អើយ! បើអម្ចាស់យល់សប្តិដូច្នោះក្តី ចូរអម្ចាស់សំដែងថ្លែងប្រាប់មកយើងខ្ញុំឲ្យប្រាកដ ដោយនូវបទបរិយាយសប្តិនោះតើដូចម្តេចអម្ចាស់ ៗ ប្រាប់ខ្ញុំឲ្យបានដឹងហោង ។ រីព្រះបាទវិទេហរាជ ស្តេចស្តាប់ពាក្យអាចារ្យសេនកៈនោះហើយ ទើបស្តេចបន្ទូលប្រាប់អំពីសប្តិដូចការព្រះអង្គបានឃើញសព្វគ្រប់នោះហោង ។ ក្សណនោះ អាចារ្យសេនកៈអ្នកប្រាជ្ញស្តាប់ព្រះបន្ទូលមហាក្សត្រហើយទូលវិញថា មហារាជ បពិត្រមហារាជអើយ! រីសប្តិនេះ កុំបីអម្ចាស់ព្រួយព្រះរាជហឫទ័យនឹងសប្តិនោះឡើយ, មហារាជអើយ! រីសប្តិនេះប្រសើរណាស់ហោង នឹងកើតជាមង្គលសួស្តីសិរីវុឌ្ឍិ ចំរើនអម្ចាស់ឲ្យជុំជើងរុងរឿង នោះសមនឹងមានពុំលែងឡើយ ។ រីព្រះមហាក្សត្រាធិរាជ ស្តេចបន្ទូលវិញទៀតថា សេនកា ហៃអាចារ្យសេនកៈអើយ! រីព្រះស្តែងតាយថា សប្តិអញនេះ ប្រសើរជាមង្គលអំពល់នូវ

ក្តីចំរើននោះ តើនឹងមានប្រការដូចម្តេចហ្ន៎? ។ ទើបអាចារ្យសេនកៈ ក្រាបថ្វាយបង្គំប្រណម្យទូលថា បពិត្រសម្តេចមហារាជអើយ! ជាបើ ដោយទំនាយខ្ញុំទាយនិមិត្តសប្តិនេះហើយ ថានឹងមានអ្នកប្រាជ្ញមួយវិញ ទៀតជាគំរប់ ៥ ទើបអស់យើងខ្ញុំទាំង ៤ នេះមិនលែងឡើយ , បពិត្រមហារាជអើយ! អ្នកប្រាជ្ញនោះសោត កើតមកប្រកបល្អប្រសើរនូវក្តីចំរើន នៃអម្ចាស់ថ្លៃ ហើយតែងនឹងផ្ចាញ់នូវអស់យើងខ្ញុំទាំង៤ នាក់ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ព្រះអង្គនេះប្រាកដហោង អ្នកប្រាជ្ញនោះសោត នឹងធ្វើឲ្យអ័ប្បយសនៃ អស់យើងខ្ញុំទាំង ៤ នេះឯងមិនលែងឡើយ , មហារាជអើយ! រីយើងខ្ញុំ ទាំង ៤ នេះ ឧបមាប្រដូចគល់ភ្លើងធំទាំង ៤ នោះហោង ។ រីអ្នកមួយ នឹងកើតមកវិញទៀត ដ៏ជាគំរប់ ៥ នោះ ឧបមាដូចភ្លើងតូចមួយនេះ កណ្តាលគល់ភ្លើងធំទាំង ៤ នោះហោង , បពិត្រអម្ចាស់អើយ! អ្នកនោះ ឯងកើតឡើងកាលឯណាហើយ ជាប្រទីបពន្លឺនៃលោកផងទាំងពួងហោង អំពល់នូវអស់ទេវតា ឥតអ្នកឯណាមួយនឹងស្មើអ្នកនោះបានឡើយ, មហារាជអើយ! កុំបីអម្ចាស់គិតថប់បារម្ភឡើយ ។ ព្រះបាទវិទេហរាជមានព្រះបន្ទូលដណ្តឹងវិញទៀតថា សេនក ម្នាលអាចារ្យសេនកៈអើយ! អ្នកប្រាជ្ញមួយនោះ តើឥឡូវនេះនៅឋានឯណាហ្ន៎? ទើបអាចារ្យសេនកៈ ក្រាបទូលវិញថា បពិត្រមហារាជអើយ! ឥឡូវនេះសោត អ្នកប្រាជ្ញនោះមានកាលទើបមកចាប់យកបដិសន្ធិនៅក្នុងផ្ទៃម្តាយ មានកាល

ទើបប្រសូតចេញមកអំពីផ្ទៃម្ដាយនោះហោង ។ កវិតក្កំ គប្បីមានប្រាកដ ដូច្នេះឯងមិនលែងឡើយ ។ ព្រះមហាក្សត្រព្រះអង្គស្ដាប់ពាក្យអាចារ្យសេនកៈតាមស្រាយនិមិត្តព្រះសុបិននៃមហាក្សត្រនោះ ប្រាកដហាក់ដូចបានយល់ទីនក្នុងទិព្វភាគា ឈ្វេងយល់ដោយនូវកំឡាំងប្រាជ្ញាសិល្បសាស្ត្រនៃព្រះអង្គនោះហោង ។ ម្ល៉ោះហើយចាប់ដើមអំពីនោះទៅ ស្ដេចមានព្រះហឫទ័យនោះមមៃមមាញឹក តែងរលឹកនូវពាក្យអាចារ្យសេនកៈពុំភ្លេចឡើយ ។

គ្រានោះមានស្រុកធំតាំង ៤ មួយឈ្មោះទក្ខិណយវមជ្ឈគ្រាម , មួយឈ្មោះបច្ឆិមយវមជ្ឈគ្រាម, មួយឈ្មោះឧត្តរយវមជ្ឈគ្រាម, មួយឈ្មោះបាចីនយវមជ្ឈគ្រាម ។ ស្រុកធំតាំង ៤ នោះឯង តែងជាទ្វារព្រះនគរនោះហោង ។ ឡើយទីលែងស្រុកធំតាំង ៤ នោះ មានសេដ្ឋីជាធំមួយ ៗ គ្រប់ស្រុក ជាទ្វារព្រះនគរនោះហោង ។ ស្រុកធំមួយនោះមានសេដ្ឋីជាធំឈ្មោះសិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋី , គាត់ឋិតនៅក្នុងស្រុកមួយឈ្មោះបាចីនយវមជ្ឈគ្រាម ប្រពន្ធសេដ្ឋីនោះឈ្មោះនាង សុមនទេវី មានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន ហើយមានសេដ្ឋីមួយពាន់ ជាបរិវារសម្រាប់សិរីវឌ្ឍក-សេដ្ឋីនោះឯងហោង ។

កាលនោះ ព្រះពោធិសត្វមហាបុរសដ៏វិសេសនៃយើងស្ដេចធ្វើព្រះអភិមុត្តកាលកិរិយាច្យុតចុះចាកពីភពត្រៃត្រឹង្សសួគ៌ទេវលោកនាយនោះ ព្រះអង្គ

មកចាប់បដិសន្ធិនៅក្នុងកំឡុងព្រះមាតុទេវបវរផ្ទៃ នៃនាងសុមនទេវីនោះឯងហោង ។ រីអស់ទេវបុត្តដទៃក្រៅលែងអំពីពោធិសត្វនោះមួយពាន់សោត សឹងដំច្យុតចុះមកអំពីត្រៃត្រឹង្សសួគ៌ិទាយនោះមកយកបដិសន្ធិនៅក្នុងកំឡុងផ្ទៃនៃករិយាសេដ្ឋីតូច-ធំផងទាំងឡាយ គ្រប់ទាំងមួយពាន់នោះហោង ។ រីនាងសុមនទេវីដ៏ជាព្រះកន្លោងថ្ងៃនៃពោធិសត្វនោះ នាងទ្រង់គភ៌បាន ១០ ខែគ្រប់បរិបូណ៌ពុំយូរឡើយ នាងប្រសូតកូនប្រុស ១ ដ៏មានពណ៌សម្បុរស្មើ នាររុងរឿងល្អ បីដូចមាសទត្តគុណគឺដ៏អ្នកឡើងដ៏ល្អប្រពៃ ក្នុងកំណើតខែ ១០ នោះមិញបរិបូណ៌ហោង ។

បពិត្រអើយ ! ក្នុងកាលនោះ រីសម្តេចព្រះឥន្ទ្រាធិរាជ អ្នកទ្រង់ព្រះចិន្តាពិចារណាបើកទិព្វចក្ខុទាំងមួយពាន់ ស្តេចទតពិតពិលមើលមើលមកកាន់មនុស្សលោកនេះហើយ អ្នកជ្រាបសុភាពថាពោធិសត្វ ស្តេចទិវងតកចេញអំពីព្រះទេវបវរព្រះកន្លោងនោះហើយ អ្នកក៏ថា ខេបើដូច្នោះហើយ គួរគប្បីអញនឹងទៅបំពេញមហាបុរសរ័តន៍ដ៏ជាពន្លកព្រះពុទ្ធនោះឲ្យប្រាកដឥឡូវនេះបានអេះ ! ។ សម្តេចព្រះឥន្ទ្រាធិរាជ អ្នកទ្រង់ព្រះចិន្តាពិចារណានូវប្រការអំពាលនោះហើយ ពុំយូរឡើយ អ្នកហោះផ្ទោះចុះមកកាន់ពោធិសត្វ អ្នកសំដែងអាត្មាកាឡាឲ្យយល់ប្រាកដហើយ ទើបអ្នកយកទិព្វទៅនូវថ្នាំទិព្វមួយកំណាត់មកសំដែងទុកក្នុងកណ្តាលបាតដៃនៃពោធិសត្វស្រេចហើយ ទើបសម្តេចព្រះឥន្ទ្រាធិរាជ អ្នកហោះ

ស្មោះវិលទៅកាន់ឋានលំនៅអាត្មានាពិភពត្រៃត្រិង្សនោះវិញហោង ។ រីពោធិសត្វមហាបុរសរ័តន៍វិសេសថ្លៃនោះវិញ អ្នកកាន់យកនូវកំណាត់ថ្នាំទិព្វនោះខ្ជាប់នៅដៃ ហើយលីលាចេញអំពីព្រះឧទរបវរមាតា ព្រះអង្គសោត នាបីហៅជាទុកអផ្សុកដល់តិចនោះឥតអង្គីមានឡើយ ហើយព្រះមហាសត្វ នាកាលអ្នកលីលាចាកចេញមកអំពីព្រះឧទរបវរមាតានោះ សឹងជាសុខសប្បាយប្រសើរពេក ឧបមាបីដូចទឹកហូរធ្លាក់ចេញអំពីធម្មក្រក ស្រក់ទៅលើក្រឡាមហាប្រឹថពីនោះមួយរំពេចហោង ។

រីនាងសុមនទេវីនោះសោត នាងរមិលមើលយល់កំណាត់ថ្នាំទិព្វនៅដៃព្រះមហាសត្វនោះប្រាកដដូច្នោះហើយ នាងដណ្ដឹងសួរដូច្នេះថា ម្នាលកូនស្ងួនត្រកូលបណ្ដូលបុត្រពន្លកមាសថ្លៃសំឡាញ់ម្ដាយអើយ បាបានអ្វីកាន់មកផងដូច្នេះ ចូរបាប្រាប់ម្ដាយឲ្យឆាប់ៗហោង ។ ទើបពោធិសត្វមហាបុរសរ័តន៍ អ្នកប្រាប់ព្រះវរមាតាថា អម្ម បពិត្រអ្នកព្រះមេដ៏មានគុណធ្ងន់វិសេសអម្ចាស់ខ្ញុំអើយ ! នេះឯងហៅកំណាត់ថ្នាំទិព្វអម្ចាស់ ។ ព្រះមហាសត្វអ្នកប្រាប់ម្ដាយហើយ អ្នកហុចថ្នាំទិព្វនោះដាក់ទៅលើបាតដៃនៃព្រះមាតាហើយ អ្នកប្រាប់ថា អម្ម បពិត្រព្រះមេអម្ចាស់ខ្ញុំអើយ ! រីឯថ្នាំទិព្វនេះ ថាបើអ្នកឯណាមួយមានជម្ងឺពេកពន់ព្យាធិដាក់មកបៀតបៀនហើយ ក៏ចូរអ្នកមេឲ្យទៅ អ្នកដ៏មានជម្ងឺដ៏កាត់នោះដុសលាបហោង ។

សា ហដ្ឋប្បហដ្ឋា សិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋិនោ អារោចេសិ ។ តស្ស បន សត្តវស្សិកោ សីសាពាធោ អត្ថិ ។ រីនាងសុមនទេវីនាងមានចិត្តត្រេកអរសាទរ ទទួលយកថ្នាំទិព្វនោះហើយ នាងប្រាប់សិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋីជាប្តី ដ្បិតមហាសេដ្ឋីជាអាពុកនោះឯង មានជម្ងឺឈឺក្បាលនោះអស់ ៧ ឆ្នាំហើយពុំស្បើយឡើយ ។ សិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋីនោះស្តាប់ឮហើយ មានចិត្តត្រេកអរសាទរមហិមាក្រៃ គិតថា នាក្មេងកូនអញនេះប្រសើរពេកហោះ កើតចេញមកអំពីផ្ទៃម្តាយម្តេចក៏អាចកាន់យកថ្នាំទិព្វមកផង ហើយសឹងបានស្រដីមួយអន្លើនឹងម្តាយ និយាយឮដំកាលកើតមកនោះឯងហោង ក្រែងកូនអញនេះសោត សឹងអ្នកមានបារមីច្រើនមិនខានឡើយ ម្ល៉ោះហើយសិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋីជាអាពុកនោះមិញ អ្នកឲ្យយកថ្នាំទិព្វនោះមកដុសបន្តក់លាយនឹងទឹក ហើយលាបឮដំថ្ងាសនោះហោង ។ រីជម្ងឺក្បាលសិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋីដែលឈឺគំរប់ ៧ ឆ្នាំនោះមិញ សឹងខ្ទៃប្រមៀក បាត់ទៅវិញមួយរំពេច ដូចមាបីដូចទឹករមៀលចេញអំពីស្លឹកឈូកនោហោង ។ រីមហាសេដ្ឋីនោះសោត មានចិត្តនោះត្រេកអរសាទរមហិមា ថា ឱថ្នាំទិព្វប្រសើរកូនអញនេះហើយ មានអានុភាពធុតប្រាកដជាអស្ចារ្យក្រមាលក្លាយហៈទូ ។ មហាសត្តស្ស នាមករណទិវសេ បន មហាសេដ្ឋី ចិន្តេសិ ។ បពិត្រអើយ! រីសម់មនុស្សម្នាមហាជនទាំងឡាយ បានដឹងបានឮហើយ

សឹងស្រដីប្រាប់ទៅមកនូវគ្នាថា ម្នាលគ្នាយើងផងទាំងឡាយអើយ ។ ឥឡូវនេះឮថា កូនសិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋី ប្រសូតចេញមកកាន់យកទាំងថ្នាំទិព្វមកផង ម្នោះហើយក៏បបួលគ្នាមកកេសិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋី ហើយមកសុំថ្នាំទិព្វនោះ ៗ ទើបមហាសេដ្ឋីយកថ្នាំនោះមកដុសបន្តក់លាយទឹងទឹកឲ្យទៅអ្នកដែលមានអាពាធរោគាផងនោះលាប អស់ជម្ងឺអាពាធព្យាធិផងទាំងពួងនោះសោត សឹងរម្ងាប់បាត់ខាត់ចេញអំពីសរីរអាត្មាទីទៃ ៗ ដោយនូវតេជះតបៈអានុភាពថ្នាំទិព្វនោះបានស្បើយ នាកាលលាបលើខ្លួននោះហោង ៗ អស់មនុស្សម្នាមហាជនផងទាំងឡាយនោះ សឹងលុះនូវសុខប្រសើរពេក ហើយសឹងមានពាក្យនោះស្រដីសរសើរអើងកងរំពងថា នុថ្នាំទិព្វនេះហើយ យល់មានបារមីឫទ្ធិអានុភាពអំណាចឲ្យបានជាសុខសប្បាយនៃអស់យើងទីទៃ ៗ ប្រពៃក្រអ៊ូមាលល្បាយហើយអេះ ស្រដីសរសើរហើយ ក្រាបលាសិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋីទៅកាន់ផ្ទះអាត្មាទីទៃ ៗ វិញហោង ៗ ឮដំណាលសម័យថ្ងៃទឹងសន្មតនាមករនៃពោធិសត្វនោះសោត សិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋីជាឪពុកនោះ មកគិតដញ្ញាងថា នាកូនអញនេះ ជាអ្នកមានបុណ្យបារមីច្រើន ឥឡូវនេះ អញនឹងគិតឲ្យឈ្មោះដូចជាសារសន្ទានដីដូនតាអំពីបុរាណនោះយល់ពុំគួរឡើយ ថាបើដូច្នោះហើយ គួរគប្បីអញឲ្យឈ្មោះកូនអញនេះ ដោយនូវហេតុឈ្មោះថ្នាំទិព្វនោះ ក៏យល់ហាក់គាប់គួរពេក, អត្ថព្រះបាលីថា ឱសថ ៗ នេះ

បន្ទថា ថ្នាំទិព្វប្រសើរ ដោយហេតុនោះហោង, សិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋីនោះ យកហេតុអត្ថព្រះបាលីថ្នាំទិព្វនោះឯង មកសន្មតកត់ព្រះនាមករបវរចំរើនព្រះពរពោធិសត្វនោះឯង ហៅឈ្មោះថា មហោសថកុមារ អំពីថ្ងៃនោះទៅហោង ។

អថស្ស ឯតទហោសិ មម បុត្តោ មហាបុញ្ញោ ន ឯកកោវ និព្វត្តិស្សតិ ឥមិនា សទ្ធិំ ជាតទារកោបិ ច ភវិតព្វន្តិ ។ បពិត្រអើយ ! ក្នុងកាលនោះ រីតម្រិះចិត្តគំនិតនៃសិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋីនោះ គាត់គិតផញ្ជឹងរំពឹងយល់យោបល់ថា ឱចៅមហោ-សថបុត្រសំឡាញ់អញនេះ កើតមកយល់ហាក់មានបារមីបុណ្យអានុភាពបេ-ស្កា ជាត្រកាលអស្ចារ្យចំឡែកប្លែកខឹងគេម៉្លេះ តើកើតមកតែម្នាក់ឯងកណ្តានកណ្តោចអសារទេឬ ។ គប្បីមានក្មេងដទៃក្រៃលែងនេះ ក៏កើតមកផងច្រើន ព្រមមួយអន្លើនឹងកូនអញនេះហោះ ។ ទើបសិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋីនោះ ប្រើអស់អ្នកផងទាំងឡាយឲ្យទៅមើលផ្ទះសេដ្ឋីផងទាំងមួយពាន់កើតព្រមថ្ងៃមួយនឹងពោធិសត្វនោះឯងហោង ។ ទើបអស់អ្នកផងទាំងឡាយវិលត្រឡប់មកប្រាប់មហាសេដ្ឋីនោះវិញ ។ ទើបសិរីវឌ្ឍកសេដ្ឋីនោះតែងឲ្យធ្វើគ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់ជាគ្រឿងប្រឡែងល្អប្រពៃ ឲ្យពោធិសត្វនោះស្លឹងតែមាសពិចិត្រស្រេចហើយ ទើបប្រើឲ្យជូនទៅអស់គ្រប់មន្ទីរក្មេងទាំងមួយពាន់នាំមកជាកំណាន់ តែងឲ្យបំរើចៅមហោសថកុមារជាសំឡាញ់នៃអាត្មានោះ ។

(នៅមានត)

ដ្ឋានអក្សរសាស្ត្រ

រឿងមរណមាតា

(តមក)

លោក ប៊ី-សុវណ្ណ ចម្លងពីសាស្ត្រាស្លឹករឹត

ព្រះឈុតព្រះភ្លៅសម្រាប់ ព្រះពាន់ប្រដាប់ ដំកល់ព្រះកន្និកា ។ រៀបរួច
ឡើងទូលក្សត្រា ស្តេចហោយនុជា ក្រយាទិព្វទេសសកល ។ មន្ត្រី
សេនារេហ៍ពល កោក្តាស្កប់ស្កល់ ហើយរៀបដង្ហែក្សត្រា ។ ថ្មើរ
ដើរក្រុមមឿងសេនា ហែមុខក្សត្រា ជាស្រួចគ្រដួចដង្គុ ។ ទង់ជ័យ
លលៃលប៉ល្យំ ទៅរេងអមជុំ ស្គាំឆ្វេងទង់ជ័យប្រយ័ត្ន ។ បេះគុណអា-
គមអាព័ទ្ធ រូបពងជំផាត់ ចិត្តមុតពន្ទឹកកៀវក្លា ។ ពាក់មួកក្បូរក្បាច់ចេទា
ជាំត្បូងមុក្តា ជក្តុំរន្ទាលពាក់ព័ទ្ធ ។ ស្លៀកហូលជាយដរបីដាំទ
សឹងមាសកំណាទ កំណត់ប្រាំពាន់ថ្កល់ថ្កើង ។ ក្រោយនោះទាហាន
កាំភ្លើង រៀបរៀងរុងរឿង ករកាន់កាំភ្លើងគ្រប់ដៃ ។ ក្រោយនោះទា-
ហានមនោម័យ សេះសោតស្គមស្គៃ ករកាន់ទួរគ្រឿងគ្រប់ខ្លួន ។ រូប
ពងផាត់ជំម៉ាំមួន ក្រអើតក្រអួន ទ្រមើមសម្បើមសោះសា ។
ក្រោយនោះដំរួតត្រួតត្រា ខរនាទហានក្លា ករកាន់ពាត់ផ្គៅទឹក ។
បែកស្គាំឆ្វេងក្រោយមុខសឹក ត្រៀបត្រាតតឹក សទ្ទឹកសទ្ធាប់ស្បូរខ្ទាំង ។
ព្រះទីរង់គ្រប់ព្រះទីនាំង ព្រះក្ងស់បើកបាំង គ្រសុំត្រសាយខ្ពង់ខ្ពស់ ។

ក្រោយនោះព្រះពាទព្រះពស្ត្រ ព្រះសិទ្ធរស ព្រះកន្ទិប្បមាល់ ។ អមាត្យ សេនាទីនាំង គជេន្ទ្រសម្រាំង ចង់គូបចំពេញវិមុខមួន ។ ទីនាំងអស្សតរធំជួន ចង់គ្រឿងសមស្មួន សឹងមាសទ្រោលកាយា ។ ទីនាំងរាជយានរថា ចង គ្រឿងសុវណ្ណា ទីមសេះមង្គលជាតធំ ។ ភ្លេងដូរ្យដន្ត្រីធំ ត្រែស័ង្ខប្រគំ ស្គរស័ព្ទរំពងពេញព្រៃ ។ ស្ដេចចេញចាកពន្ទាជ័យ ពលពាសច្រើន ក្រៃ គគ្រឹកគគ្រេងត្រៀបត្រា ។ ចូលដល់មណ្ឌលព្រឹក្សា ព្រឹក្សព្រៃអព្វា ស្រង្គូតស្រង៉ាត់ឈើងឈប់ ។ ព្រឹក្សានានាមានគ្រប់ ស្រោងស្រឹងសឹង ម្ញប់ ប្រកបផលាបុប្ផា ។ មង្ឃុតល្មុតសេដា ធុរេនខ្នុរ ពុទ្រា ទន្លាប់ដូងព្រះ ។ ទ្រមូងទ្រមែងខ្ចងខ្ចះ ខ្ចីទុំក្រែលក្រាស់ ឡើងបេះ ថ្វាយព្រះរាជា ។ សព្វាយក្អាកក្អាយមហិមា ក្រៀមក្រពុំទ័យា មនោរមាភិ. រម្យ ។ ព្រឹក្សាផលាចាស់ទុំ ផ្អែមដូចទឹកឃ្មុំ ក្លិនក្លែបពិដោរជាប់មាត់ ។ ឈ្មុយឈ្ងប់ត្រឡប់ពេកក្ដាត់ ពួកពលបរិស័ទ ក៏បេះពល់គ្នាគោក្កា ។ ស្ដេចទតមើលម្រឹគត្រៀបត្រា ខ្ទីងខ្ទាំងសូកព រមាសរមាំងប្រើសព្រាយ ។ ខ្លាខ្លាងទខ្លោងទន្សាយ ពោលបែកប្រច្រាយ ប្រឡែងប្រដេញលេង លោត ។ ដំរីសារសេះគោគោត ព្រៃព្រួសកាសួដ្ឋ ចៀមរីចៀមកសិង្ហសីហ៍ ។ ព្រះបាទនរនាថធិបតី ស្ដេចទតបក្សី បក្សាពេកពេហើរទំ ។ សារិកា ហើរកក្រទុំ ទំហើយយាសយំ សំឡេងពីពេះគ្រលួច ។ ត្រយង កេងកងក្រៀលត្រួច យាសយំគ្រលួច ស្រង៉ាត់ស្រង្គូតពេកពន់ ។ បក្សាគណនាច្រើនលន់ ទីងពប់គិគគន់ អនន្តអនេកក្រាស់ក្រៃ ។

ក្សត្រាកំសាន្តហឫទ័យ ប្រពាតព្រឹក្សព្រៃ លុះដល់រមៀលសុរិយា ។
រៀនរៀបទេរទៀបវេលា ស្តេចយាន្តយាត្រា វិលទៅព្រះពន្លាជ័យ ។
សេនាយោធាក្រាស់ក្រៃ ហែក្សត្រវិលវៃ ចូលក្នុងទ័ពពាយព្រះពន្លា ។
ស្តេចចុះចាកយានសុវណ្ណា សម្តេចក្សត្រា ស្តេចយាងព្រះបាទឆ្ពោះត្រង់ ។
ស្រះស្រីនាទីថ្វាយផង់ សេនាចតុរង្គ ហែស្តេចចុះស្រង់គង្គា ។

បទភុជង្គលីលា

ដល់ស្រេចសម្តេចក្សត្រា ផ្លាប់ព្រះពស្ត្រា ទៅឆ្នេរស្រះស្រង់ ។
បុប្ផាលតាធំហូង់ ដើមដុះរេហង់ លើព្រះគង្គា ។ មាលតីចំប៉ីចំប៉ា ម្លិះ
វល្លិម្លិះលា លន្ទិទ្មាហាង ។ ព្រះពាយផាត់ផាយត្រូវត្រង់ ផ្សាយ
ផ្សព្វអប់អង្គ ព្រះបាទក្សត្រា ។ ស្តេចយាងទតឆ្នេរជលសា ខ្សាច់សរ
ថ្លា ដូចប្រាក់ក្លឹះ ។ ដងទឹកទៅឆ្នេរស្រះនោះ ក្លំផ្លែកព្រោងប្រុះ
ដូចកែវផ្កាលា ។ ទតស្រេចសម្តេចកាជា ចុះស្រង់គង្គា កំសាន្តព្រះ
ទ័យ ។ ស្រះស្រង់កំពង់ប្រពៃ ប្រាំទិសាពវិស័យ ដូចភ្នកថាសជាក់ ។
មច្ឆាទេពត្លួទពាក់ ត្លួទពីងទឹកពក់ ចិកចាប់គោក្តា ។ ក្រមក្រាញ់រៀល
លេញត្រីខ្វា ផ្តួងផ្ទក់ចង្វា កំពឹសព្រានព្រាត ។ ទឹកជ្រៅមើលទៅថ្លា
ស្អាត ត្រីធំទន្ទាវ ហែលហាក់រេក ។ ជៀបឆ្តោទីពោតជា គល់ពន្ល
ផ្កាម៉ី ផ្កាប្រូប្រាព្រួល ។ ព្រះទ័យក្សត្រថ្ងៃស្រះស្រួល ទ្រង់ព្រះសំរួល
ទៀនទតមច្ឆា ។ មន្ត្រីសេនីយសេនា ចុះងូតកល់ក្នា ហែក្សត្រថ្កើនថ្កាន។
ខ្វះបេះប្រឡេះផ្កាបាន នាំថ្វាយក្សត្រក្សាន្ត ស្តេចទ្រង់បុប្ផា ។ ពួកពល

សាកលបរិវារ ហែលហក់ក្នាល់គ្នា សប្បាយសើចសើន ៗ ប្រឡែង ហែលលេងប្រពាន ប្រពួនទន្ទ្រាន កាន់កាប់បុប្ផា ៗ កញ្ច្រោកញ្ចោក បាចគន្ធា ស្គួសព្វទិសា រលេចលេក ៗ សប្បាយខ្លួនខ្លាយទៅមក ខ្លះ ហែលទៅរក បេះផ្កាសប្បាយ ៗ ក្រអៅឈូកទៅទុកថ្វាយ ស្ដេច សោយសប្បាយ កំសាន្តហឫទ័យ ៗ ខ្លះបេះកញ្ចែតពេញព្រៃ ត្រកួន ច្រើនក្រៃ ចងបាច់រៀបទុក ៗ ធ្វើជាបន្ទែអន្ទុក ខ្លះហែលលុយលុក បេះ បានផ្កាស្នោ ៗ ជ្រៀតជ្រើមដណ្ដើមគ្នាទៅ ខ្លះលុកលុយរក៍ ដកស្ងាប ប្រវាំ ៗ ខ្លះលោតបញ្ចោតមច្ឆា ចាប់បានត្រីប្រា អនេកប្រមាណ ៗ សេនាយោធាក្សេមក្សាន្ត សប្បាយគ្រប់ប្រាណ បេះបរិភោគផល ៗ បណ្ដាបរិវារៈរហ័តការ ពាសពេញជោរជល រកក៏ស្ទុះភោក្ដា ៗ សប្បាយ ស្រួកយកលក់គ្នា បេះបានផលា ឈ្មួកខ្ញីបរិភោគ ៗ លេងលង់ពុំចង់ ឡើងគោក កញ្ច្រៀវកញ្ច្រោក ពាសពេញគង្គា ៗ ស្រង់ស្រេចសម្ដេច រាជា ផ្លាស់ពារពស្ត្រ អាភរណ៍កាយ ៗ សេនាយោធាទាំងឡាយ ហែក្បួនគ្រប់ពណ្ណរាយ ឡើងលើព្រះពន្លា ៗ

បទពំនោល

ពិសេសគ្រឿងទេសក្រយា លើកថ្វាយក្សត្រា ស្ដេចសោយ សប្បាយ ៗ មន្ត្រីសេនីយទាំងឡាយ គ្រប់ពួកគ្រប់នាយ នូវអស់បរិវារភោគ្គា ៗ រួចស្រេចសំរេចគិតការ គិតគូរភ្ជាក់ផ្សារ តម្រួតត្រាត្រួតយាមយប់ ៗ

គយល្បាតសង្កាត់គ្មានឈប់ កើងកងពល់យប់ ពុំខានសម្រាន្តមួយថ្ងៃ ។ ស្ដេចតែងប្រកាតព្រឹក្សព្រៃ ចុះស្រង់ផលស័យ សព្វថ្ងៃអំលុងមាសា ។ ក្រុមគណ្ឌពុំមានទុក្ខា ចតុរង្គសេនា ក៏សុខសប្បាយពេកក្រៃ ។ ស្ដេចទតកុ-សាន្តហឫទ័យ បួនខែក្សត្រថ្ងៃ ស្ដេចវិលរឹងវិញយាត្រា ។ ពលពង្ស ចតុរង្គសេនា ហែក្សត្រត្រៀបត្រា ក៏ឆ្ពោះបានពដបុរី ។ ជួនយប់ព្រលប់ រាត្រី ក្សត្រក្សាន្តធិបតី បញ្ឈប់ពួកពលយោធា ទៀបដើមល្មួសសុវណ្ណា ដែលនាងធីតា មរណមាតាដាំទុក ។ យោធាសេនាមាត្យមុខ-មន្ត្រីស្ដុកស្ដុក ក៏ៈបោះទ័ពពាយជុំវិញ ។ ពនក្កើងក្កីម៉ើងពាសពេញ គយល្បាតជុំវិញ ចាំយាមប្រយ័ត្នក្សត្រថ្ងៃ ។ រវាតរវាមពេញព្រៃ គ្មាននរណាឡែ ទីងយើញល្មួសនោះសោះ ។ ស្ដេចផ្ទំសុខសមយប់នោះ ឥតមានម៉ែមោះ ក៏សុខកំសាន្តទ័យា ។

បទព្រហ្មគីតិ

ន័យនេះស្ទេះទុកទី-ទានអំពីដើមព្រឹក្សា នាងមរណមាតា ប្រ-ណិប័តន៍សព្វទិនរាត្រី ។ កាលនោះមានទេពា នៅរក្សាឈើពិសី បានយល់កុមារី ធ្វើពលិការសព្វវេលា ។ ទេពតាកុលកេសី ទឹកប្រ-ណីបុត្រពុំងា តាំងពីម្ដាយមរណា នាងលំបាកពីថ្ងៃនោះ ។ ដើឃ្លាលគោសព្វថ្ងៃ ស្គមល្អិតឡៃហ្វស្មើរពុំរស់ ទេពតាគិតសង្គ្រោះ កូនកំសត់ឲ្យសប្បាយ ។ ឲ្យបានជាមហេសី ក្សត្រធិបតីទ្វីសាយ គ្រង់សម្បត្តិទាំង

ឡាយ ឲ្យសម្រេចដូចប្រាថ្នា ៗ ទេពតាយល់មហាក្សត្រ ផ្ទំស្ងប់ស្ងាត់ជិត ព្រឹក្សា កេសីទេពធីតា មានចិត្តត្រេកអរពេកក្រៃ ៗ គិតថាបើក្សត្រ ក្សាន្ត តើនឡើងបានលាភសុខស័យន៍ នឹងនាំចិត្តក្សត្រថ្លៃ ឲ្យទតយល់ ដើមព្រឹក្សា ៗ យល់ហើយឲ្យព្រះអង្គ កើតកិសរង់ចាប់ស្នេហា ស្រឡាញ់ដើមព្រឹក្សា នឹងសួរកេដល់នាងហោង ៗ គិតហើយកុលកេសី ចរ ចេញពីព្រឹក្សាធំ ដំណើរដើរញ៉ែងញ៉ង ចូលបន្ទំក្សត្រប្រធាន ៗ និពន នេះទៀងទេ តពីខ្សែមួយមកមាន ដំណើរពោលនិពន ពីនាងមរណ-មាតា ៗ លំបាកតោកយ៉ាកយូរ ដោយគិតគូរដប់វស្សា លុះដល់មហា ក្សត្រា ស្តេចផ្ទំជិតឈើតាំងសង ៗ ដំណើរដំណាលមក លើកលៃលក ដួចថែងបង ថែងចប់គ្រប់ទំនង ជាខ្សែពីរបរិបូណ៌បាន ៗ

៥០ កាកាកតិ

នេះនឹងនាំនិពន្ធតខ្សែពីរ ថាថ្លែងដោយដាន កាលព្រះមហាក្សត្រ ចក្រពត្តិថ្កើងថ្កាន ស្តេចផ្ទំសម្រាន្ត សម្រេចសុខស័យន៍ ៗ ព្រះបាទវិមល ធម្មកដថ្កើងថ្កល់ បរមក្សត្រថ្លៃ លង់លុះព្រឹកព្រាង ស្រេចស្រាងទុច័យ តើនលាភសុខស័យន៍ ស្រប់កំត្រកក្សត្រា ៗ ស្តេចទតទៅ បូពិ យល់ឃើញកាំនគួ លួសសុវណ្ណ ទន្ទឹមត្រឹមត្រង់ លំពង់សាខា បុប្ផាផលា សឹងមសង្ហិនផ្កា ៗ បរមក្សត្រា មានព្រះឱង្ការ មធុរក្រៃ ដណ្តឹងថាអើ ដើមឈើមាសផ្កា អមាត្យអើយទៅ ឯងឈើនេណា ៗ

ប្ដាំដុះឯង អមាត្យថាថ្លែង ស្នងព្រះឱង្ការ ពុំបេព្រះអង្គ ទ្រង់ព្រះ
មេត្តា ពុំអាចដឹងជា នរណាដាំទុក ។ ស្ដេចត្រាស់ទៀតថា បើ
ដូច្នោះណា ទៅសួរអ្នកស្រុក អមាត្យក្រាបលា យោធានុវម្ម មន្ត្រី
ចូលស្រុក ប៉ូរសួរគ្រប់គ្នា ។ សឹងថាពុំដឹង ពុំមានដំណឹង ជាឈើនរ-
ណា អមាត្យវិលមក ដើរកេសួរសា សួរក្មេងដែលរក ឃ្វាលគោ
ប្រាប់ជាក់ ។ ថាឈើនេះណា មរណមាតា នាងដាំពិតក្ដិ រក្សាសព្វ
ថ្ងៃ រំពៃរួមរក្ស អមាត្យដឹងជាក់ ទៅទូលក្សត្រា ។ ស្ដេចប្រើទៅ
យក កុមារនោះមក អមាត្យម្នីម្នា ហៅក្មេងជូនទៅ លំនៅធីតា ដល់
ឃើញកុមារិកា នៅក្រោមម្លប់ឈើ ។ ក្មេងឃ្វាលគោថា មរណមាតា
នៅនោះទេតើ អមាត្យដើរដល់ មណ្ឌលម្លប់ឈើ ឈប់ឈរគន់មើល
រំពឹងគិតថា ។ អាសូរក្មេងនេះ ក្រក្រីអម៉េះ កូនចៅនរណា ប្អូនតូចម៉ែ
សោះទេកំព្រា តាំងញាតិកា គ្មានសោះស្រុកអាយ ។ មើលទៅខ្លួននោះ
គ្មានឈ្នួតបិតបាំង ដៃឱបអង្គកាយ សំពត់រលិច ដាច់ដាចយ៉ាយ
ប្រសិនមានក្ដាយ មិនយ៉ាងដូច្នេះ ។ អមាត្យរិះគិត រិតរឹងអាណិត កង
ទ្រូងសើរប្រេះ ឱកូននរណា សាធារណ៍ដល់ម៉េះ មើលសព្វគ្រប់រិះ គួរ
រើអាណិត ។ គិតហើយស្ដីថា ហៃនាងកុមារិកា នាងកុំតូចចិត្ត អា
សូរនាងណា នាងជាឲ្យពិត សព្វថ្ងៃនាងឥត ម៉ែឪរក្សា ។ ម្ដេចនាងក្រីក្រ
កំជើងកំដរ ទ្រព្យធននរណា នាងប្រាប់មកឥឡូវនេះឆាប់ពី រឯកុមារិកា

ស្តាប់ហើយស្រដី ៗ ប្រាប់ពីដើមដាន ដើមដែលសុខសាន្ត ជាកូន
សេដ្ឋី ដកបមកដល់ ទល់ទុក្ខក្រក្រី ប្រាប់ពីការ៉ី ញុះញង់បិតា ៗ
នាំម្តាយនាងទៅ សម្លាប់ចោលនៅ គង្គានោះណា ប្រាប់គ្រប់នាង
យំ ក្រៀមក្រំក្រត្រា អមាត្យសេនា សឹងយំអាណិត ៗ ស្រេចហើយ
ឆ្លើយថា នែនាងកុមារិកា នាងកុំព្រួយចិត្ត គ្រង់អាវសំពត់ ក្រឡត
ភ័យកិត នឿយហត់លើកចិត្ត លើកចោលចេញទៅ ៗ ថាហើយរៀម
ផ្លាស់ សំពត់ចាស់ៗ យកផ័ផ្ទិនផ្អៅ ហុចឲ្យនាងថា កុមារិកាមាសឪ
នាងស្លៀកនឹងទៅ ឡើងគាល់ក្សត្រា ៗ ខ្លះទឹកអាណិត ស្រាយ
ឈ្នួតពិចិត្រ ហុចទៅធីតា ខ្លះឲ្យភួតថ្មី ពណ៌ស៊ុំចំប៉ា ខ្លះឲ្យ
ក្រមា ទឹកអប់ល្អូកលាប ៗ ឲ្យនាងរៀបស្អាង ផ្ទិតទឹកដុះលាង ក្លិន
ក្លាយផ្អេះផ្អាប ញើសក្អែបេកក់ដី អាក្រក់ដកប ៗ ខ្លះឲ្យប្រេងលាប
ជូននាងក្លិនសាយ ៗ មរណមាតា ទទួលកត្រា គ្រឿងទេសទាំង
ឡាយ នាងផ្ទិតទឹកលាង សាតសាងអង្គកាយ អង្គការចេតឆាយ
ចេតសព្វសព្វាង្គ ៗ ដូចទេព្វអប្សរ ល្អល្អះបវរ ឆោមឆាយរូបពង់
ស្រេចហើយមន្ត្រី សេនីយយាសយាន បណ្ដើរនាំនាង ទៅថ្វាយ
ក្សត្រា ៗ ដល់ហើយនាំឡើង គាល់ក្សត្រថ្កុំថ្កើង ឥស្សរសិរសា
ស្ដេចឃើញសព្វាង្គ នៃនាងកុមារិកា យល់ឆោមឆាយា ប្រកបនលក្ខណ៍ ៗ

(នៅមានត)

រឿងព្រេងរុស្ស៊ី

បែងអំពីវិទ្យាសាស្ត្រដ៏ប៉ិនប្រសប់

ស·សាព ប្រែពីភាសាបារាំង

កាលកន្លងទៅហើយ មានបុរសពីរនាក់ប្ដីប្រពន្ធជាអ្នកកំសត់ទុគ៌តក្រៃលែង មានកូនប្រុសម្នាក់ ហើយចង់យកកូននោះទៅឲ្យរៀនវិជ្ជាផ្សេងៗ ដើម្បីឲ្យបានចេះដឹងនឹងគេនឹងបានជាទីពឹងពំនាក់របស់គាត់ នៅពេលដែលគាត់ចាស់ជរាធ្វើការអ្វីពុំកើត ។ ប៉ុន្តែ បើគាត់ក្រម៉្លេះគិតអ្វីនឹងបានកើតនឹងគេ ? ។ បុរសចាស់នាំកូនទៅភូមិមួយដើម្បីនឹងផ្ញើកូននឹងគេ ឲ្យគេជួយបង្រៀនធ្វើការ ។ ប៉ុន្តែ គ្មានអ្នកណាមួយសុខចិត្តទទួលបង្រៀនកូនគាត់ដោយឥតយកថ្លៃឈ្នួលសោះ ។ តាចាស់នាំកូនត្រឡប់មកផ្ទះវិញ យំសោកនឹងប្រពន្ធដោយតូចចិត្តនឹងខ្លួនក្រ ។

ក្រោយបន្តិចមក បុរសចាស់នាំកូនទៅទីក្រុងមួយទៀត, ដល់ក្លាមគាត់ជួបនឹងមនុស្សម្នាក់ដែលគាត់មិនស្គាល់សោះ ។ បុរសនោះ សួរគាត់មុនថា:

—លោកតា! ចុះហេតុម្ដេចក៏លោកតាមានទឹកមុខស្រពោនម៉្លេះ? ។

—ចុះមិនព្រួយចិត្តម្ដេចអ្នកអើយ! បើខ្ញុំនាំកូនទៅគ្រប់កន្លែងអស់ហើយ គ្មានអ្នកណាគេព្រមទទួលកូនខ្ញុំឲ្យទៅរៀនធ្វើការ ដោយឥតយកថ្លៃសោះ

ហើយសោតឯខ្ញុំក៏គ្មានប្រាក់កាសអ្វីបន្តិចផងដែរ ។

-បើអ៊ីចឹងលោកតាឲ្យកូនមកខ្ញុំ ខ្ញុំបង្រៀនកូនតាឲ្យចេះប៉ុនប្រសប់គ្រប់យ៉ាងក្នុងរវាង ៣ ឆ្នាំគត់ ។ ដល់គ្រប់ ៣ ឆ្នាំ តាចាំត្រឡប់មកទទួលកូនតាយកទៅវិញចុះ ប៉ុន្តែ ប្តូរតាប្រយ័ត្នកុំឲ្យខកពេល បើកាលណាតាមកចំពេលវេលា ហើយតាអាចស្គាល់កូនតាបាននោះ តានឹងអាចយកកូនតាទៅវិញ បើតាមិនស្គាល់កូនតាទេ កូនតាត្រូវនៅនឹងខ្ញុំរហូត ។

តាចាស់អរណាស់ ដោយគេបានទទួលកូនយកទៅបង្រៀន ភ្លេចសួរគេថា: តើគេនៅកន្លែងណា? គេបង្រៀនកូនឲ្យចេះអ្វីខ្លះទៅទៀត?។ គាត់ប្រគល់កូនឲ្យគេ ត្រឡប់មកផ្ទះវិញ ហើយនិយាយរឿងរ៉ាវប្រាប់ប្រពន្ធទាំងអរក្រេបក្រខុប ។

ឱពុកខ្ញុំអើយ! បុរសដែលទទួលកូនគាត់នោះ ជាមេធ្មប់ ។

ឆ្នាំ ៣ ក៏ចូលមកដល់ ។ តាចាស់ភ្លេចមិនដឹងថាដល់ថ្ងៃណាទេ ត្រូវទៅទទួលយកកូនមកវិញ មិនដឹងជាពេលដែលត្រូវទទួលកូននោះ ត្រូវជាម៉ោងប៉ុន្មាន ម្ល៉ោះហើយគាត់ចេះតែអន្ទះអន្ទែងប្រាស់ប្រាល់ៗ ប៉ុន្តែ កូនរបស់គាត់ដឹងថា «ថ្ងៃស្អែកនេះ ឪពុកអញនឹងមកទទួលយកអញទៅវិញ» ក៏ជំណែនខ្លួនជាសត្វបក្សីមួយ ហើរត្រឡប់មកផ្ទះ ទៅទន្ទិចខ្លួននឹងពំនូកដីនៅក្បែរផ្ទះ ក៏ប្រែរូបជាប្រុសកំលោះមួយយ៉ាងស្អាតចូលទៅសំពះសួ

តា ចាស់ជាឪពុកថាៈ-

ពុក! ស្អែកនេះគ្រប់ ៣ ឆ្នាំហើយ សូមពុកអញ្ជើញទៅទទួលយកខ្ញុំកុំឲ្យហួសពេល ។

ឪពុកសួរថា ឯងឲ្យអញទៅត្រង់កន្លែងណា ហើយនឹងត្រូវចំណាំដូចម្ដេចដើម្បីឲ្យស្គាល់ឯង ។

ពុក! ខ្ញុំមិនតែម្នាក់ឯងទេ ដែលទៅធ្វើជាសិស្សលោកគ្រូនោះ មានសិស្ស១១នាក់ទៀត ដែលឪពុកពុំចំណាំវាមិនបាន ហើយត្រូវនៅជាមួយនឹងលោកគ្រូនោះហួត ឯខ្លួនខ្ញុំនេះ ពុកក៏ចំណាំមិនបានដែរ ខ្ញុំមុខជាត្រូវនៅជាមួយលោកគ្រូទៀតគំរប់ជា១២នាក់ ប៉ុន្តែព្រឹកស្អែកនេះ កាលណាពុកទៅទទួលខ្ញុំ លោកគ្រូមុខជាឲ្យកូនសិស្សគាត់ចេញមកទាំង១២នាក់ ដោយប្រែខ្លួនជាព្រាបស មានភេទស្លាបសម្បុរដូចគ្នា តាំងពីក្បាលហួតដល់កន្ទុយ លោកគ្រូឲ្យហើរយ៉ាងខ្ពស់ហើយគាត់ឲ្យពុកចង្អុលថា ព្រាបណាជាកូនរបស់ពុក នោះសុំពុកចំណាំឲ្យច្បាស់ ព្រាបទាំងអស់ហើរខ្ពស់ៗណាស់ ប៉ុន្តែយូរៗ ខ្ញុំហើរខ្ពស់ជាងគេម្ដង បើកាលណាលោកគ្រូសួរពុកថា តាស្គាល់កូនតាបានទេ សូមពុកចង្អុលភ្លាមចំពោះព្រាបណាដែលហើរខ្ពស់ជាងគេទៅ ! ។

តមកទៀត គាត់បញ្ចេញកូនសេះ១២សម្បុរដូចៗគ្នា បើកាលណាពុកដើរទៅជិតសេះនោះ សូមពុកគន់មើលឲ្យមែនទែន សេះទាំង

អស់ឈរស្ងៀម, ប៉ុន្តែខ្ញុំយូរៗគោះជើងស្តាំម្តង លោកគ្រូខ្ញុំទើបសួរពុកថា:

តាស្គាល់កូនតាបានឬទេ? ។ សូមពុកចង្អុលខ្ញុំភ្លាមកុំបង្អង់ ។

តមកទៀត លោកគ្រូខ្ញុំគាត់បង្ហាញកម្លោះ១២នាក់ទៀត ។ កម្លោះនេះមានមុខ មាត់ សក់ ភ្នែក ច្រមុះ សំលៀកបំពាក់ដូចៗគ្នា បើកាលណាពុកដើរទៅដិតកម្លោះទាំងនោះ សូមពុកពិនិត្យឲ្យមែនទែន ចំពោះរូបខ្ញុំបន្តិចមកមានរុយទំពាល់ម្តង បើពុកឃើញដូច្នេះ ពុកកុំសង្ស័យប្រាកដជារូបកូនហើយ ។

លុះដំកបឪពុកសព្វគ្រប់ហើយ កូនក៏លាឪពុកចេញទៅទង្គិចខ្លួនទីងពន្លកដី ក្លាយខ្លួនទៅជាបក្សី ហើរវិលទៅកាន់សំណាក់គ្រូខ្លួនវិញ ។

ព្រឹកឡើង តាចាស់ក្រោកពីព្រលឹម ចេញដំណើរទៅទទួលកូនហើយដើរមកដល់ផ្ទះមេធ្មប់ ។

មេធ្មប់ប្រាប់ថា តា! កូនតា ខ្ញុំបានបង្រៀនឲ្យប៉ិនប្រសប់គ្រប់យ៉ាង ប៉ុន្តែបើតាមិនស្គាល់កូនតាទេ កូនតាត្រូវនៅជាមួយខ្ញុំរហូតទៅ, ថាដូច្នោះហើយ មេធ្មប់ក៏បញ្ចេញព្រាបសទាំង១២ឲ្យហើរចេញមក ហើយសួរថា:

-តាស្គាល់ទេ ណាមួយជាកូនរបស់តា!

-ស្គាល់ម្តេចបាន បើព្រាបដូចគ្នាយ៉ាងនេះ (តាឆ្លើយ) ។

តាចាស់ខំសំឡឹងមើលយូរណាស់ បន្តិចមកគាត់ឃើញព្រាបមួយហើរខ្ពស់ជាងគេ គាត់ចង្អុលភ្លាមថា:

ហ្នឹងហើយកូនខ្ញុំ ។

-តាអាចស្គាល់បាន ល្អហើយតា (មេធ្មប់និយាយ) ។

បន្ទាប់មកទៀត មេធ្មប់បញ្ចេញកូនសេះ១២ដូចគ្នា តាំងពីសម្បុរ រោម រូបកាយ សក់បាក់ទៅខាងឆ្វេង ។

តាចាស់ចំដើរសង្កេតសេះទាំង១២ ពីសេះមួយ ទៅសេះមួយ ។

មេធ្មប់សួរថា :

-ចុះតា ណាមួយជាកូនតា ? ។

-មិនទាន់ស្គាល់ទេ (តាឆ្លើយ) ដល់គាត់ឃើញកូនសេះមួយគោះជើង ស្ទាំគុប គាត់បន្លឺសម្លេងថា :

-នេះជាកូនខ្ញុំហើយមើលទៅ ។

ល្អតា តាអាចស្គាល់បានមែន (មេធ្មប់និយាយ) ។

បន្ទាប់មកទៀត មេធ្មប់បញ្ចេញកម្លោះ១២នាក់មកទៀត មានរូបកាយ សម្បុរ សក់ សម្លេង មុខ មាត់ដូចគ្នាទាំងអស់ ដូចជារូបតែមួយ ។

តាចាស់ដើរសង្កេតកម្លោះទាំង ១២ នាក់ មួយលើកជាពីរលើក គ្មានឃើញអ្វីអាចសំគាល់បានសោះ ដល់គាត់ដើរមើលម្ដងទៀតជាលើកទីបី គាត់ឃើញក្រយៅមួយទំព្រាលស្ដាំ គាត់បន្លឺសម្លេងថា:

–នេះហើយជាកូនខ្ញុំ

-ល្អហើយតា តាសំគាល់កូនតាបាន, ប៉ុន្តែ មិនមែនតាទេដែលប៉ុន

ប្រសប់គឺកូនតាទេដែលឆ្លាត ។

តាចាស់ក៏នាំកូនមកទីលំនៅវិញ ។ តាមផ្លូវ តានិងកូនជួបនឹងពួកអ្នកប្រដេញសត្វព្រៃ កំពុងដេញកញ្ជ្រោងមួយយ៉ាងស្វិត ។

កូននិយាយទៅនឹងឪពុកថា ពុក! ខ្ញុំប្រែខ្លួនជាឆ្កែដើម្បីនឹងទៅនាំយកកញ្ជ្រោងនោះ បើកាលណាពួកអ្នកប្រដេញ មកដណ្ដើមយកសត្វ សូមពុកឆ្លើយថា:

លោកអ្នកព្រាន! ឆ្កែនេះជាឆ្កែរបស់ខ្ញុំ ហើយវាតែងចិញ្ចឹមខ្ញុំ ដោយសារការប្រដេញរបស់វា ពូជដូច្នោះ មុខជាពួកប្រដេញសួរទិញខ្ញុំដោយឲ្យតម្លៃជាប្រាក់ច្រើន ពុកលក់ខ្ញុំឲ្យគេចុះ ប៉ុន្តែគេឲ្យអ្វីក៏ដោយសូមពុកកុំលក់ប្រឡៅកនឹងខ្សែឲ្យគេឲ្យសោះ ។

ថាតែប៉ុណ្ណោះ កូនតាក៏ក្លាយខ្លួនជាឆ្កែដេញតាមកញ្ជ្រោងទាន់ហើយខាំពាំរត់មកលំនៅឪពុក ។ ពេលនោះពួកប្រមាញ់មកភ្លាម ហើយសួរថា:

ហេ៎ តា! ម្ដេចក៏ដណ្ដើមយកសត្វរបស់យើង

–ឆ្កែនេះ ជាឆ្កែរបស់ខ្ញុំទេលោក! ខ្ញុំស៊ីដោយសារវាទេតើ!

(តាឆ្លើយ) ។

លក់ឆ្កែហ្នឹងឲ្យយើងមក (ពួកព្រាននិយាយ)។

មានតើលោក!

ថ្លៃណាស់ទៅឬ?

មួយរយប្រើស (១) ។

អ្នកប្រដេញមិនបាច់តថ្លៃ រាប់ប្រាក់ឲ្យតាហើយនាំឆ្កែយកទៅ ។

តាចាស់ដោះប្រឡៅនឹងខ្សែទុក ។

ពួកព្រានសួរថា ចុះតាយកប្រឡៅនឹងខ្សែធ្វើអ្វី? ។

លោកអើយ! ខ្ញុំយកបង្កាក្រែងខ្សែស្បែកជើងខ្ញុំរាំជាប់ គ្រាន់នឹងចងវិញ ។

បើដូច្នោះយកទៅចុះ (ពួកព្រាននិយាយ) ។

អ្នកប្រដេញបត្តូយកខ្សែរបស់ខ្លួនចងឆ្កែបណ្ដើរទៅ ។ យូរបន្តិចមក បានឃើញកញ្ជ្រោងមួយក៏លែងឆ្កែភាស់ឲ្យដេញកញ្ជ្រោង ប៉ុន្តែឆ្កែចាស់នោះចាប់កញ្ជ្រោងមិនបានសោះ ។

អ្នកប្រដេញម្នាក់ និយាយថា:

– យើងលែងតាឆ្កែចុះយើងទៅមើល ! ។

គ្រាន់តែលែងភ្លាម ឆ្កែនោះបោលយ៉ាងលឿនបាត់មួយរំពេច ។ ប៉ុន្តែឆ្កែទៅផ្លូវមួយ កញ្ជ្រោងទៅផ្លូវមួយ ។ ឆ្កែនោះតែមករកឪពុក ទង្គិចខ្លួននឹងដីក្លាយទៅជាមនុស្សដូចដើមវិញ ។ ទើបតានិងកូននាំគ្នាដើរទៅទៀត ។ ដើរទៅដល់មាត់បឹងមួយ ឃើញពួកអ្នកនេសាទកំពុងតែទាក់

(១) រូបិយវត្ថុស្យុំ ។

ក្នុងព្រៃ ទាព្រៃ នឹងបក្សីផ្សេងៗ ។ នៅពេលនោះមានទាព្រៃមួយហ្វូង ហើរកាត់លើក្បាលអ្នកទាំងពីរ ។ កូននិយាយទៅកាន់ឪពុកថា:

—ពុក! ខ្ញុំដំណែងខ្លួនទៅជាប្រមង់ទៅចាប់ទាព្រៃនោះ ។ ឃើញដូច្នោះមុខជាពួកអ្នកនេសាទមកសួរពុកទៀតហើយ ពុកត្រូវឆ្លើយដូចមុនថា ប្រមង់នេះជារបស់ខ្ញុំ ក៏តែងចាប់សត្វមកចិញ្ចឹមខ្ញុំគ្រប់ពេលវេលា បើកាលណាគេសួរទិញ ពុកលក់ខ្ញុំឲ្យគេទៅតែកុំឲ្យខ្សែចងឲ្យសោះ ទោះជាគេឲ្យប៉ុន្មានក៏ដោយ ។

ជាហើយកូនតាក៏ក្លែងខ្លួនជាប្រមង់ក្លាម ហើរសំដៅទៅហ្វូងទាព្រៃចឹកទាព្រៃទម្លាក់មកដីឲ្យតា ។ តារើសប្រមូលមកគរទុក ។ ពួកអ្នកនេសាទឃើញតាបានសត្វច្រើនរត់មកសួរថា :

— ហេ! តាម្តេចក៏តាមកដណ្តើមយកសត្វរបស់យើង ? ។

ទេលោក ! ប្រមង់នេះជាសត្វរបស់ខ្ញុំចិញ្ចឹម ហើយក៏តែងចាប់សត្វមកចិញ្ចឹមខ្ញុំទេតើ ! ។

— តាសុខចិត្តលក់ប្រមង់ឲ្យខ្ញុំទេ ?

— ខ្ញុំលក់

— ថ្លៃណាស់ទៅឬ?

— តែពីររយប៉ឺស

ពួកអ្នកនេសាទរាប់ប្រាក់ឲ្យតា ចាប់យកសត្វប្រមង់ទៅ ។ តាក៏ដោះយកខ្សែចងជើងមកវិញ ។

-តា ! ចុះខ្សែបន្ដើងនេះ ថ្ងៃប៉ុន្មានទៅ ក៏បានជាតាដោះវិញ ? ។

-លោកអើយ ! ខ្ញុំដើរផ្លូវឆ្ងាយ ក្រែងលោដាច់ខ្សែស្បែកជើងតាមផ្លូវមានខ្សែនេះគ្រាន់នឹងចង ។

អ្នកទេសាចមិនថាអ្វី សុខចិត្តឲ្យតាដោះយកខ្សែហើយយកសត្វប្រមង់នោះទៅ ។ ដើរឆ្ងាយទៅៗឃើញតាព្រៃមួយហ្វូងទៀត អ្នកទេសាចលែងប្រមង់ឲ្យហើរទៅចឹកតាព្រៃដូចមុន ប៉ុន្តែប្រមង់ហើរខ្ពស់ផុតតាព្រៃទៅទៀត ហើយត្រឡប់វិលមករកតាជាឪពុកវិញ ប្រែខ្លួនទៅជាមនុស្សដូចដើម ហើយក៏នាំគ្នាដើរទៅកាន់ផ្ទះនៅជាសុខ ។

ពេលមួយជាថ្ងៃអាទិត្យកូននិយាយទៅឪពុកថា :

-ពុក ! ខ្ញុំចង់ជំរែណខ្លួនធ្វើជាសេះ ពុកយកខ្ញុំទៅលក់ ប៉ុន្តែកុំលក់ទាំងបង្ហៀរ តែលក់ទាំងបង្ហៀរខ្ញុំលែងត្រឡប់វិញបានហើយ ។ ថាហើយ កូនតាទៅទន្ទិចខ្លួននឹងដី ក្លាយទៅជាសេះមួយល្អចំណាប់ តាក៏ដឹកសេះទៅលក់ឯផ្សារ ។ អ្នកទិញសេះបោមពេមតថ្លៃគាត់ ប៉ុន្តែបណ្ដាអ្នកទិញទាំងអស់មេធ្មប់ហានថ្លៃជាងគេ តាចាស់ក៏លក់សេះ ប៉ុន្តែគាត់ដោះយកបង្ហៀរទុក

មេធ្មប់និយាយនឹងតានោះថា ចុះឲ្យខ្ញុំនាំសេះម្ដេចបាន បើតាដោះយកបង្ហៀរហើយ ឲ្យខ្ញុំមកសិនចាំខ្ញុំដឹកដល់ក្នុងភូមិខ្ញុំ ហើយសឹមតាយកទៅវិញចុះ ខ្ញុំក៏ឥតត្រូវការដែរ ។

ពេលនោះ ពួកអ្នកលក់សេះដូចគ្នាស្តីឲ្យតាថា :

ហៃ តា ! មានច្បាប់ពីណាលក់សេះហើយមិនលក់បង្ហៀរ តែលក់សេះ គឺថាលក់ទាំងបង្ហៀរផងហើយ ។

លុះឃើញគេបោមពេមថា ឲ្យគាត់ច្រើនពេក តាមិនដឹងគិតដូចម្តេចក៏ឲ្យបង្ហៀរទៅ ។ មេធ្មប់នាំសេះទៅដល់ផ្ទះ យកទៅដាក់ក្នុងពេនចងសេះឲ្យឈរតែជើងពីរខាងក្រោយជាប់នឹងដី ជើងពីរមុខចងផុតពីដី ។

តមកមេធ្មប់និយាយនឹងកូនស្រីថា:

— កូនអើយ! ឪពុកទិញបានអាក្មេងខូចពីមុននោះមកវិញហើយ ។

— វានៅឯណាពុក?

— វានៅក្នុងក្រោល ។

កូនស្រីមេធ្មប់ចូលទៅមើលឃើញសេះព្យួរជើងដូច្នោះ នាងនឹកអាណិត ក៏ទៅស្រាយខ្សែបន្ធូរ ។ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលនាងទាញខ្សែចេញពីក្រវិលដែក សេះនោះបេះតែក្បាលទាល់តែរបូតចេញពីចំណងហើយក៏បោលភីងចេញពីក្រោលទៅ ។ កូនស្រីភ័យណាស់រត់ទៅប្រាប់ឪពុកថា ៖

ពុកអើយ ! សេះរបូតទៅហើយ ខ្ញុំសុំទោស ខ្ញុំខុសហើយ !

ភ្លាម មេធ្មប់បោកខ្លួនទៅនឹងដី ក្លាយខ្លួនជាចចកប្រផេះរត់ដេញតាមសេះ ដល់រៀបនឹងទាន់ខាំសេះបាន សេះបោកខ្លួនទៅនឹងដី ក្លាយ

ជាសត្វកង្កែបលោតចូលក្នុងទឹកទន្លេភ្លាម ៗ មេធ្មប់ ដំណែងខ្លួនជាត្រីមួយយ៉ាងធំ លោតចូលទៅដេញត្របាក់កង្កែបៗហែលទៅឃើញស្រីម្នាក់កំពុងបោកខោអាវ ក៏ដំណែងខ្លួនធ្វើជាចិញ្ចៀនរត់ចូលទៅទីងដៃនាងបោកខោអាវ ៗ មេធ្មប់ប្រែខ្លួនជាមនុស្សដូចដើមវិញ ហើយនិយាយទៅនាងបោកខោអាវថា :

— ឲ្យចិញ្ចៀនមាសមកខ្ញុំវិញ ៗ

យកទៅ ! (នាងបោកខោអាវនិយាយ) ហើយគ្រវាត់ចិញ្ចៀនទៅដី ប៉ុន្តែ គ្រាន់តែធ្លាក់ដល់ដីភ្លាម ចិញ្ចៀនក៏ធ្លាក់ក្លាយទៅជាត្បូងល្អិតខ្ចាត់ខ្ចាយពេញដី ៗ ពេលនោះមេធ្មប់ដំណែងខ្លួនធ្វើជាមាន់គកចឹកលេបត្បូងនោះ ៗ មានត្បូងមួយគ្រាប់ទៀតក្លាយទៅជាសត្វប្រមង់ចឹកមាន់គក ដែលកំពុងតែលេបត្បូងនោះស្លាប់មួយរំពេចទៅ ៗ ស្រេចហើយប្រមង់ធ្វើខ្លួនទៅជាបុរសកំឡោះដូចដើមវិញ ឃើញនាងបោកខោអាវល្អមានចិត្តស្រឡាញ់ក៏ដណ្ដឹង រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយនឹងនាងនោះ នៅជាសុខសប្បាយតទៅ ៗ

សត្រូវរបស់ខ្ញុំ

លោក ប៊ូ - ប៊ូ រៀបរៀង

សត្រូវទាំងអស់ មានចោរកំណាច ខ្លា ដំរីសាហាវជាដើម ខ្ញុំមិនសូវជាខ្លាចប៉ុន្មានទេ ព្រោះថា ខ្ញុំអាចនឹងគេចវេះពីចោរ, ពីខ្លា, ពីដំរីបាន ។ ឯសត្រូវដែលខ្ញុំខ្លាចយ៉ាងខ្លាំងបំផុតនោះ គឺជម្ងឺរោគាព្យាធិដែលកើតមាននៅក្នុងខ្លួនរបស់ខ្ញុំ ជាសត្រូវមានកម្លាំងខ្លាំងក្លាបំផុតលើសចោរ, ខ្លា, ដំរី, ទៅទៀត ព្រោះថា បើឈឺដៃ-ជើង ឬធ្មេញ ខ្ញុំមិនដឹងជានឹងគេចវេះទៅឯណា ឲ្យផុតពីដៃជើងនឹងធ្មេញរបស់ខ្ញុំដែលកំពុងតែឈឺចាប់ពេកនោះទេ ។ ហេតុនេះ បានជាព្រះពុទ្ធទ្រង់សំដែងប្រាប់ថា " គ្មានសត្រូវឯណាកាចស្មើនឹងជម្ងឺឈឺចាប់ទេ (នត្ថិ ព្យាធិសមារិយោ ធ.ខុ.) " ។

ប៉ុន្តែ បណ្ដាជម្ងឺរោគាព្យាធិទាំងអស់ ដែលខ្ញុំខ្លាចណាស់នោះ គង់នៅមានគ្រូពេទ្យដាក់ថ្នាំថែរក្សាឲ្យសះជាទៅបានខ្លះ ។ ចំណែករោគម្យ៉ាងទៀត ដែលមានក្នុងខ្លួនខ្ញុំ តាំងពីកើតមករហូតដល់ចាស់ជរាជិតស្លាប់ទៅហើយនោះ គ្មានគ្រូពេទ្យណាមើលជាសោះ សូម្បីគ្រាន់តែដាក់ថ្នាំថែរក្សាឲ្យអន់ស្រាល ឲ្យស្រាកស្រាន្តក៏គ្មានដែរ ។ រោគនេះ បេះតែឈឺចាប់ពេកខ្លាំងឡើង ចំរើនឡើងតាមវ័យតាមអាយុ ។ មនុស្សគ្រប់រូបទាំងគេ ទាំងខ្លួនខ្ញុំ កើតរោគម្យ៉ាងនេះ គ្មានខ្វះម្នាក់ទេ

ហើយទាំងគេ ទាំងខ្ញុំ សុទ្ធតែភ្លេចខ្លួនធ្វេសប្រហែសនឹងពេលនេះ មិនដឹងថា ពេលនេះកើតកើនចំរើនទៅក្នុងខ្លួនតាំងពីក្មេងរហូតដល់ចាស់ជរាផង, ម្ល៉ោះហើយពុំបានរកគ្រូពេទ្យដាក់ថ្នាំបន្ថែមកម្លាំងពេលនេះសោះ ។ បើសង្កេតឲ្យល្អិតល្អន់ទៅ ឃើញថា ទាំងគេ ទាំងខ្ញុំ សុទ្ធតែខំប្រឹងស្វែងរកគ្រូពេទ្យ ឬរកថ្នាំ រកមន្តអាគមគាថា ចំណេះវិជ្ជា ធ្វើឲ្យពេលនេះមានកម្លាំងខ្លាំងក្លាលើសដើម ។

ចុះពេលមហ៊ង់នោះតើជាអ្វី ?

សេចក្តីស្រេកឃ្លាន វាត់ជាពេលមហ៊ាង ដែលជាពេលចម្លែកអស្ចារ្យ មិនដែលមានគ្រូពេទ្យណាមើលជាសោះ លើសពេលនានា ។

ដូចអតីតនិទានមួយថា៖ កាលពីព្រេងនាយ កូនសិស្សរបស់អាចារ្យទិសាបាមោក្ខប្រាំរយនាក់ នាំគ្នាចូលទៅរកកាប់ឧសក្នុងព្រៃភ្នំ ។ បណ្តាសិស្សទាំងប្រាំរយនោះ មានសិស្សម្នាក់ជាច្បងៈគេ ចេះមន្តអាគមគាថាខ្លាំងពូកែជាងគេ និយាយប្រាប់សិស្សដទៃថា អ្នកពល់គ្នាចង់ដឹងឫទ្ធិខ្ញុំទេ ខ្ញុំសូត្រមន្តហៅឲ្យភ្លៀងធ្លាក់ពីអាកាសមកបានហើយភ្លៀងនោះមិនមែនជាទឹកទេ សុទ្ធតែជាដុំមាសដុំប្រាក់ ។ សិស្សទាំងពួងឆ្លើយថា យើងមិនជឿទេ ។

សិស្សជាច្បងប្រាប់ថា "អើ! បើអ្នកទាំងអស់មិនជឿទេ ចូរនៅ

ឲ្យស្ងៀមស្ងាត់ ចាំមើលមួយស្របក់ទៀត នឹងឃើញភ្លៀងបង្អុរចុះពីអាកាសមិនខាន" ថារួច ក៏ចូលទៅអង្គុយក្រោមម្លប់ឈើមួយដើម សំឡឹងមើលទៅឯអាកាស សូត្រសេកមន្តអាគមគាថាអ្វី, មួយស្របក់ក្រោយមក ទឹកភ្លៀងធ្លាក់ពីអាកាសទទឹកជោកដី, សិស្សដទៃរត់ជ្រកខ្លាចទទឹកខ្លួន បន្ទាប់ពីនោះ ស្រាប់តែដុំមាសដុំប្រាក់តូចខ្លះ ធំខ្លះ ធ្លាក់មកពេញទីស្រែអំពកតូចមួយ ជិតសិស្សអ្នកកាយមន្តនោះ ។

សិស្សទាំងអស់គាត់ស្ងើចសរសើរឫទ្ធិរបស់សិស្សជាច្បង ហើយនាំគ្នារើសយកដុំមាសប្រាក់តិចខ្លះច្រើនខ្លះ រួចស្ពាយរៀបដើរចូលទៅភូមិលំនៅខ្លួនវិញ ។

អស់លោក អ្នកអានទាំងឡាយ ! ដល់ត្រង់នេះ ប្រហែលជាអស់លោក-អ្នក នឹងកោតស្ងើចសរសើរកេរ្តិ៍សព្ទ នៃសិស្សទាំងនោះថា បានមាសប្រាក់ងាយ ៗ មិនបាច់ស្វែងរកប៉ុន្មានទេ ។ តែគំនិតអស់លោក-អ្នកនោះ បែរជាផ្ទុយស្រឡះទៅវិញ ព្រោះសិស្សទាំងនោះកាលមិនទាន់បានមាសប្រាក់ មានចិត្តមេត្រីស្មោះស្ម័គ្រនឹងគ្នាជាធ្លុងមួយ លុះបានមាសប្រាក់គ្រប់គ្នាហើយ ក៏កើតចិត្តឫស្យាប្រណែនគ្នានិយាយថា ឯងបានច្រើនចែកមកឲ្យអញខ្លះទៀត ដ្បិតអញបានតិចជាងឯង ។ ម្នាក់ទៀតឆ្លើយថា អញមិនឲ្យឯងទេ ត្រូវ

ឯងឲ្យមកអញវិញ ដ្បិតអញបានគិតជាងឯង ។ សិស្សទាំងប្រាំរយ
និយាយប្រកែកគ្នាបែបនេះតាមផ្លូវ កាន់តែខ្លាំងឡើង កើតទៅជា
ទោសៈសាកសម្រាលចូលដាល់តប់គ្នាទៅវិញទៅមក រហូតដល់កាប់សម្លាប់
គ្នាស្លាប់បណ្ដើរតាមផ្លូវទៅ ។ នៅទីបំផុតសល់តែសិស្សពីរនាក់ គឺអ្នក
ស្រុកសេកមន្ទបៅមាសប្រាក់ម្នាក់ នឹងអ្នកបេះមន្ទខាំងពូកែបន្ទាប់ម្នាក់
ទៀត ។ សិស្សពីរនេះ ជឹងបុទ្ធិខ្ទង់ថា មានចំណេះវិជ្ជាស្មើគ្នា
ក៏បែរជាធ្វើខ្ទុយកលៈជាជោះការស្ម័គ្រស្មាលទៅវិញ តែក្នុងចិត្តគំនិត
ម្នាក់ៗ គិតប្រុងនឹងសម្លាប់ម្នាក់ចេញ ដើម្បីនឹងយកមាសប្រាក់ឲ្យ
បានចូលមកលើខ្លួនម្នាក់ឯង លុះដើរទៅដល់ចុងស្រុកក៏បបួលគ្នាឈប់
ក្រោមម្លប់ឈើមួយ ។ សិស្សម្នាក់ៈប្រើម្នាក់ទៀតឲ្យចូលទៅសុំបាយទឹក
អ្នកស្រុកយកមកបរិភោគ ។ សិស្សអ្នកចូលទៅភូមិសុំបាយគេបរិភោគ
ឆ្អែតរួចហើយ សុំបាយគេមួយកញ្ចប់ទៀតយកមកធ្វើសម្លាញ់ ទើប
យកថ្នាំពុលដាក់ពេយក្នុងបាយ បំណងឲ្យម្នាក់ស៊ីរួចស្លាប់ទៅ នឹង
យកមាសប្រាក់តែម្នាក់ឯង ។ និយាយពីសិស្សម្នាក់នៅក្រោមម្លប់ឈើ
គិតថា បើអានោះវាយកបាយមកហុចឲ្យអញ ។ កាប់វាឲ្យដាច់ពាក់
កណ្ដាលខ្លួនភ្លាម អញនឹងយកមាសប្រាក់តែម្នាក់ឯង ។ លុះសិស្ស
ម្នាក់យកបាយមកហុចឲ្យ, សិស្សដែលអង្គុយចាំនោះលូកដៃខាងឆ្វេង
ទទួលកញ្ចប់បាយ ដៃខាងស្ដាំកាន់កាំបិតព្រាកាប់ត្រូវពាក់កណ្ដាល

ខ្លួនអ្នកហុចបាយដួលស្លាប់ភ្លាម ៗ អ្នកកាប់នោះត្រេកអរណាស់ ព្រោះដូចបំណង ក៏តាំងបរិភោគបាយ មិនទាន់ទាំងអស់បាយផង ស្រាប់តែប្រកាច់បែកពពុះមាត់ស្លុលស្លាប់នៅទីនោះមួយរំពេចទៅ ។ ឯសំពាយមាសប្រាក់ក៏នៅក្បែរខ្លួនខ្មោចទាំងពីរ ៗ

ថ្ងៃពីលោកគ្រូអាចារ្យទិសាបាមោក្ខ ទន្ទឹងមើលផ្លូវសិស្សបាត់យូរពេករហូតដល់ព្រលប់ ក៏ទឹកសង្ស័យថា ប្រហែលជាមានអន្តរាយអ្វីមួយមិនខានហើយ , បានជាសិស្សទាំងនោះពុំឃើញមកវិញ ៗ ទើបលោកអាចារ្យដើរទៅតាម , ដល់ទៅចុងស្រុកឃើញខ្មោចសិស្សទាំងពីរទីងបង្កៀតមាសប្រាក់ពីរសំពាយ លោកពិចារណាយល់ហេតុការណ៍ច្បាស់ថា "សិស្សនេះ សេកមន្តហៅភ្លៀងមាសប្រាក់ឲ្យធ្លាក់មកសិស្សឯទៀតរើសយក ហើយឈ្លោះដណ្តើមកាប់សម្លាប់គ្នាទាល់តែស្លាប់អស់ឥតសល់ម្នាក់ សូម្បីអ្នកមេគំនិតហៅភ្លៀងមាសប្រាក់ ក៏ស្លាប់ខ្លួនឯងដែរ ឱ ! សេចក្តីស្រេកឃ្លានចង់មាន ចង់បាននេះជារោគធំណាស់តើ ៗ ហេតុនេះហើយ បានជាព្រះពុទ្ធទ្រង់ទូន្មានថា "គ្មានរោគាឯណា ខ្លាំងក្លាលើសរោគស្រេកឃ្លានទេ (ធម្មប-ទ គាថា ធ. ខុ.) គួរតែមហាជនខ្លាចរោគស្រេកឃ្លាននេះជាទីបំផុតជាងខ្លាចរោគផ្សេង ៗ ទៀត" ៗ លោកអាចារ្យគិតសង្វេគយ៉ាងនេះហើយ លោកក៏តិះដៀលសិស្សច្បងនោះថា ហេតុតែមិនស្តាប់ដំបូន្មាន

អញ ៗ ផ្តាំផ្តាច់ថា កុំឲ្យសេកមន្តហៅមាសប្រាក់ពីលើមេឃ បើហៅមុខជាស្លាប់ខ្លួនមិនខានទេ ឥឡូវស្លាប់មែន, រួចលោកយកសំពាយមាសប្រាក់ទៅឲ្យភរិយាលោកឯផ្ទះ លោកប្រាប់ភរិយាថា: រោគជាសត្រូវធំបំផុតលើសសត្រូវទាំងអស់; សេចក្តីស្រេកឃ្លាន ជារោគធំបំផុតលើសរោគទាំងពួង ដ្បិតថា សត្រូវឯទៀត យើងចៀសវាងផុត, ឯរោគ យើងចៀសមិនផុតទេ ។

«ចូរឯងស្តាប់ពាក្យអញ មនុស្សទាំងអស់ស្រេកទឹក, ឃ្លានបាយក៏មែនហើយ ប៉ុន្តែ កាលបើបានទឹកផឹកហើយ បានបាយបរិភោគហើយ មុខជាឆ្អែតលែងស្រេកឃ្លានទៀត រហូតដល់ពេលស្រេកឃ្លានជាថ្មីវិញ ឯចិត្តដែលឃ្លានមាន, ឃ្លានបាន,ឃ្លានស្អប់ឃ្លានស្រឡាញ់នេះ គ្មានពេលណាស្រាកស្រាន្តទេ បើមានបានប៉ុណ្ណោះហើយចង់ឲ្យមានបានប៉ុណ្ណោះទៀត បើស្អប់គេហើយ គិតធ្វើឲ្យគេវិនាសឲ្យគេស្លាប់ទៅទៀត,បើស្រឡាញ់អ្នកណាហើយ បាត់មុខអ្នកនោះមិនបានទេ រឹតតែស្រឡាញ់ខ្លាំងឡើងទៀត ហេតុនេះ ត្រូវឯងចាំកុំភ្លេចថា“ជម្ងឺឈឺចាប់នឹងសេចក្តីស្រេកឃ្លាននេះ ជាសត្រូវធំបំផុត” ។

ពុទ្ធភាសិត ឥ-១-

គ្មានសត្រូវអ្វីខ្លាំងដូចជារោគទេ (នត្ថិ ព្យាធិ សមារិយោ)

គ្មានរោគអ្វីខ្លាំងដូចជាសេចក្តីស្រេកឃ្លានទេ(ជិឃច្ឆា បរមា រោគា)

កណ្ឌទី ៣៩

ទុកញាវិបុលកជសេនា ធ្វូ-ក៊ង វែប្រវៀបរៀង

(តមក)

> រឿងសាមកុកទុកជាយុទ្ធសាស្ត្រ
> អ្នកវាងវៃឆ្លាសបើបានអាន
> នឹងចេះឧបាយកលបំណាន
> ទាំងមានសក្តានស្នេហាជាតិ។

ស៊ីនគួនថា អ្នកចូរស្រូតស្រុះលើកទ័ពឲ្យព្រមគ្នាចេញទៅចុះ ខ្ញុំនឹងលើកទ័ពជូនទៅជាខាងក្រោយ ៗ ដវ៉យគីគំនាប់លាស៊ីនគួនចេញមកចាត់ចែងពាហាន ហើយបបួលខុងបេងថា ទ័ពចូចូលើកមកគ្រានេះច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ពេកណាស់ ខ្ញុំនឹងចង់បបួលអ្នកទៅផង ៗ ខុងបេងឮដូច្នោះក៏មានអំណរណាស់ ឆ្លើយទទួលថា ខ្ញុំព្រមទៅជាមួយនឹងអ្នក ៗ ដវ៉យគីនាំខុងបេងចុះទូកចម្បាំង ១ ទៅជាមួយគ្នា ឯទៀតនៅនឹងឡោសុកឲ្យធ្វើជាបាឡាត់គងលើកពាហានជាច្រើន នាំគ្នាដង្ហែរដោយទៅដល់មាត់កំពង់ស្រុកកាំងហៃ ចម្ងាយផ្លូវពីមាត់កំពង់ស្រុកសាំកាំង ៦០០ សិន

(២៤ត.ម) ដំរយ៉ឺឲ្យឈប់កង់ទ័ពទូកបោះយុថ្កា ហើយឲ្យទាហាន ឡើងគាកតាំងបន្ទាយកយន្ត្រៈទៅតាមផ្លូវត្រង់ទៅចំសេបស៊ូម ។ ឯខ្ញុំ-បេងក៏ចុះទូកតូចទៅបោះយុថ្កានៅប្របទូកមេទ័ព ។

ដំរយ៉ឺឲ្យហៅខ្ញុំបេងឡើងមកលើទូកចម្បាំងធំ ហើយក៏ខ្ញុំប្រឹក្សាប្រាថ្នា ប្រើខ្ញុំបេងទៅឲ្យចូចូចាប់សម្លាប់ចេញ ហើយថា កាលចូចូចម្បាំងនឹងអ៊ួន សៀវនោះចូចូមានទាហានតិចជាងអ៊ួនៈសៀវណាស់ ចូចូក៏ធ្វើសង្គ្រាមមាន ជ័យជំនះអ៊ួនសៀវបាន ព្រោះបានស្តាប់ពាក្យទៅហ៊ុវពន្យល់ឲ្យទៅវាយ សៀវនៅដំបន់ឌូចៅបាន គ្រានេះចូចូលើកមកទាហានច្រើនដល់១០០ ម៉ឺននាក់ ឯទាហានយើងលើកមកក៏តិចបានតែ៥ម៉ឺននាក់ ឃើញថាខ្ញុំ ចម្បាំងយកជ័យជំនះចូចូបានដោយកម្រណាស់ ត្រូវតែរិះគិតបាត់ទាហានទៅ កាត់ស្បៀងចូចូឲ្យបានជាមុនសិន ទើបខ្ញុំធ្វើការចម្បាំងតទល់ចូចូបាន ឥឡូវចូចូប្រមូលទាហានស្បៀងទុកនៅកំពង់សានដែនស្រុកសុងយ៉ុង ឯ ខុនអ្នកក៏នៅក្នុងដែនស្រុកសុងយ៉ុងដែរ ឃើញថាចំណានខាងផ្លូវព្រៃខ្ញុំក្នុ គ្រប់ដំបន់ ការសង្គ្រាមគ្រានេះសោត ក៏មិនមែនតែជារបស់ស៊ុនគួនចៅ ហ្វាយខ្ញុំតែម្នាក់ឯងទេ គឺរបស់ឡៅប៉ះហ្វាអ្នកផងដែរ ខ្ញុំនឹង ប្រគល់ទាហានឲ្យអ្នក១ពាន់ស្រួតរូតលើ ត្រឡប់ទៅប្រាប់ឡៅពី សុំយក គួនអ៊ូ, ទៀវហ៊ុយ, ជូឡុងឲ្យលើកចេញទៅកាត់ស្បៀងចូចូចេញឲ្យបាន ខ្ញុំ នឹងរិះគិតការតស៊ូចម្បាំងឲ្យបានស្រួល ។

ខុនបេនបានស្តាប់គំនិតថា ដែលជីវយើឲ្យមកល្បងលួងលោមអញមិនបានដូចប្រាថ្នា ទើបកែងឲ្យអញទៅធ្វើការនេះ ប្រាថ្នានឹងឲ្យបូច្ចចាប់អញសម្លាប់ បើអញមិនស្តាប់ ធ្វើព្រងើយកន្តើយមិនទៅគ្រានេះ ជីវយើក៏ដំនៀលអញថាខ្លាចបូច្ច បើអញនឹងទៅតាមបង្គាប់ជីវយើក៏នឹងសើចចំអកថា អញជឹងមិនដល់គំនិត បើដូច្នេះអញត្រូវតែតទទួលទៅចុះ តែចាំរកឧបាយតែខ្លួនឲ្យបាន លុះគិតស្រេច ក៏ឆ្លើយទទួលពាក្យ ហើយលាចុះទៅទូកតូចវិញ ។

ឡោសុកក៏សួរជីវយើថា ដែលលោកប្រើខុនបេនទៅវាយស្សៀងបូច្ចះនោះ លោកគិតឃើញបានការយ៉ាងម្តេច? ។ ជីវយើថា យើងគិតនឹងសម្លាប់ខុនបេនចេញក៏ខ្លាចគេគរហានិន្ទា បានជាកែងប្រើខុនបេនទៅវាយស្សៀងនោះ ដោយប្រាថ្នានឹងខ្មីអាវុធបូច្ចឲ្យសម្លាប់វិញ តទៅមុខទើបយើងផុតភ័យអន្តរាយ ហើយមនុស្សទាំងឡាយក៏នឹងមិនតិះដៀលយើងបាន ។ ឡោសុកថា ខ្ញុំនឹងសុំទៅមើលកលការកិរិយាខុនបេនជានឹងជឹងខ្លួនឬទេ ហើយក៏ចុះទៅទូកខុនបេន ឃើញទឹកមុខខុនបេនគ្មានកិតភ័យអ្វីសោះ រៀបចាត់ចែងមនុស្សម្នាដែលនឹងទៅនោះបែបធម្មតាព្រងើយ ឡោសុកមានសេចក្តីអាណិតខុនបេនណាស់ក៏សួរថា ដែលជីវយើប្រើលោកឲ្យទៅវាយស្សៀងបូច្ចនោះ លោកយល់ឃើញថា បានការដូចម្តេចខ្លះ ។

ខុនបែនក៏អស់សំណើចហើយថា យ៉ាងខ្លួនខ្ញុំនេះចំណានក្នុងការសង្គ្រាមតាំងផ្លូវគោកផ្លូវទឹក ព្រមទាំងក្បួនសេះក្បួនរថៈថ្មើរជើងទាំង៤យ៉ាងស្ទាត់ទាំងអស់ ទើបបានឈ្មោះថាជាប្រាជ្ញាក្នុងចតុរង្គសង្គ្រាម ឯក្នុងស្រុកកាំងតាំងនេះ នឹងរកមនុស្សចំណានស្ទាត់ក្នុងចម្បាំងផ្លូវគោកដូចជាគ្មានឃើញ ចំណានតែខាងផ្លូវទឹក ទោះបីខ្លួនដីវយីឯងក៏ដូចគ្នា ៗ ឡោសុកថា ហេតុម្ដេចបានជាលោកថា ដីវយីចំណានតែផ្លូវទឹក ខ្ញុំបានឮក្មេងៗក្នុងស្រុកកាំងតាំងធ្វើក្មេងច្រៀងទុកថា :

ជម្ងាត់មេទ័ពគ្រប់រូបអង្គ ត្រូវបេះចតុរង្គក្នុងសង្គ្រាម
ទើបឈ្មោះមេទ័ពគ្រប់រូបនាម កុំធ្វើអាក្រមដូចដីវយី ៗ
ស្ទាត់តែចម្បាំងខាងជើងទឹក ជើងគោកវាវឹកភ្លឹកភ្លេចទី
នេះហៅទាហានគ្មានសម្ភី តាមប្រវេណីមិនស៊ីសួន ៗ

ឡោសុកក៏កំណត់ចាំពាក្យ ដែលខុនបែនអធិប្បាយនោះទៅប្រាប់ដីវយីគ្រប់ប្រការ ៗ ឯដីវយីឮដូច្នោះខឹងខ្លាំងណាស់និយាយថា ខុនបែននេះចរចាមើលងាយប្រមាថយើងថាមិនចំណានខាងផ្លូវគោក បើយើងមិនទៅក្នុងគ្រានេះ ខុនបែនក៏នឹងថែមតិះដៀលយើងទៀត បើដូច្នោះយើងមិនឲ្យខុនបែនទៅឡើយ យើងនឹងលើកទាហាន១ម៉ឺន ទៅខ្លួនឯងចុះ ប្រយោជន៍នឹងកាត់យកស្បៀងចូធូឲ្យបាន ៗ ឡោសុកឮដូច្នោះក៏ត្រឡប់ទៅប្រាប់ខុនបែនតាមពាក្យដីវយីនិយាយគ្រប់ប្រការ ៗ

ខុនបេនក៏អស់សំណើចហើយថា ឯសេចក្ដីរិះគិតដីវ៉យនោះ ទីនប្រើខ្ញុំដោយសុចរិតក៏ទេ គឺកែងឲ្យខ្ញុំទៅស្លាប់ដោយថ្វីដៃ ទីនសេចក្ដីគិតរបស់ចូច្ចូពិត ដែលខ្ញុំថា ដីវ៉យមិនស្ទាត់ក្នុងសង្គ្រាមខាងផ្លូវគោកនោះ ព្រោះខ្ញុំកែងញុះចិត្តដីវ៉យល្បងមើល ប្រាថ្នាទីនឲ្យយល់ថាខ្ញុំក៏អាចដឹងដល់គំនិតដីវ៉យដែរ គ្រានេះខ្ញុំក៏ត្រូវគិតឲ្យស៊ីនគួទទីនឡើងពីរមួយគំនិតគិតធ្វើការជាចិត្តមួយទីនគ្នា ដើម្បីទីនកំចាត់ពជសត្រូវចេញប៉ុណ្ណោះ យើងទាំងអស់គ្នាជាបាវព្រាវក៏ត្រូវតែតាំងចិត្តជួយគ្នា ជួយគិតការឲ្យបានសម្រេច ហេតុម្ដេចដីវ៉យមកគិតមិត្តទ្រូស្ដទីនខ្ញុំវិញ បើដូច្នោះការរបស់ហៅហ្វាយនាយទីនមិនអត្ថកាយទៅទេឬ?, ប្រការ១ទៀត ឯគំនិតគិតរបស់ចូច្ចូនោះចំណានក្នុងការសង្គ្រាមណាស់ រមែងធ្វើកលសឹកផ្សេងៗ តែងតែកាត់ស្បៀងអាហារជាដើម ដែលចូច្ចូលើកទ័ពមកគ្រានេះ ទីនរិះគិតការពារស្បៀងអាហារឲ្យមាំមួន បើដីវ៉យទីនលើកទៅខាងណោះមុខជាថ្វីសការរបស់ចូច្ចូជាប្រាកដ ចូរអ្នកទៅនិយាយទីនដីវ៉យឲ្យខំអត់នៅរិះគិតច្បាំងតទល់តែខាងជើងទឹកទៅចុះ ព្រោះទាហានចូច្ចូនោះស្ទាត់តែខាងផ្លូវគោក មិនសូវប៉ិនប្រសប់ខាងផ្លូវជើងទឹកទេ ប្រសិនបើកងទ័ពយើងតទល់ច្បាំងខាងផ្លូវទឹក ឲ្យទាហានចូច្ចូថ្វីសការរបស់យើងឲ្យបាន ។ ឡោសុកញ្ញ ដូច្នោះ ក៏សរសើរថ្កោះប្រាជ្ញាខុនបេនថា ដឹងយល់ស្គាល់ការជ្រៅទូលាយទីនរកអ្នកឯណាមួយផ្ទឹមស្មើគ្មាន ។

លុះវេលាយប់ ឡោសុកក៏នាំយកសេចក្ដីនោះទៅប្រាប់ដំរីយីគ្រប់ប្រការ ៗ ដំរីយីដឹងដូច្នោះក៏គ្រវីក្បាលហើយថា គំនិតរបស់ខុនបេងនោះជ្រៅទូលាយវែងវែងលើសជាងខ្ញុំ ១០ ភាគ បើប្រសិនខ្ញុំមិនគិតតេគំនិតនឹងកំចាត់ចេញឲ្យបាន តទៅមុខក៏នឹងជាសត្រូវដល់ខ្លួនខ្ញុំជាយ៉ាងខ្លាំង ៗ ឡោសុកក៏លួងលោមយកចិត្តដំរីយីថា គ្រាន់តែការសង្គ្រាមក៏បង្កើតមាន លោកនឹងមកធ្វើដូច្នេះមិនគួរទេ បើសិនណាជាខុនបេងភ្ញាក់ផ្អើលឡើង គំនិតនឹងកំឡាំងរបស់យើងក៏នឹងថយចុះទៅវិញ ឃើញថាស្រុកកាំងតាំងនឹងវិនាសអន្តរាយ ការនេះយើងត្រូវតែគិតបង្ការឲ្យបានជ័យជំនះបួនសិនតទៅមុខ សឹមគិតធ្វើប្រការម្ដេចនឹងបានដោយងាយ ៗ ដំរីយីយល់ឃើញត្រូវក៏ឲ្យតាំងទ័ពទឹកទុកឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួន ៗ

ឯទូតគង់ត្រាវែលស្រុកកាំងហៃ ក៏នាំយកសេចក្ដីទៅប្រាប់ឡៅពីឲ្យដឹង ៗ ឡៅពីបានស្ដាប់ក៏គិតថា កងទ័ពស្រុកកាំងតាំងលើកមកនឹងធ្វើសង្គ្រាមតនឹងបួន ឡៅពីក៏ចាត់ចែងទាហានក្នុងស្រុកកាំងហៃនោះប្រមូលយកទាំងអស់ ហើយលើកចេញចាកស្រុកកាំងហៃទៅតាំងនៅដំបន់ហៃទៅ ហើយប្រឹក្សានឹងទាហានទាំងពួងថា ខុនបេងទៅស្រុកកាំងតាំងយើងក៏មិនបានដឹងដំណឹងថាល្អឬអាក្រក់ប្រការម្ដេច ឥឡូវកងទ័ពទូកស្រុកកាំងតាំងលើកមកចតនៅកំពង់ស្រុកនេះ នរណានឹងអាចលុះលះទៅស្ដាប់ដំណឹងខុនបេងឲ្យដឹងជាការប្រការម្ដេចបាន ៗ ចិត្តុកថា ខ្ញុំបាទនឹងសូម

កាសាចេញទៅ ៗ ទៀវពីក៏ចាត់ចែងរបស់ទៅគំនាប់ជីវយើ ប្រាថ្នាទឹងបានស្តាប់ដំណើរខុនបេនផង ៗ បីតុកទទួលរបស់ហើយក៏ពុះទូកទៅដល់កន្ទ័ពបម្រាំងទូក ក៏ឡើងទៅគំនាប់ជីវយើហើយជំរាបថា របស់ទាំងនេះទៀវពីឲ្យខ្ញុំបាទនាំមកជូនលោកទុកចែកទាហាន ៗ ជីវយើក៏ទទួលអំណរសាទរណាស់ ទទួលយករបស់ទាំងនោះទុក ៗ បីតុកក៏ជំរាបថា ត្បិតទៀវពីបានផ្តាំមកថា ខុនបេនមកនៅទីនេះក៏យូរហើយទឹងឲ្យទទួលត្រឡប់ទៅវិញ ៗ ជីវយើថា ការសង្គ្រាមកំពុងតែរៀបចំ ដែលខុនបេនមកនៅផងក៏ស្រួល ព្រោះទឹងបានជួយចាត់ការគេតាំងបង្រាំងទឹងបូបូដោយទៀវពីទឹងឲ្យខុនបេនវិលត្រឡប់ទៅវិញនោះក៏អាលសិនចុះ ឯខ្លួនយើងសោតក៏មានចិត្តនឹករលឹកដល់ទៀវពីណាស់ដែរ បើយើងទឹងទៅក៏ពុំបានព្រោះជាមេទ័ពនឹងព្រួយការខាងត្រួតបង្ហាប់ទាហាន អ្នកចូរស្រូតត្រឡប់ទៅជំរាបទៀវពីឲ្យអញ្ជើញមកគេយើង ទឹងបានប្រឹក្សាការសង្គ្រាមផង ៗ បីតុកទទួលគំនាប់ហើយក៏លាត្រឡប់ទៅវិញ ៗ

ទៀវសុកក៏សួរជីវយើថា លោកទឹងឲ្យទៀវពីមកជួបនោះតើទឹងប្រយោជន៍អ្វី? ៗ ជីវយើថា ឯចិត្តទៀវពីនោះជាអ្នកមិនសូវដឹងគុណគេសោះ ប្រសិនទឹងស្ម័គ្រស្មោះសមាគមទឹងទៀវពីយូរទៅ ក៏ទឹងធ្វើអន្តរាយដល់យើងវិញ ទ្រព្យយើងទើបទឹងគង់នៅ ហើយជីវយើក៏ឡើងទៅលើបន្ទាយហើយលបចាត់ទាហានដែលមានថ្វីដៃ៩០នាក់ ឲ្យកាន់អាវុធបង្កប់នៅក្នុង

ឆាកហើយផ្តាំថា កាលណាបើឃើញទៀវតី មកស៊ីលៀងទាំងយើង ហើយអ្នកពល់គ្នាឃើញយើងបោលតែងស្រោចុះកាលណា កុំឲ្យស្រុះគ្នា ចេញមកចាប់ទៀវតីសម្លាប់ចេញ ៗ ឯបីតុកកាលត្រឡប់ទៅដល់ក៏ប្រាប់ ទៀវតីតាមរៀងសព្វគ្រប់ហើយថា ជីវយីផ្តាំថាឲ្យអញ្ជើញទៅជួបទាំងបាន ប្រឹក្សាការពជការ ៗ ទៀវតីឮហើយក៏រៀបចំទាហានដែលទាំងចុះទូកទៅ រកជីវយី ៗ គួនអ៊ីក៏និយាយទាំងទៀវតីថា ដែលលោកទាំងទៅរកជីវយី នោះមិនស្រួលទេព្រោះជីវយីជាមនុស្សពូកែសំដីវៃគំនិតណាស់ ខ្លាចក្រែង គេគិតប្រទូសរ៉ាយលោកទេដឹង មួយទៀតខុំបេងក៏មិនមានដំណឹងឲ្យ លោកអញ្ជើញទៅផលល្អអាក្រក់ សូមឲ្យលោកអែអង់រង់ចាំស្តាប់ ការសិន ៗ

ទៀវតីថា យើងទាំងស៊ុនគួនក៏ជាចិត្តមួយជាមួយគ្នា ទាំងរិះគិត កំចាត់ចូចូចេញ ឥឡូវជីវយីផ្ញើមេទ័ពឲ្យមកអញ្ជើញយើងចូលទៅប្រឹក្សា ការពជការផង បើយើងទាំងមិនទៅតែម្តង ក្រែងស៊ុនគួនសង្ស័យចិត្តទាំង យើងថា ដូច្នេះដូច្នោះ ឯការដែលរួមគិតមកហើយនោះក៏ទាំងខូចទៅ ៗ គួនអ៊ីថា ប្រសិនបើលោកមិនព្រមស្តាប់ទាំងប្រញាប់ទៅឲ្យបាន ខ្ញុំបាទ ក៏សូមយកទាហានទៅជាមួយទាំងលោកខ្លះ ដើម្បីទាំងជួយការពារអន្ត-រាយផ្សេងៗ ៗ ទៀវតីក៏បង្គាប់ឲ្យទៀវហ៊ុយទាំងជូឡុងនៅក្របន្ទាយ

ហើយនាំយកគួនអ៊ូនិងកូនទាហាន ១២ នាក់ ចុះទូកៈទៅដល់កន្លែងទ័ពដីវយ៉ៃ ទៀវពីឃើញទូកចម្បាំង ទើបបន្ទាយកាយជាក្បួនពិជ័យសង្គ្រាមត្រឹមត្រូវ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរណាស់ ។ ទាហានល្បាតក៏នាំយកសេចក្តីទៅប្រាប់ដីវយ៉ៃថា ទៀវពីមកដល់ហើយ ។ ដីវយ៉ៃក៏សួរថា ៖ ទៀវពីមកនេះ មានទាហានតិចច្រើនប៉ុន្មាន ។ ទាហានប្រាប់ថា ទៀវពីចុះទូកតូចមកនឹងទាហានប្រហែល ២០ នាក់ ។ ដីវយ៉ៃឮដូច្នោះក៏អស់សំណើច ហើយគិតថា គ្រានេះទៀវពីនឹងដល់សេចក្តីស្លាប់ព្រោះគិតអញតែក្នុងថ្ងៃនេះហើយ ទើបឲ្យតាក់តែងទាហានដែលបង្កប់ទុកនោះ ព្រមគ្នា ហើយក៏លើកគ្នាមកទទួលទៀវពីឯក្រោមបន្ទាយតំណាប់គ្នាតាមប្រពៃណី ដីវយ៉ៃក៏នាំទៀវពី គួនអ៊ូ និងទាហាននោះចូលទៅក្នុងបន្ទាយ ហើយអញ្ជើញឲ្យទៀវពីបរិភោគអាហារ ។ ទៀវពីក៏និយាយនឹងដីវយ៉ៃថា ខ្លួនអ្នកនេះ មនុស្សទាំងអស់នាំគ្នានិយាយសរសើរឮទៅថា អ្នកមានសេចក្តីរិះគិតល្អិតជ្រៅទូលាយណាស់ ទាំងបានធ្វើជាមេទ័ព ហើយមកកាប់ខ្ញុំជាមនុស្សបុណ្យតិចនេះមិនសមគួរទេ ។

ខណៈនោះទេងលុខុនបេងដើរមកដល់ក្បែរបន្ទាយ ក៏ដឹងថាទៀវពីមកជួបនឹងដីវយ៉ៃ បរិភោគអាហារជាមួយគ្នាក្នុងបន្ទាយ ដូច្នោះក៏ខឹងកយ៉ណាស់ ខុនបេងក៏ចូលទៅលបមើលឃើញមុខដីវយ៉ៃនោះមាំដូចជាខឹង ហើយទាហានក្នុងឆាកនោះខ្សឹបខ្សៀវគ្នាក៏រឹតតែស្លុតចិត្តជាខ្លាំង

តែឃើញកិរិយាឡៅពីនិយាយស្តីយ៉ាងព្រងើយកន្តើយ ហើយឃើញចាំងគួនអ៊ូឈរពីក្រោយកាន់គ្រឿងយ៉ាងអង់អាច ខុងប៉េងក៏អស់ក្តីខ្លាច គិតឃើញថា ឡៅពីនឹងមិនអន្តរាយទេ ហើយក៏ត្រឡប់ទៅចាំឡៅពីនៅក្បែរមាត់ទឹក ។

ខណៈកាលជីវយើផឹកស្រានឹងឡៅពីនោះ ក្រឡេកទៅឃើញគួនអ៊ូឈរកាន់គ្រឿងពីក្រោយឡៅពី ។ ជីវយើក៏សួរថា អ្នកនេះទាហានពីណា ? ។ ឡៅពីក៏ប្រាប់ថាគួនអ៊ូជាប្អូនខ្ញុំ ។ ជីវយើសួរថាអ្នកនេះឬ ដែលទៅនៅនឹងចូចូ បានយកកាសារទៅសម្លាប់អាំងលាវ៉ាង,ប៊ុនជីវ ជាទាហានឯករបស់អ៊ួនសៀវនោះ ។ ឡៅពីក៏ទទួលថានេះឯងហើយ ។ ជីវយើឮដូច្នោះក៏តក់ស្លុតក្នុងចិត្ត បែកញើសហូរជ្រួតជ្រាបសព្វសព៌ាង្គកាយ ហើយក៏ចាក់ស្រាហុចទៅឲ្យគួនអ៊ូផឹក ។ ទទួលៈឡោស៊ុកចូលមក, ឡៅពីក៏សួរថា ខុងប៉េងនៅឯណា ? សុំឲ្យអ្នកប្រាប់ឲ្យមកជួបនឹងខ្ញុំបន្តិច នឹងបានសន្ទនាគ្នា ។

ជីវយើឮដូច្នោះក៏ថានឹងអស់ថ្ងៃទោះហើយឬ បើសម្រេចការសង្គ្រាម ហើយសឹមត្រូវការជួបគ្នាចុះ ។ ឡៅពីមិនបានតបថាប្រការម្តេច គួនអ៊ូបានឮដូច្នោះក៏បោលចុងភ្នែកទៅឲ្យឡៅពីដឹង ឡៅពីក្រឡេកទៅប្រទះភ្នែកគួនអ៊ូក៏យល់អត្ថាធិប្បាយថាមិនស្រួល ទើបក្រោកឡើងគំនាប់ជីវយើ ហើយថា ខ្ញុំសុំលាទៅសិនចុះ បើស្រេចការសង្គ្រាមវេលាណា សឹម

មកជួបសន្ទនាគ្នាទៀត ហើយឡាវពិក៏នាំកូនអ៊ូនឹងទាហានចេញពីបន្ទាយ
លុះទៅដល់ទូកក៏ក្រឡេកឃើញខុនបែនចូលទៅនិយាយគ្នាក្នុងទូក ៗ

ខុនបែនឃើញឡាវពិចេញមកក៏មានអំណរណាស់និយាយថា ដែល
លោកមករកដរាបវេលានេះ កុំតែបានកូនអ៊ូមកផង កុំអីដំរីយើងនឹងប្រទូស-
រ៉ាយលោកឲ្យជីវិតអន្តរាយ ៗ ឡាវពិថា ដែលដំរីយើងនឹងគិតនិត
អាក្រក់ដូចម្តេចនោះខ្ញុំឥតដឹងសោះ ដែលខ្ញុំមកវេលានេះ ប្រាថ្នានឹង
ទទួលលោកយកទៅទុកក្នុងបន្ទាយហៃទៅវិញប៉ុណ្ណោះ ៗ ខុនបែនតបថា
លោកកុំព្រួយនឹងខ្ញុំឲ្យសោះ ទោះបីជាខ្លួនខ្ញុំបាទនឹងមកចូលទៅក្នុងមាត់
ខ្លាមាត់ក្រពើក្តី ក៏នៅតែមានសេចក្តីសប្បាយជាដាងនៅក្នុងបន្ទាយទៅ
ទៀត លោកចូរប្រូតរូតទៅចាត់ចែងទាហានទូកចម្បាំងទុកឲ្យព្រមនឹង
បានរើការស្រួល បើដល់ខែបុស្ស ៤ កើតវេលាណា ឲ្យលោកប្រើទូ-
ឡូអ៊ីយកទូកតូចមកចាំទទួលខ្ញុំបាទនៅត្រើយទន្លេ ខាងទិសទក្សិណកុំខាន
ឡាវពិសួរថា គំនិតរបស់លោកឃើញប្រការម្តេចបានជាស្តាំទុកដូច្នេះ ៗ
ខុនបែនឆ្លើយថា លោកចាំតែមើលទៅចុះ បើឃើញខ្យល់ធំនោះបក់
មកពីទិសអគ្នេយ៍វេលាណា ខ្ញុំបាទនឹងទៅជួបនឹងលោកវេលានោះ ហើយ
ខុនបែនក៏លាឡាវពិទៅទូកតូច ៗ ឡាវពិក៏ត្រឡប់ទៅវិញ ជួបនឹងទៀវ
ហ៊ុយនាំទូកចម្បាំង ៥០ តាមមក ក៏នាំគ្នាចូលទៅក្នុងបន្ទាយហៃទៅ ៗ

ឯឡោស៊ុកលុះឡាវពិលាទៅវិញហើយ ក៏ចូលទៅសួរដំរីយើថា

ខ្ញុំបានឮគេនិយាយថា គួនអ៊ូនោះមានថ្វីដៃខ្លាំងពូកែណាស់ ដូចតាយាន ខ្លា មកជាមួយនឹងទៀត បើយើងនឹងចុះដៃធ្វើអន្តរាយទៀត គួនអ៊ូដែលឈរជិតនឹងធ្វើអន្តរាយយើងវិញ ។ ឡាសុកយល់ឃើញផង ។ ខណៈនោះទទួលមានបំរើប្ចូនាំសំបុត្រមកឲ្យដីវយី ។ ទទួលយកសំបុត្រនោះមកមើលឃើញការខ្លួនថា មហាចបកជព្រះចៅហៀនគេ ឲ្យមកដល់ដីវយីជាមេទ័ព ដីវយីឃើញដូច្នោះក៏ខឹងណាស់ ឈ្លីហែកសំបុត្រនោះខ្ទេចខ្ទីអស់ទៅ ហើយបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួនអ្នកកាន់សំបុត្រទៅសម្លាប់ចេញ ។

ឡាសុកថា ពាក្យបុរាណពោលទុកមកថា ទោះមីស្រុកណាជាសឹកសត្រូវនឹងគ្នាក្តី លោកមិនឲ្យធ្វើអន្តរាយដល់អ្នកកាន់សំបុត្រឬមនុស្សបំរើទៅមកក្រៅពីមនុស្សប្លែកប្លមនោះជាជាប់ខាងតែម្តង ហេតុម្តេចលោកក៏មកសម្លាប់អ្នកកាន់សំបុត្រចេញដូច្នេះ ។ ដីវយីតបថា ដែលខ្ញុំឲ្យសម្លាប់អ្នកកាន់សំបុត្រនោះ ព្រោះហេតុថានឹងឲ្យដឹងដល់ចូឆូថា យើងមិនបានញញើតខ្លាច ទោះបីបើមិនសម្លាប់វាចេញ ព្រោះគិតខ្លាចមនុស្សទាំងពួង នឹងត្រឡប់ថា ឲ្យចៅហ្វាយយើងទៅសុំចំណុះដល់សឹកសត្រូវ សំបុត្រប្រគល់ឲ្យមនុស្សដែលមកជាមួយ ឥឡូវខ្លួនខ្ញុំតាំងចិត្តធ្វើពជការ នឹងកំចាត់ចូឆូចេញឲ្យបាន ទើបខ្ញុំឲ្យសម្លាប់អ្នកកាន់សំបុត្រប្រគល់ឲ្យមនុស្សដែលមកជាមួយនាំក្បាលត្រឡប់ទៅឲ្យចូឆូវិញ ហើយដីវយីឲ្យចាត់ចែង

ទ័ពទូក ប្រើកាំឡេងជាទ័ពស្រួច ហាន់តុង ជាប៉ែកស្តាំ ដៀវឃឹម ជាប៉ែកឆ្វេង ខ្ទង់ជីវយីជាមេកងធំក្នុងទ័ពហ្លួង ៗ លុះវេលាព្រឹកឡើងក៏នឹងលើកចេញទៅវាយទ័ពចូឆូ ។

កណ្ឌទី ៤០

តាំងពីចូឆូប្រើឈ្មម៉ឹងទៀវអ៊ុន លើកទ័ពទូកទៅច្បាំងនឹងកាំឡេង ៗ បាញ់ ឈ្មហ៊ុន ស្លាប់ ដៀវកានមកបញ្ចុះបញ្ចូលជីវយី ៗ ត្រូវកលចូឆូ ៗ សម្លាប់ឈ្មម៉ឹទៀវអ៊ុន ខុងបេង ទទួលអាសាធ្វើព្រួញ ជីវយីវាយអ៊ុយកាយបែកខ្នង ។

ឯមនុស្សបំរើក៏នាំក្បាលអ្នកកាន់សំបុត្រទៅឲ្យចូឆូ ហើយប្រាប់សេចក្ដីដល់ចូឆូគ្រប់ប្រការ ៗ ចូឆូបានស្ដាប់ក៏ខឹងពេញកម្លាំង ទើបប្រើឈ្មម៉ឹនឹងទៀវអ៊ុនលើកទាហានស្រុកកេងជីវស្រុកសៀងជីវ ជាទ័ពទូកចេញទៅជាទ័ពស្រួច ចូឆូជាទ័ពហ្លួងលើកទៅដល់ដំបន់សាំកាំង ឃើញកាំឡេងជាទ័ពទូកចេញទៅជាទ័ពមុខ លើកទ័ពទូកមកជាច្រើន ៗ កាំឡេងក៏ស្រែកសួរថា ទ័ពនេណាអាចសូ៊នឹងយើង? ៗ ឈ្មម៉ឹនឹងទៀវអ៊ុនក៏ឆ្លើយថា យើងឈ្មោះឈ្មម៉ឹទៀវអ៊ុន ជាកងមុខមហាឧបរាជ លើកមកតច្បាំងនឹងអ្នកជាមុន ហើយឈ្មម៉ឹក៏ឲ្យឈ្មហ៊ុនជាប្អូនមកអង្គុយខាងក្បាលទូកដេញទាហានឲ្យចែវចូលទៅ ។ កាំឡេងក៏យកធ្នូបាញ់ត្រូវឈ្មហ៊ុនស្លាប់ ៗ

ក្នុងខណៈនោះទាហានកងមុខ នឹងប៉ែកឆ្វេងស្តាំ កាំឡេងក៏បង្ខំទូកបម្រាំងចូលទៅ ហើយបាញ់ធ្នូព្រួញទៅដូចគ្រាប់ភ្លៀង ៗ កងទ័ពឈ្មម៉ឹ ទៀវអ៊ុនក៏បែកខ្ចាត់ខ្ចាយទៅប្រទះនឹងទ័ពចូឆូ ៗ កាំឡេងនឹង

ហាន់គុន ជៀវយឺមគិតនាំទូកចម្បាំងដេញចូលទៅចាក់កាប់សម្លាប់ទាហានចួច ជាច្រើនពាល់ថៃត្រង់ ។ ជីវយ៉ឺឃើញដូច្នោះក៏វាយគងឃោះឲ្យទាហានវិលត្រឡប់មកវិញ ។ កាំឡេងក៏សួរជីវយ៉ឺថា ទ័ពចួចបែកទាហាន យើងបានកលការដេញតាមទៅ ហេតុម្តេចបានជាលោកវាយឃោះឲ្យត្រឡប់វិលមកវិញ ។ ទាហានយើងតិចជាងទាហានចួច បើទឹងបណ្តោយឲ្យតាមទៅ ក្រែងចួចទំនងបង្កប់ទូកចម្បាំងនៅគៀនជ្រោយ យើងទឹងថ្នស់ការ បានជាវាយឃោះឲ្យត្រឡប់មកវិញប្រាថ្នាទឹងយកឫក្សជ័យជំនះទុក ហើយក៏ឲ្យទូកចម្បាំងទាំងពួងចតនៅតាមរបៀប ។

ឯចួចលុះបែកទ័ពត្រឡប់មកក៏ឡើងទៅក្នុងបន្ទាយ ហើយនិយាយនឹងឈួម៉ ទៀវអ៊ុនថា ទាហានស្រុកកាំងតាំងតិចជាងយើង ហេតុម្តេចក៏បែកមកប្អូនអ្នកទាំង២មិនបានតាំងចិត្តធ្វើការដោយសុចរិត ក្រែងឲ្យបាញ់មកទេឬ ។ ឈួម៉ថា ទាហានស្រុកកេងជីវក៏មិនបានហ្វឹកហាត់ពេលបំបាត់ជាយូរហើយ ប្រការ១ សោត ទាហានរបស់លោក ក៏សុទ្ធតែជាពួកអ្នកលើមិនប៉ុនប្រសប់ខាងជើងទឹក បានជាចុស់ការទឹងជីវយ៉ឺ ព្រោះហេតុដូច្នេះ សុំឲ្យលោកវិះគិតយកទូកមកចតគ្នាព័ទ្ធជាបន្ទាយទុកកណ្តាលទឹក រួចឲ្យទាហានស្រុកឈើជីវ ស្រុកចៀងជីវ ចូលទៅខាងក្នុង ឲ្យទាហានស្រុកកេងជីវនៅពីក្រៅ ហ្វឹកហាត់ឲ្យស្ទាញស្ទាត់ក្នុងការចម្បាំងជើងទឹកឲ្យបាន រួចសឹមគិតការធ្វើសឹកសង្គ្រាមនឹងជីវយ៉ឺតទៅ ។

ចូឆ្ហូបានស្តាប់ដូច្នោះក៏ថា ខ្លួនអ្នកទាំង ២ ក៏បំណាចក្នុងការសង្គ្រាមទាំងទ័ពគោក ទ័ពទឹក យើងក៏ទុកចិត្តតាំងឲ្យធ្វើមេទ័ពធំ ហើយទោះបីអ្នកយល់ឃើញការល្អប្រពៃប្រការយ៉ាងណា ក៏ចូលហ៊ឹកហាត់ឲ្យប្រាកដទៅចុះ ។ ឈ្ហូម៉ីទឹងទៀវអ៊ុនបានឮដូច្នោះ ក៏លាចូឆ្ហូចេញទៅឲ្យយកទូកធំទៅចតវង់ជាបន្ទាយរៀងតាមជាយទន្លេ ទុកប្រឡោះសម្រាប់ទឹងចូលចេញ ២៤ ទ្វារ ហើយចាត់ទាហានឲ្យចុះទូកចម្បាំងវែវត់ដេញចេញចូលបង្ហាត់ឲ្យព្រម ប្រាថ្នាទឹងឲ្យហោសចំហានក្នុងទ័ពចម្បាំងនោះ លុះវេលាកណ្តាលយប់ ទាហានក្នុងកងទ័ពទឹកទ័ពគោកខាងចូឆ្ហូ ក៏ដុតគប់ភ្លើងភ្លឺស្វាងរុងរឿងដូចជាពេលថ្ងៃ ឯបន្ទាយគោកនោះចូឆ្ហូឲ្យទាហានតាំងកាយគ្នារៀងទៅ បណ្តោយផ្លូវប្រហែល ៣ ពាន់សិន (១២ គ.ម.) ។

ឯជីវយីលុះបានជ័យជំនះត្រឡប់មកដល់បន្ទាយ ក៏ឲ្យបំណាច់រង្វាន់ដល់ទាហានធំតូចទាំងពួង ហើយធ្វើសំបុត្រជាផ្លូវរាជការទៅដល់ស៊ុនគួនតាមដែលបានតតាំងច្បាំងឈ្នះគ្រប់ប្រការ , ក្នុងពេលយប់នោះ ជីវយីក្រឡេកឃើញពន្លឺភ្លើងខាងទិសបស្ចិមជាច្រើន ក៏សួរទាហានទាំងពួងថា ពន្លឺភ្លើងអ្វី ? ។ ទាហានប្រាប់ថា ពន្លឺភ្លើងនោះគឺបន្ទាយចូឆ្ហូ ។ ជីវយីឮដូច្នោះក៏ភ័យស្លុតចិត្ត លុះព្រឹកឡើងជីវយីក៏ចាត់ទាហានដែលមានថ្វីដៃ ទីងគ្រឿងភ្លេង ១វង់ គឺតាប៉ុ ប៉ី ច្រ គ្រប់ប្រដាប់ ចុះទូក ១ ដែរ

ទៅជិតកន្ទ័ពចូច ហើយក៏ឲ្យធ្វើក្រុងមហោរី ថែរបន្ទុំទឹងទូកអ្នកលក់ទំនិញវិលទៅវិលមក ឃើញទាហានចូចតាំងក្បួនទ័ពទូក ឈ្មួញទីងទៀវអ៊ុនជាមេបញ្ជាត់ទាហានទាំងពួង ដំរីឃើញផ្លូវបោះក៏ភ័យស្លុតចិត្ត ទើបសួរទាហានទៅជាមួយនោះថា នរណាជាមេបញ្ជាត់ប្រិតប្រៀនខាងទ័ពទឹកចូចនោះ ៗ ទាហានដែលស្គាល់ច្បាស់ក៏ឆ្លើយថា ឯមេទ័ពទូកចូចនោះ គឺឈ្មោះឈ្មួញ , ទៀវអ៊ុនជាអ្នកបញ្ជាត់ទាហានទាំងពួង ដំរី·ឃើញផ្លូវបោះក៏គិតថា ឈ្មួញទីងទៀវអ៊ុននេះ ពីដើមវាពួកអ្នកស្រុកកំងតាំង ចំណានក្នុងការចម្បាំងជើងទឹកណាស់ ចាំទឹងគិតកលខ្មាយកិបាត់ឈ្មួញទីងទៀវអ៊ុនចេញឲ្យបាន ទើបយើងទឹងបានធ្វើសង្គ្រាមតនឹងចូចតទៅខាងមុខមិនព្រួយលំបាក ៗ

ក្នុងខណៈនោះទាហានចូចឃើញក៏យកសេចក្តីទៅប្រាប់ចូចថា ដំរី-ឃើលបមកមើលទាហានយើងដែលកំពុងហ្វឹកហាត់នោះ ចូចក៏ប្រើទាហានទាំងពួងស្រួតរួតថែវទូកទៅទឹងចាប់ដំរី ៗ ក្រឡេកឃើញទូកចំឡែកថែវចេញមក ក៏ឲ្យទាហានទាំងពួងខ្ទែវរត់ត្រឡប់ទៅចូលបន្ទាយ ទាហានចូចឃើញដំរីថែវរត់ទៅឆ្ងាយប្រហែល ១០០ សិន (៤ គ . ម) ទឹងដេញតាមមិនទាន់ ក៏ត្រឡប់វិលទៅប្រាប់ចូច ៗ ក៏ប្រឹក្សាទឹងទាហានទាំងពួងថា គ្រាមុនៈយើងក៏ថែកទឹងដំរីរត់មក លុះយើងទឹងឲ្យហ្វឹកហាត់ទាហាន ដំរីក៏កាន់តែកំរើបចិត្តលបមកមើលទ័ពយើងទៀត គ្រានេះ

យើងក៏បានសេចក្ដីសប្បាយណាស់ អ្នកកល់គ្នាទាំងយល់ឃើញប្រការម្ដេច ទើបនឹងបានសងសឹកដីវយើឲ្យបាន ។

ជៀវកានទើបប្រឹក្សានិយាយថា ខ្ញុំបាទនឹងដីវយើនោះកាលនៅពីតូចនៅឡើយបានរៀនសំបុត្រគ្រូជាមួយគ្នា ហើយក៏មានចិត្តស្នេហ៍ស្រឡាញ់រាប់អានគ្នាជាច្រើន ខ្ញុំបាទនឹងសុំអាសាចេញទៅបញ្ចុះបញ្ចូលដីវយើឲ្យស្នេហ៍មកនៅនឹងលោក ។ ចូចបានឮដូច្នោះក៏ពេញចិត្តណាស់និយាយថា ដែលអ្នកនឹងទៅនោះមុខជានឹងបានការឬ ? ។ ជៀវកានឆ្លើយថា ខ្ញុំបាទនឹងសុំអាសាទៅបញ្ចុះបញ្ចូលដីវយើឲ្យខាងតែបាន ។ ចូចថា ដែលអ្នកនឹងទៅនោះនឹងត្រូវការអ្វីខ្លះ ? ។ ជៀវកានថា ខ្ញុំបាទសូមតែមនុស្ស ២ នាក់ឲ្យល្មមតែចែវទូកទៅបាន ហើយនឹងក្មេងម្នាក់តាមក្រោយទៅផង ។ ចូចក៏ឲ្យចាត់ទូកនឹងមនុស្សបានគ្រប់គ្រាន់ ហើយជៀវកានក៏លាចូចទៅដល់បន្ទាយដីវយើ ហើយប្រាប់ទាហានយាមថា យើងជាកៀនសំឡាញ់ដីវយើ ឥឡូវរលឹកនឹកដល់ដីវយើទើបមកសួរ ឲ្យអ្នកឯងចូលទៅជំរាបដីវយើឲ្យដឹង ។ ទាហាននោះក៏ចូលទៅជំរាបដីវយើតាមការ ។

ដីវយើឮដូច្នោះក៏ប្រាប់ទាហានទាំងពួងថា ដែលជៀវកានមករកយើងនេះ ប្រាកដជានឹងបញ្ចុះបញ្ចូលយើង ដីវយើក៏ឲ្យបង្គាប់ទាហានជាការស្ងាត់ទុកជាច្រើនខ រួចដីវយើក៏ចេញទៅទទួលជៀវកាននាំចូលមកក្នុងបន្ទាយ តាំងសន្ទនាក៏គិតរាប់ប្រាស្រ័យបញ្ហាទៅវិញទៅមក ដីវយើក៏សួរ

ជៀវកានថា ចុះអ្នកនៅនឹងចូលជាសត្រូវរបស់យើង ដែលអ្នកមកគ្រានេះ នឹងមកបញ្ចុះបញ្ចូលយើងឬ? ។ ជៀវកានឮដូច្នោះក៏ស្លុតស្លន់ក្នុងចិត្ត ទើបឆ្លើយតបថា ខ្ញុំមកនេះនឹងបានមកបញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកក៏ទេ តែខ្ញុំនឹងអ្នកប្រាសនិរាសគ្នាមកយូរហើយ ខ្ញុំមានចិត្តលើកនឹកដល់រឿងកំសត់ ដឹងថាអ្នកមកនៅធ្វើការក្នុងទីនេះ បានជាខ្ញុំមកប្រាថ្នានឹងសួរសុខទុក្ខប៉ុណ្ណោះ បើអ្នកសង្ស័យដូច្នោះខ្ញុំក៏សូមលាអ្នកទៅវិញឥឡូវនេះ ។ ជីវយីចាប់ទាញដៃជៀវកានទុកហើយនិយាយថា ខ្ញុំគិតថាអ្នកទទួលអាសាចូលមកបញ្ចុះបញ្ចូលខ្ញុំទេតើ បើអ្នកមកសួរសុខទុក្ខតាមធម្មតាទេ នឹងប្រញាប់វិលទៅធ្វី ។

ជីវយីធ្វើជាពេះពាយហើយដឹកដៃជៀវកានចូលទៅក្នុង អញ្ជើញឲ្យបរិភោគអាហារហើយប្រាប់ទាហានទាំងពួងថា ជៀវកាននេះជាភឿនសំឡាញ់ស្និទ្ធរបស់យើង បានរៀនសូត្រគ្រូជាមួយគ្នាពីក្មេង អ្នកពល់គ្នាមិនត្រូវសន្និះសង្ស័យនឹងជៀវកានដោយប្រការអ្វីមួយឡើយ ។ ខណៈកាលជីវយីនឹងជៀវកានកំពុងផឹកស្រាស្រវឹងនោះ ជីវយីក៏ហូតក្របីដែលស្ពាយនោះ បង្គាប់ឲ្យថៃស៊ូជួយកាកាន់ហើយថា ជៀវកានភឿនសំឡាញ់យើងមកសួរយើងផឹកស្រាលេងឲ្យសប្បាយចិត្តម្ដងចុះ បើបានពួនណានិយាយសេចក្ដីចេញឈ្មោះលូចូកតី . ស៊ុនគួនតី ឲ្យយក

ក្របីនេះកាត់ក្បាលចេញកុំឲ្យកោតញាញើតឡើយ ថៃស៊ូជូក៏ទទួលយកក្របីនោះឈរចាំនៅទីនោះ ។

ដៀវកានឮដូច្នោះក៏ខ្លាចមិនបាននិយាយចេញសេចក្ដីអ្វី ។ ជីវយ៉េក៏ក្រូវនិយាយនឹងដៀវកានថា ខ្ញុំនេះតាំងពីត្រឹមបានជាមេទ័ពមកគ្រានេះ ស្រាសូម្បីតែ ១ ដំណក់ក៏មិនចូលក្នុងបំពង់កសោះ ទើបតែថ្ងៃនេះអ្នកជាមិត្រសំឡាញ់មកសួរខ្ញុំ ។ ក៏បានផឹកស្រាលេងបន្តិច ហើយជីវយ៉េក៏ដឹកដៃដៀវកានចេញទៅដល់មុខទ័ព ឃើញទាហានទាំងពួងពាក់គ្រោះកាន់ការុធផ្សេង ១ ឈរនៅជាជួរនៀងគ្នា ទើបសួរដៀវកានថា ទាហានរបស់យើងនេះ អ្នកឃើញជាបែបយ៉ាងដូចម្ដេចខ្លះ ? ។ ដៀវកានតបថា ខ្ញុំបាទបានឮដំណឹងគេនិយាយថា ទាហានស្រុកកាំងតាំងនេះល្អច្រើនណាស់ ហើយប្រកបដោយថ្វីដៃខ្លាំងពូកែក្នុងការសង្គ្រាម ខ្ញុំមកឃើញថ្ងៃនេះក៏ឃើញស្អាតស្អាតបីដូចជាទាហានខ្លា សមនឹងពាក្យដែលល្បីឮជាប្រាកដណាស់ គួរនឹងធ្វើសង្គ្រាមតទៅ ។ ជីវយ៉េក៏នាំដៀវកានទៅខាងក្រោយបន្ទាយហើយចង្អុលឲ្យមើល ដោកបង្រ្គកស្រូវដែលដាក់ស្បៀងអាហារថា អ្នកឃើញប្រការម្ដេច ? ។ ដៀវកានថាអ្នកទុកស្បៀងអាហារនោះ ឃើញថាបរិបូណ៌មាំមួនណាស់ សមគួរជាមេទ័ពមេកងណាស់ហើយ ។ ជីវយ៉េក៏ក្រូវថា ខ្ញុំនេះពីគ្រាដែលនៅរៀនសំបុត្រគ្រូជាមួយគ្នានឹងអ្នកនោះ មិនបានគិតឡើយថា ខ្ញុំនឹងតាំងបាន

ជាធំដល់ប៉ុណ្ណោះ ៗ ដៀវកានតបថា ឯដម្រេះប្រាជ្ញារបស់អ្នកនោះមាន ច្រើនណាស់ ដែលបានជាទីនាយទាហានេះក៏គួរសមណាស់ហើយ ៗ

ជីវយ៉ីឮដូច្នោះក៏ដឹកដៃដៀវកានដើរចូលទៅហើយ និយាយនឹងដៀវកានថា ឯពាក្យបុរាណមានពោលទុកថា ធម្មតាកើតមកជាប្រុស ប្រសិននឹងស្វែងរកចៅហ្វាយនាយដែលនឹងយកជាទីពឹងនោះ ក៏ត្រូវឲ្យពិគ្រោះមើលចិត្តថ្លើមជាអ្នកមានអធ្យាស្រ័យប្រណីអ្នកតូច ហើយទៀងត្រង់ជាសច្ចធម៌ប្រាកដ ទើបលោកឲ្យចូលទៅនៅផង ហើយឲ្យតាំងចិត្តធ្វើពងការដោយសុចរិតពិតត្រង់ ឲ្យឃើញស្នាដៃជាគុណគាប់ប្រសើរ ទើបនឹងបានសេចក្ដីសុខតទៅ ប្រការ ១ ឲ្យមានចិត្តមេត្រីដល់ញាតិបងប្អូន គៀនសំឡាញ់ចាស់ចុំកុំឲ្យដាច់ ប្រសិនបើនឹងមានភ័យអ្វីមកដល់ខ្លួន ក៏នឹងបណ្ដាលឲ្យមានអ្នកមកជួយឃ្នាលកែខៃឲ្យរួចចាកភ័យអន្តរាយបាន បើនឹងគិតការអ្វីជាលំអានក៏នឹងបានសម្រេចតាមប្រាថ្នា ហើយជីវយ៉ីក៏អស់សំណើច ៗ ដៀវកានបានឮជីវយ៉ីនិយាយជាពាក្យកំនិកដូច្នោះ ក៏គិតថានឹងបញ្ចុះបញ្ចូលជីវយ៉ីនោះមិនសម្រេច ឲ្យមានចិត្តនោះមិនដាច់ស្រេចនឹងនិយាយ រឹតតែមិនសប្បាយក្រហល់ក្រហាយក្នុងចិត្តណាស់ ជីវយ៉ីនាំដៀវកានចូលទៅបរិភោគអាហារ ហើយអ្នកថាទីប្រឹក្សានឹងទាហានក្នុងស្រុកតាំងតាំងនេះ មានគំនិតរិះគិតវាងវៃ ប្រកបទាំងថ្វីដៃក៏ខ្លាំងពូកែជាច្រើន ៗ

លុះដល់ពេលព្រលប់ ជីវយ័ក៏ឲ្យអុជទៀនជាច្រើនដួង ហើយក្លែងធ្វើជាពាំក្របីធ្វើភ្លេងថា :

ធម្មជាតិកើតមកជាប្រុសប្រាជ្ញ ត្រូវធ្វើអង់អាចកុំខ្លាចស្លាប់
ឧស្សាហ៍រៀនវិះចេះចាំចប់ ក្បួនច្បាប់សឹកសាមសង្គ្រាមជ័យៗ
ទើបមានយសាបណ្ណាសក្តិ ឯកអគ្គជាធំធាំប្រពៃ
វិជ្ជាដែលចេះឲ្យវិះវៃ ពនវៃសំដែងថ្លែងបាដិហារ្យ ៗ
ឲ្យអស់មនុស្សម្នាមហាជន គយគន់ឃើញឫទ្ធិសិទ្ធិសក្តា
មួយឲ្យសំដែងវែងប្រាជ្ញា វោហារដោះស្រាយឧបាយគិត ៗ
ខ្លួនឃើញចំណេះនឹងចេះដឹង ចូរបើស្រវឹងគង់ដឹងមិត្រ
ដឹងមើលយល់មិនខានគាំងគិត គាំងចិត្តធ្វើភ្លេងលេងសប្បាយ ៗ

ទីប្រឹក្សានិងតាហានទាំងពួង ឃើញជីវយ័ពាំភ្លេងក្របីពោលដូច្នោះ ក៏នាំគ្នាបិទមាត់សើច ៗ ជៀវកាននិយាយថា ខ្លួនខ្ញុំកំឡាំងខ្សោយ ផឹកស្រាទៀតមិនបានទេ ទីប្រឹក្សានិងតាហានទាំងពួង ក៏លាចេញទៅខាងក្រៅអស់ ៗ

ខណៈកាលជីវយ័ស្រវឹងស្រា តែនៅមានស្មារតីមាំមួនណាស់ ទើបក្លែងបបួលជៀវកានថា: អ្នកនឹងខ្ញុំមិនបានដេកជាមួយគ្នាយូរហើយ ថ្ងៃនេះចូរអ្នកនៅដេកនឹងខ្ញុំ ១ យប់ចុះ ហើយក៏ដឹកដៃជៀវកានចូលទៅដេកជាមួយគ្នា ៗ ក្នុងខណៈនោះជីវយ័ក៏ក្អួតចេញមកពេញខ្នើយនិងពូក

កន្ទួល ហើយក្លែងធ្វើជាដេកលក់ទៅវិញ ។ ជៀវកានដេកមិនលក់សោះ ព្រោះជារុក្ខទីវិទ្ធបកាសរូច្ឆរគវា ទីនងរញ្ញ បញ្ចូលដីវយើ ក៏មិនមម ដូចសេចក្តីប្រាថ្នា កាលបើឃើញដីវយើ ដេកលក់មន្ទប់ មន្ទ្រះហើយ ជៀវកានក៏គិតថា ដីវយើរស់ជីនខ្ទះហើយ ក៏ក្រោកទៅដកទ្វារនៅ ចង្កៀងប្រឡងគ្រែដេក ឃើញសំបុត្រ ១ ច្បាប់បិទស្រោប កាន់ទីសេចក្តី ថា «ខ្ញុំបាទឈ្មម៉ ទៀវអ៊ុន" ហើយជៀវកានក៏ហែកស្រោមចេញចេកយក មកមើលឃើញសេចក្តីថា " ឈ្មម៉ , ទៀវអ៊ុនគំនាប់មកដល់ដីវយើ ដ្បិត ខ្ញុំបាទមកទៅទីនឹងប្អូននេះព្រោះសេចក្តីថា ចិត្តតែគិតទីងមិនសោយ បើបាន ទុកលវេលាណា ខ្ញុំបាទនឹងកាត់ក្បាលប្អូនមកជូនលោក បើមិនបាន ដូចបំណងដែលគិតនោះទេ ខ្ញុំបាទនឹងឲ្យមនុស្សលបចេញមកដកបលោក ឡើង ១" លុះឃើញសំបុត្រដូច្នោះហើយក៏ដឹងថា ឈ្មម៉ទីនទៀវអ៊ុនប្រែ ចិត្តចេញពីប្អូន ក៏យកសំបុត្រនោះលាក់ទុកក្នុងដៃអាវ លុះឃើញដីវយើប្រែ ខ្លួន ជៀវកានក៏លក់ចង្កៀងចេញ ហើយក្លែងចូលទៅដេកធ្វើជាលក់ ស្និទ្ធលើគ្រែ ។ ឯដីវយើក្លែងធ្វើជាមមើរមើរនិយាយថា ទៅ ៤-៥ថ្ងៃ ទៀត ជៀវកានចូលមកយកក្បាលប្អូនកូនបន្ទាយយើងចុះ ។ ជៀវកានក៏ ស្លូបញ្ញាក់ទៅដើម្បីឲ្យច្បាស់ៗ ដីវយើក៏ធ្វើជាលក់ស្និទ្ធទៅវិញ លុះវេលា ប្រហែលយាម ២ បាយ ទាហានចូលមកស្រែកហៅដីវយើ ។ ក៏ធ្វើជាភ្ញាក់ ឡើង ហើយក្លែងសួរថា នរណាហៅអ៊ី ? ក្រឡេកទៅម្ខាងឃើញ

ជៀវកានដេកនៅនោះក៏ថា នរណាមកដេកលើគ្រែនេះជាមួយនឹងអញ ជៀវកានក៏ធ្វើជាលក់ស្និទ្ធនៅស្ងៀម ។ ទាហានដែលហៅជីវ័យជំរាបថា ជៀវកានកៀនសំឡាញ់លោកមកដេកជាមួយ លោកភ្លេចទៅហើយឬ ៗ

ជីវ័យក៏ធ្វើជាភ្ញាក់ខ្លួនគិតឃើញថា យូរមកហើយ យើងមិនដែលផឹកស្រាសោះ ថ្ងៃនេះផឹកច្រើនលើសលុបត្រឡប់ស្រវឹងវង្វេង និយាយផ្ដេសផ្ដាសប្រហែលជាការអាថ៌កំបាំងតាំងប៉ុន្មាន បាននិយាយអស់ទៅក៏មិនដឹងឡើយ ។ ទាហាននោះក៏ប្រាប់ជីវ័យថា ឥឡូវមានមនុស្សចម្លែកមករកលោក ពុថាពួកទាហានបួន ៗ ជីវ័យក៏ធ្វើជាទៅហៅដាស់ជៀវកាន ៗ ក៏ធ្វើជាមិនដឹងខ្លួនសោះ ជីវ័យក៏ចេញទៅដល់ក្រៅទ្វារបន្ទាយ ជៀវកានក៏ក្រើនលបស្ដាប់ក៏ឮទាហានប្រាប់ជីវ័យថា ឈួម, ចៀវអ៊ុនឲ្យបំរើល ៗ មកជំពបលោក ពីកិច្ចការដែលគិតធ្វើនោះ នៅមិនទាន់បានសំរេចតាមគំនិតទេ ជីវ័យក៏ចូលមកដាស់ជៀវកាន ៗ ក៏ធ្វើជាដេកលក់ ជីវ័យក៏ក្លែងដេកលក់ទៅវិញ ប្រាថ្នានឹងឲ្យជៀវកានរត់ចេញទៅ ។

ជៀវកានក៏គិតតែក្នុងចិត្តថា ជីវ័យនេះមានជម្រះប្រាជ្ញាជ្រៅទូលាយណាស់ បើនឹងនៅចាំឡើដល់ព្រឹក មុខជាជីវ័យនឹងស្រាវជ្រាវរកសំបុត្រ បើមិនឃើញក៏នឹងបៀតបៀនដល់ខ្លួនអញមិនខាន គិតហើយក៏ប្រុងស្មារតី លុះដល់ពេលយាម ៣ បាយជៀវកានក៏ប្រែកាយដោះឡើងស្លៀកពាក់ស្រេច ហើយលបបើកទ្វារវេះគេចរត់ពីក្នុងបន្ទាយចេញទៅ ។

តាហានដាវយើដែលយាមផ្លូវឃើញដៀវកានក៏ធ្វើជាសួរថា លោកទៅណាភ្លាម ? ។ ដៀវកានប្រាប់ថា បើទីនទៅដល់ព្រឹកព្រហាមក្រែងនាំឲ្យដាវយើព្រួយព្រលំមិនបានចាត់ចែងការសង្គ្រាមតាមស្រួល ពេលនេះមានចំនួលគួរហើយ យើងសុំលាទៅកងណោះវិញ តាហានក៏បើកឲ្យទៅ ។

ដៀវកានដើរចេញទៅដល់ទូកក៏ចែវចេញទៅ កាលដៀវកានទៅដល់បន្ទាយចូចូក៏ល្មមពេលថ្ងៃរះ ចូចូក្រោកឡើងឃើញដៀវកានដើរឡើងចែបរូតកប់ចូលមកក៏សួរថា ដែលអ្នកទទួលអាសាទៅគិតការនោះបានដូចបំណងដែរឬទេ ? ។ ដៀវកានក៏ឆ្លើយថា ឯដាវយើ នោះមានដម្រេះប្រាជ្ញាឆ្លាតណាស់ បាននិយាយល្បួងលួងលោមមិនសមប្រកបតាមគំនិតសោះ ។ ចូចូឮដូច្នោះក៏ខឹងប្រឡេកស្រែកថា ទទួលអាសាទៅគ្មានបានប្រយោជន៍អ្វីសោះ បើម្ល៉េះដាវយើមិនស៊ើបឲ្យយើងអាស្រ័យសេទៀតទេឬ ។ ដៀវកានថា ខ្ញុំបាទក៏ខឹងឈឺក្នុងចិត្តណាស់ដែរ តែថាបើទៅបញ្ចុះបញ្ចូលដាវយើមិនបានសមដូចគិត ខ្ញុំបាទក៏មានគំនិតយកការមួយបានមកដែរ គឺជាការធំបម្រុកណាស់ បើទីនជំពាបលោកឲ្យជ្រាបច្បាស់ក្នុងគ្រានេះក៏មិនគួរ ។

ចូចូក៏ឲ្យដេញតាហាននឹងមនុស្សម្នាក្នុងទីនោះចេញអស់ ។ ដៀវកានក៏ហូតយកសំបុត្រឈួម៉,ទៀវអ៊ុនជូនទៅឲ្យចូចូមើល ។ ចូចូក៏ទទួលមើលដឹងសេចក្តីហើយខឹងខ្លាំងណាស់ថា យើ! ឈួម៉,ទៀវអ៊ុនបានគិតធ្វើកាបនឹងអញដល់ទីនេះម្ល៉េះឬ ចូចូឈឺចិត្តខ្លាំងណាស់ ឲ្យហៅឈួម៉,ទៀវអ៊ុនចូល

មកហើយ សួរថា បើនឹងឲ្យខ្លួនទាំងពីរនាក់លើកកងទ័ពចូលទៅច្បាំងនឹង ដីវ៉ៃ វេលានេះ ឈូម៉ី,ទៀវអ៊ុនឆ្លើយថា ពាហានទាំងពួងដែលខ្ញុំបាន បានប្រៀនបង្ហាត់នោះនៅមិនទាន់ស្ទាញស្ទាត់សោះ សូមលោកអនុគ្រោះ បង្អង់ឈប់បន្តិចសិន ទឹងបានខំប្រឹងបង្ហាត់ឲ្យប្រសប់ខាងទូក ទើបនឹង លើកទៅធ្វើការបង្ក្រាបបាន ។ ចូចូបានឮដូច្នោះក៏កើតតែមានសេចក្ដីក្រេវ ក្រោធជាខ្លាំងណាស់ ហើយថា ដែលខ្លួនទឹងឲ្យបង្អង់ទុកចាំពាហាន បានចេះស្ទាត់ក្នុងក្បួនទូកនោះ ក្បាលអញនឹងមិនទៅនៅក្នុងបន្ទាយដីវ៉ៃ ទេឬ ឈូម៉ី,ទៀវអ៊ុនមិនបានដឹងសេចក្ដីអ្វីសោះ ក៏នៅស្ងៀមមិនឆ្លើយ តបដូចម្ដេច ៗ ចូចូឲ្យចាប់ខ្លួនឈូម៉ី,ទឹងទៀវអ៊ុនទៅប្រហារជីវិតមួយរំពេចៗ ពាហានក៏នាំទៅសម្រេច ហើយកាត់យកក្បាលមកជូនចូចូក្រឡេកឃើញ ក្បាលនាយពាហានទាំងពីរក៏មានសតិទឹករលឹកឃើញបានថា យើងចាញ់ កលចុយ៉ូ ដីវ៉ៃព្រោះមិនទាន់ត្រិះរិះ ក៏ឲ្យសម្លាប់ឈូម៉ី,ទៀវអ៊ុនចេញ នោះជាខុសទទេសោះ ៗ លុះនឹងហាមាត់និយាយឲ្យដឹងថាគិតខុស ក៏ខ្មាស អាក្រក់ឈ្មោះដល់ពួកពាហានក្រោមបង្គាប់ទើបមិនកោតក្រែងគេទៅ ។

ទីប្រឹក្សាទឹងពាហានទាំងពួង ឃើញចូចូឲ្យសម្លាប់នាយពាហានទាំង ២ ដូច្នោះក៏មានសេចក្ដីសង្ស័យ ទើបនាំគ្នាចូលទៅជិតសួរចូចូថា ឈូម៉ី, ទៀវអ៊ុនខុសពីអ្វី បានជាលោកឲ្យប្រហារជីវិតដូច្នេះ? ។ ចូចូឮដូច្នោះក៏ក្លែង ឆ្លើយថា ឈូម៉ី ទៀវអ៊ុនជាមនុស្សខ្ជិលច្រអូសប្រើការមិនកើត បានជា

ឲ្យសម្លាប់ចោលទៅ ។ ចាហួនទាំងពួនព្រួចនោះក៏ដេកដង្ហើមធំកប់គ្នាហើយ គិតថា អម្បាលឈ្មោះ ទៀតអ៊ុនទុស្សបាហ៍ធ្វើការកដការភាពិនម្ចាស់ មើចក៏ទង់ ទៅវិលប្រែអូស៊ាទៀត ចំណាន់ហើរូបយើងកល់គ្នាដីនដាយាវីនម្តេច ចាហួន ទាំងពួនក៏ទៅស្ងៀមមិនបានថាប្រាប់ការម្តេច ។ ចូចូក៏តាំងទ្រីឲ្យរុំគឹមទីនឹមរាយ ជានាយចាហួនទូក ឲ្យប្រៀនបង្ហាត់កូនចាហួនតមក ។

ឯចំពោះដែលយាមល្បាត លុះដឹងដំណឹងថា ចូចូសម្លាប់ឈ្មោះ ទៀតអ៊ុនហើយ ក៏យកសេចក្តីនោះទៅជំរាបដីយ៉ើគ្រប់ប្រការ ដីយ៉ើងឹងការផ្ទះនោះ ក៏មានសោមនស្សត្រេកអរណាស់ស់ព្រួយតែក្ត ។ ទទួលឡោសុក ចូលទៅសួរដីយ៉ើថា គំនិតប្រាជ្ញារបស់លោកដែលគិតធ្វើកលឧបាយ បានយ៉ាងនេះ នឹងញញើតខ្លាចអ្វីដល់ថ្ងៃរបស់ចូចូនោះ ។ ដីយ៉ើថា ដែលខ្ញុំគិតធ្វើកលគ្រានេះ បណ្តាចាហួនពួកយើងគ្មាននរណាអាចដឹងដល់ទេ ខ្លាចមួយតែជូនយ៉ឺនម្នាក់ ក្រែងនឹងរេបគិតគំនិតល្អជាងយើងបាន ហើយបង្គាប់ឡោសុកឲ្យទៅនាំទិយាយមើលកលការជូនយ៉ឺ នឹងអាចគន្ធ ដឹងការដែលយើងគិតនេះដែរឬទេ ។ ឡោសុកទទួលពាក្យហើយក៏លា ទៅជួបនឹងជូនយ៉ឺនកូនតូចហើយថា ខ្ញុំនឹងមកសួរលោកក៏មិនចេះអ៊ីទេ ព្រោះមានការថែកកាយស្បៀងអាហារឲ្យចាហួនជាតិច ។ ជូនយ៉ឺនថា គ្រានេះដីយ៉ើធ្វើការមានគាប់ប្រសើរ ខ្ញុំក៏បណ្តោយពេញចិត្តណាស់ តែនៅមិនទាន់បានទៅគំនាប់ដីយ៉ើទទួលអំណរ ។ ឡោសុកសួរថា លោក

ត្រេកអរថា ជីវ័យមានសេចក្តីគាប់ប្រសើរនោះដោយហេតុអ្វី ? ។ ខុនបេន ថាជីវ័យប្រើអ្នកមកសង្កេតស្តាប់ខ្ញុំថា ដែលគិតធ្វើការនោះខ្ញុំនឹងដឹងដែរឬទេ ខុនខ្ញុំដឹងអស់ហើយ បានជាមានសេចក្តីត្រេកអរផង ។ ឡោសុកឮដូច្នោះ ក៏តក់ស្លុតក្នុងចិត្តមុខនោះប្រែស្លេកទៅ ហើយសួរថា ហេតុម្តេចបានជា លោកដឹងសេចក្តីដូច្នេះ ? ។ ខុនបេនតបថា គំនិតរិះគិតរបស់ជីវ័យនោះ កន្លងបានតែយ៉ាងជៀវកាន ។ ទៅប្រាប់ចូវចួ ។ មិនទាន់គិតពិសម្លាប់ឈួម៉, ទៀវអ៊ុនទៅ លុះចូវចួគិតឃើញជាក្រោយក៏មានមានះមិនបានហើយហា មាត់និយាយថាខុនធ្វើខុស ឯដែលឈួម៉, ទៀវអ៊ុនស្លាប់នោះ គឺជាភ័ព្វ របស់ស្រុកកាំងតាំងទីនឹងមិនអន្តរាយ បានជាខ្ញុំត្រេកអរផងដោយហេតុ នេះ ឥឡូវចូវចួប្រើអ៊ុគីម,ម៉ាយជានាយទ័ពខ្លួនវិញនេះឃើញថានឹងនាំឲ្យ ពាហានទាំងឡាយមកអន្តរាយស្លាប់ទាំងអស់ ព្រោះអ៊ុគីមនឹងម៉ាយនោះ មិនចំណានក្នុងទ័ពខ្លួនសោះឡើយ ។ ឡោសុកឮហើយក៏ត្រូវក្បាលមិន ឆ្លើយថាប្រការម្តេចសោះ ។

ខុនបេនក៏ក្លែងជាហាមឡោសុកថា ពាក្យដែលខ្ញុំនិយាយទាំងនេះ អ្នក កុំនាំទៅប្រាប់ជីវ័យឡើយ ព្រោះចិត្តថ្លើមជីវ័យនោះ ជាមនុស្សឫស្យា គិតតែប្រហារជីវិតខ្ញុំមិនឈប់ ។ ឡោសុកទទួលពាក្យហើយលាខុនបេន ទៅ ក៏នាំយកសេចក្តីនេះទៅអធិប្បាយប្រាប់ជីវ័យគ្រប់ប្រការ តែខដែល ខុនបេនថាចិត្តជីវ័យឫស្យាគិតប្រទូសរ៉ាយខុនបេននោះ ឡោសុកមិន

និយាយ ជីវយើញពាក្យអធិប្បាយដែលឡោសុកប្រាប់ដូច្នោះក៏ស្ទុតក្នុងចិត្ត ហើយថាគំនិតគិតរបស់ខុនបេននេះជ្រៅទូលាយឆ្ងាយណាស់ ត្រូវតែចាំរិះគិតបម្រាប់ចេញឱ្យបាន ទើបនឹងអស់ចំងល់ក្នុងចិត្តទៅ ។ ឡោសុកថា ខុនបេននោះគ្មានសេចក្តីខុសពីថ្ងៃនោះ លោកនឹងបម្រាប់ចេញនោះ ខ្ញុំក៏ត្រូវរិះគិតឱ្យគួរគោរ មិនទាន់យល់បញ្ហានានាទៀតបាន ឡោ-សុកសួរថា ដែលនឹងបម្រាប់ខុនបេននោះ គំនិតរបស់លោកគិតយ៉ាងម្តេច ? ។ ជីវយើថា អ្នកកុំបាច់សួរគេម្រះគិតរបស់ខ្ញុំឡើយ ចាំតែមើលទៅមុខចុះ ។

លុះវេលាព្រឹកឡើង ជីវយើក៏ឱ្យប្រមូលនាយទាហានទាំងពួងចូលទៅព្រនត្មា ហើយឱ្យអញ្ជើញខុនបេនទៅជំនុំគិតការពារពេជ្រការផែនដី ។ ខុនបេនដឹងដូច្នោះក៏មានសេចក្តីសោមនស្សណាស់ ចូលទៅក្នុងបន្ទាយ ។ ជីវយើក៏សួរខុនបេនថា ដែលយើងធ្វើសង្គ្រាមដណ្តើមទឹកដីជាមួយពួកនេះ ត្រូវយកការណ៍អ្វីជាប្រធាន ? ខុនបេនថា បើចង់ឱ្យដណ្តើមទឹកត្រូវជាក់តា-ហានឱ្យកាន់ធ្នូគ្រប់ដៃ ជីវយើក៏ធ្វើជាត្រេកអរប្រាស្រ័យទៅទៀតថា អ្នកនិយាយនេះត្រូវនឹងគំនិតខ្ញុំគិត តែថាក្នុងកងទ័ពយើងនេះមានព្រួញក៏តិចណាស់ ការតាំងអង្គាលនេះសឹងជាធុរៈរបស់ចៅហ្វាយយើងតាំងសងខាងដូចគ្នា អ្នកចូរជួយរិះគិតធ្វើជានាយកង គេណ្ឌឱ្យជាងធ្វើព្រួញឱ្យបានក្នុងរវាង១០ថ្ងៃឱ្យបានចំនួន១០ម៉ឺន ។ ខុនបេនឮដូច្នោះក៏ដឹងដល់ក្នុង

យោបល់របស់ដាវយី ទើបឆ្លើយថា លោកទីវ៍យកព្រួញ ១០ម៉ឺនក្នុងរវាង១០ ថ្ងៃនោះយូរណាស់ ។

ដាវយីថា ការសឹកមកប្រភាល់គួរដូច្នេះ អ្នកមកនិយាយជាល្បែងលេងមិនគួរ ការទៅហួយយើងនឹងខូចទៅ ។ ខុងបេងថា ខ្ញុំនិយាយនេះជាពាក្យពិតព្រោះថា១០ថ្ងៃនោះយូរណាស់ កងទ័ពចូចូក៏មកតាំងជិតគ្នាទៅនេះខាងចនឹងលើកមកច្បាំងឆាប់ ព្រួញក៏គ្មានសម្រាប់នឹងមិនទាន់ការ ហេតុ ខ្ញុំនឹងគិតឲ្យបានព្រួញតែត្រឹមរវាង ៣ថ្ងៃ ចូរឲ្យលោកប្រើមនុស្សឲ្យទៅចាំទទួលយកចុះ ។ ដាវយីថា បើមិនបានក្នុង១០ថ្ងៃអ្នកនឹងឲ្យធ្វើម្តេច ? ។ ខុងបេងក៏ឲ្យសញ្ញាទុកដាប់ផ្ទាល់ថា បើប្រសិនក្នុង៣ថ្ងៃមិនបានព្រួញ ១០ម៉ឺនទេ សូមឲ្យលោកបម្រាប់ខ្ញុំចេញចុះ តែថាៈវ៉ាខ្ញុំខ្វះខាតអ្វីមួយនឹងត្រូវការមករកលោកមិនជួប ខ្ញុំនឹងប្រាប់ត្រឹមលោសុក សូមឲ្យលោកព្រមអនុញ្ញាតផង ។ ដាវយីឮដូច្នោះក៏ទទួលពាក្យ ទើបផ្តាំទុកដាក់ឲ្យលោសុកដឹងហើយក៏ឲ្យចុះពាក្យថាកំណត់កត់សំដីខុងបេង ជាសំ-គាល់ ដាវយីក៏នាំខុងបេងផឹកស្រាហើយថា ការតាំងអន្សាលនេះ បើបានសម្រេចហើយអ្នកក៏នឹងបានសេចក្តីគាប់ប្រសើរប្រពៃណាស់ ។

លុះខុងបេងបរិភោគហើយក៏លាដាវយីចុះទូកទៅ ។ លោសុកក៏សួរដាវយីថាដែលខុងបេងទទួលនឹងធ្វើព្រួញ ១០ ម៉ឺនឲ្យទាន់ក្នុង៣ថ្ងៃនោះខ្ញុំឃើញថាមុខជាមិនទាន់ ។ ដាវយីថា ខុងបេងទទួលអាសាខ្លួនឯង

បើមិនបានដូចពាក្យថានោះទេ យើងក៏ត្រូវសម្លាប់ចេញ មនុស្សទាំងពួង ក៏រកផ្លូវគេហោះទិន្នាគានសោះ គ្រានេះមុខជាខុនបេនទីងអស់អាយុហើយ តែបើមានស្លាប់ហើយក៏មិនផុតពីដៃយើងបាន ហើយដីវយើលបបង្គាប់ ពាហានឲ្យស្រូតទៅប្រាប់ជាងដែលធ្វើព្រញ ឲ្យក្លែងធ្វើជាឃើតយូរកុំឲ្យ ទាន់ក្នុង៣ថ្ងៃ យើងទីងចង់ដឹងមើល ប្រាជ្ញាខុនបេនទីងគិតយ៉ាងម្តេចហើយ ដីវយើប្រើឡោសុកទៅស្តាប់ការតើខុនបេនទីងរិះគិតដូចម្តេចខ្លះ ។

ឡោសុកក៏ទៅជួបទីងខុនបេន១ឃើញហើយក៏និយាយថា ខ្ញុំបាន ហាមប្រាមអ្នកជាកុំឲ្យយកសេចក្តីដែលនិយាយគ្នានោះ ទៅស្រាយប្រាប់ ដីវយើឲ្យសោះ អ្នកក៏មិនស្តាប់ ឥឡូវដីវយើក្លែងគិតទីងសម្លាប់ខ្ញុំចេញ បានជាឲ្យខ្ញុំនេះមិនធ្វើជានាយកងសាងព្រញ ១០ មុនឲ្យទាន់ក្នុង ៣ ថ្ងៃ ឯការនេះមុខជាធ្វើមិនទាន់ទេ មុខជាខ្ញុំនឹងមានទោសហើយ អ្នកចូរជួយ គិតដោះសារដូចម្តេច ឲ្យខ្ញុំបានរួចពីទោសនេះផងចុះ ។ ឡោសុកតប ថា ចិត្តរបស់ខ្ញុំជាមនុស្សទៀងត្រង់ បាននាំរឿងទៅប្រាប់ដីវយើនោះវា ខុសណាស់ទៅ ហើយតែថាពីដើមដីវយើឲ្យធ្វើព្រញឲ្យបានក្នុង១០ថ្ងៃ លោក ទទួលកាត់ស្រូតឲ្យតិចថ្ងៃទៅវិញមិនតែប៉ុណ្ណោះ ថែមចុះសញ្ញាថានឹងធ្វើឲ្យ បានក្នុងរវាង ៣ ថ្ងៃ ដែលថាឲ្យខ្ញុំជួយកែខែនោះឃើញថាទញ់ទល់ពេក ណាស់ ។ ខុនបេនថាបើអ្នកមិនអាសូរករុណាក៏ទាល់គំនិតទីងគិតហើយ តែនៅឡើយ១ខទៀត សុំឲ្យអ្នកជាណិតគេចម្បើងឲ្យបានច្រើន ទីង

សំពត់ខ្មៅឲ្យបានច្រើនជាប់ ហើយទិញខ្លាញ់សម្រាប់ទិញផ្ទុះលាងជូតព្រួញ រួចសុំឲ្យគេទូក២០ ទិញមនុស្សចំណុះទូក៣០ឬ៤០នាក់ក្នុងទូក១ដើម្បីទិញ បានជួយផ្ទុកព្រួញនាំទៅឲ្យដីវយ៉ចុះ ។

ឡោសុកបានស្តាប់ក៏ទទួលពាក្យ តែនៅមានសេចក្តីសង្ស័យមិនស្រឡះក្នុងចិត្តសោះ ព្រោះមិនបានដឹងជម្រះប្រាជ្ញាខុនបេនទិញធ្វើយ៉ាងម្តេច ហើយក៏លាខុនបេនទៅនិយាយប្រាប់ដីវយ៉ថា មិនបានឃើញខុនបេនចាត់ចែងឲ្យធ្វើព្រួញទេ តែខុនបេនសុំឲ្យយកទូកទៅផ្ទុកដឹកយកព្រួញមកជូនលោកឲ្យទាន់វេលា ។ ដីវយ៉ឮដូច្នោះក៏អរណាស់ថា ខុនបេនគ្រានេះមិនរួចពីស្លាប់ ហើយក៏បង្គាប់ឡោសុកថា ខុនបេនត្រូវការគេរបស់អ្វីក៏ឲ្យយកទៅឲ្យចុះ ឡោសុកក៏ចេញមកចាត់ចែងរកទូកបាន ២០ ទិញទាហាននូវរបស់ទាំងពួងត្រៀមទុក លុះគំរប់ ៣ ថ្ងៃក៏មិនឃើញខុនបេនទិញធ្វើអ្វីសោះ ឡោសុករឹតតែមានសេចក្តីសង្ស័យខ្លាំងណាស់ លុះពេលកណ្តាលយប់ក្នុងថ្ងៃនោះ ខុនបេនក៏ឲ្យទៅអញ្ជើញឡោសុកមកហើយនិយាយថា ព្រួញធ្នូនោះខ្ញុំធ្វើទុកបានគ្រប់ចំនួនហើយ ឲ្យយករបស់ដែលខ្ញុំបង្គាប់នេះ កឲ្យឆាប់ ៗ ខ្ញុំបានធ្វើការទាំងទូកនិងមនុស្សដឹកញ្ជូនព្រួញយកទៅចុះ ៗ ឡោសុកក៏ឆ្លើយថា លោកកុំវិតក្កទៀយ ការទាំងអស់ខ្ញុំបានត្រៀមទុកជាស្រេចហើយ ។

ឡោសុកក៏ឲ្យទូកមក ៗ ខុនបេនចុះទូកហើយក៏បបួលឡោសុកថា

អ្នកចូរទៅជាមួយនឹងខ្ញុំចុះ ដើម្បីទៅទទួលយកព្រួញឲ្យដីវ៉ាយ ។ ឡោសុកក៏សួរថាលោកនឹងទៅយកព្រួញឯណា? ។ ខុនបែនថា អ្នកកុំបាច់សួរខ្ញុំឡើយ ចូរទៅជាមួយគ្នាចុះ ទើបនឹងដឹង ហើយខុនបែនក៏ថយទូកចម្បាំងនោះទៅ ទើបឲ្យចងចម្បើងនឹងស្មៅភ្ជាប់រៀងគ្នាតាមកែមទូកទាំងសងខាង ហើយយកសំពត់ខ្មៅរុំបាច់ចម្បើងនឹងបាច់ស្មៅទាំង ២០ ទូកដូចជារូបមនុស្សអង្គុយតាមកែមទូកជិតគ្នា លុះរៀបចំស្រេចកាលណាក៏ឲ្យយកពួរចងសណ្តោងភ្ជាប់ទូកទាំងអស់ ហើយចែវឡើងទៅដល់កងទ័ពចូចូវេលាប្រហែលយាម៣ផ្លាយ ។

សម័យនោះ ជាខែកត្តិកខាងរនោចមេឃងងឹតពពកចុះអ័ព្ទ ខុនបែនក៏ឲ្យទាហានកងទ័ពទាំងពួង វាយគងស្គរ ស្រែកហ៊ោអឺងកងឡើង ។ ឡោសុកឃើញដូច្នោះក៏តក់ស្លុតស្មារតីញ័រអស់ទាំងខ្លួន បីដូចគេអង្គុយក្នុងគំនរភ្លើង ព្រោះមិនទាន់ដឹងហេតុផលជាប្រការម្តេច ទើបសួរខុនបែនថាទាហានយើងមកនេះតិចណាស់ បើប្រសិនចូចូលើកទ័ពទូកមកច្បាំងរើលោកនឹងគិតតតាំងយ៉ាងម្តេច ? ។ ខុនបែនអស់សំណើចហើយថា វេលានេះមេឃចុះអ័ព្ទងងឹតណាស់ កាលណាចូចូនឹងអាចលើកទ័ពទូកចេញមក អ្នកនឹងខ្ញុំត្រូវនាំគ្នាផឹកស្រាលេងឲ្យសប្បាយចិត្តទំរាំតែភ្លឺស្រាង សឹមយើងថយទូកបណ្តែតត្រឡប់មកវិញ ។

ឯចូចូលុះឮសំឡេងគងស្គរហ៊ោកញ្ជ្រៀវអឺងកងដូច្នោះ ក៏ដឹងថា

ទាហានដ៏វ៉យលើកមកលុកកង់ទ័ព ទីង់ឲ្យទូកបម្រាំងចេញទៅតយុទ្ធប្រញាប់ ព្រោះមេឃងងឹតណាស់ មើលមិនឃើញគ្នាច្បាស់ ក្រែងដ៏វ៉យឲ្យទាហានលួចបង្កប់នៅខាងណាក៏មិនដឹង ទើបប្រើអ៊ុតឹមទីងមកាយយកទូកបម្រាំងចតទុកឲ្យជាប់ ឲ្យតែទាហានទាំងពួងបាញ់ធ្នូបម្រុះទៅ ហើយឲ្យទៀវលៀវ ស៊ុឡុង លើកទាហានជាច្រើនចុះទៅបាញ់ទាហានទូកដ៏វ៉យតាមប្រាំងទន្លេ ឯទាហានជើងគោគឌឹងទឹកទាំង២កង ឃើញតែទូករៀងគ្នាហែរមក មិនបានឃើញទាហានជាច្រើនប៉ុន្មានតិច ក៏ឲ្យទាហានបាញ់ព្រួញធ្នូបម្រុះទៅ ហើយឲ្យទៀវលៀវ,ស៊ុឡុង លើកទាហានជាច្រើនចុះទៅបាញ់ទាហានទូកដ៏វ៉យតាមប្រាំងទន្លេ ឯទាហានជើងគោកទីងទឹកទាំង២ កង ឃើញតែទូករៀងគ្នាហែរមកមិនបានឃើញទាហានជាច្រើនប៉ុន្មានតិច ក៏ឲ្យទាហានបាញ់ព្រួញបម្រុះសំដៅទៅចំទូកបម្រាំងនោះដូចគ្រាប់ភ្លៀង ។ ខុងបេងឲ្យទាហានក្ដុំទូកទាំងអស់គ្រាះបំបាំងទីងរូបចម្លាងស្មៅមិនត្រូវទីងព្រួញសោះ លុះឃើញព្រួញដែលបាញ់ធ្លាក់មកជាប់នឹងរូបចម្លាំងរូបស្មៅជាច្រើនហើយ ក៏ឲ្យបង្អង់ឈប់វាយគងស្គរទៅវិញ ហើយត្រឡប់បង្វិលទូកពីម្ខាងដើម្បីនឹងទទួលព្រួញម្ខាងទៀត ហើយឲ្យវាយគងស្គរអឺងកងឡើង ឃើញព្រួញជាប់ច្រើនហើយទទួលក៏ស្រាន ។

(នៅមានត)

ពាក្យវប្បធម៌

លោក សម-ថាំង សមាជិកគណៈកម្មការវប្បធម៌ រៀបរៀង

គណៈកម្មការវប្បធម៌ បានស្រង់យកពាក្យចំនួន៤ម៉ាត់ មកនាំអស់លោកអ្នកហាត់អាន ឲ្យបានរត់មាត់, ហើយនឹងអធិប្បាយពន្យល់អំពីន័យរបស់ពាក្យនីមួយៗ តទៅទៀត ។

ពាក្យដែលបានស្រង់យកមកអធិប្បាយជូនក្នុងពេលឥឡូវនេះគឺ:

១- អត្តសញ្ញាណកម្ម;

២- អត្រាធុក្កូលដ្ឋាន;

៣- អត្យក្តភាយ;

៤- អត្តវិញ្ញាណ ។

ឥឡូវសូមយកពាក្យមួយ ៗ តាមលំដាប់លេខរៀងមកអធិប្បាយ៖

១ - អត្តសញ្ញាណកម្ម: កុំអានថា អៈ- តៈ- សៈ-ញា. ណៈ. កម្ម, ឬសាញ់ញាន- ត្រូវថាសាញ់ញ៉ាន; ត្រូវអានឲ្យអស់តួអក្សរ ព្រោះតួអក្សរ ត នឹងអក្សរ ញ សុទ្ធតែមានសំយោគ ។ សុំអានអ័ត-តៈ-ស័ញ៉ិញ-ណៈ- កម្ម ៗ សរសេរ = អ- ត- ជើងត ស-ញ- ស្រះអា ជើងញ-ណ-ក ម-ជើងម ព្រោះតួសរសេរពីខាងដើម, ស សង្កត់ឬសម្ងាប់ -ញ- ជាញ៉ ដូចពាក្យថា សញ្ញា ជាដើមនោះដែរ, កុំថា សាញ់-

ញាន: , ត្រូវថា សាញ់-ញាណៈ ។ អត្តសញ្ញាណកម្ម ជាពាក្យបាលី កើតមកពីសព្ទបីបទគឺ អត្តៈ ប្រែថា ខ្លួន ឬចិត្ត ១,សញ្ញាណៈ ការសំគាល់១,និងកម្មៈ ប្រែថា អំពើ១ ។ រួមពាក្យទាំងបីម៉ាត់នេះមកបានជា អត្តសញ្ញាណកម្ម ។នាមនាមដែលរួមបទច្រើនសព្ទជានាមដូច្នេះ ហៅថា សមាសនាម ។ ពាក្យនេះប្រែតាមអត្ថានុរូបថា អំពើសម្រាប់សំគាល់ខ្លួន,តាមអត្ថព្យញ្ជនៈរូបថា អំពើឬកិច្ចការដែលគេធ្វើ សម្រាប់សំគាល់ខ្លួនមនុស្ស ឬសត្វ;ត្រូវនឹងពាក្យបារាំងថា (Identification) ។

សុំជូនឧទាហរណ៍ ជាប្រយោគឲ្យងាយយល់ដូច្នេះ៖

ប៉ូវថៅដៃមួយ ដែលគេទុកចោល នៅមុខផ្ទះនាយ ក ឥឡូវក្រុមព្រះនគរបាលជាតិបានធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្មទៅ ឃើញជាក់ជារបស់ឈ្មោះនាយ ខ ។

ឧទាហរណ៍ ប៉ុណ្ណេះ ជាការបញ្ជាក់ជូនអស់លោកអ្នកស្តាប់អំពីពាក្យថា អត្តសញ្ញាណកម្ម នេះហើយ ។

សុំអញ្ជើញអានពាក្យទី២ តទៅទៀត សុំអញ្ជើញអាន !

អគ្រានុក្កូលដ្ឋានៈ កុំអាន អៈ-គ្រា-នុ-កូ លៈ-ឋាន ព្រោះអក្សរគ្រជាតួតម្រួតគ្រាក់ ទីនេះមានសំយោគ ត្រូវយកចុងអណ្តាតទល់ធ្មេញលើចេញខាងមុខ ឲ្យឮសំឡេងថា អាក់-គ្រា-នុ-កូ-ល័ក-ឋាន ។ ពាក្យ

នេះសរសេរៈ អ.ត.ជើង.រ.ស្រះអា.ន ប្រះទ ក.ស្រះអូ.ល.ដ. ស្រះអា ជើង ឋ មុខជៈនឹង ន ។ អត្រានុកូលដ្ឋាន ជាពាក្យសំស្រ្កឹត នឹងបាលីលាយគ្នាកើតមកពីសព្ទពាម៉ាត់គឺអាត្រៈ(សំ.)បាលីថា អត្តៈ១, អនុកូលៈ១ នឹងឋានៈ១ ។ អត្រៈឬអត្តៈ ប្រែថា ខ្លួនឬចិត្ត,អនុកូលៈ ប្រែថា អនុលោមតាម, បណ្ដោយតាម,ស្របតាម;ឋានៈ ប្រែថា ទីតាំង,ផ្សំចូលគ្នាទាំងពាម៉ាត់បានជា អត្រានុកូលដ្ឋាន ជាសមាសនាម, ព្រោះរួមសព្ទច្រើនបទបញ្ចូលមកឲ្យបានជាពាក្យមួយម៉ាត់ ។ អត្រានុកូលដ្ឋាន ប្រែតាមអត្ថានុរូបថា "ទីតាំងដែលអនុលោមទៅតាមខ្លួន" តាមអត្ថប្បដិរូបសន្មតហៅបញ្ជីកើតស្លាប់នឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍ឬអាវាហវិវាហមង្គលនៃជនានុជនក្នុងកម្ពុជរដ្ឋ ត្រូវនឹងពាក្យបារាំងថា (Etat civil) បើមានពាក្យថា មន្ត្រីក្ឈាប់ពីខាងមុខទៅវាមន្ត្រីអត្រានុកូលដ្ឋាន គឺសំដៅចំពោះគ្នាក់រាជការជាអ្នកកាន់បញ្ជីកើតស្លាប់នឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍ៈវារវិញ,បានដល់មេឃុំ នឹងចៅហ្វាយក្រុងជាដើម ត្រូវនឹងពាក្យបារាំងថា (Officier de l'état civil) ។

ជូនប្រយោគជាឧទាហរណ៍ឲ្យយល់ដូច្នេះ ៖ យុវជនខ្មែរយើងច្រើនតែពុំសូវបានចុះអត្រានុកូលដ្ឋានទេ នៅពេលបន្ទាប់ពីថ្ងៃកើត ម៉្លោះហើយដល់ត្រូវការ គោនថ្ងៃសុំសាលក្រមកំណើតទៀត ។ កាលដែលយាយ

កគាត់ទទួលមរណៈកូនប្រុសស្រីរបស់គាត់ពុំបានចុះអត្រានុកូលដ្ឋានទេ ។

ទាយរឹទ្ធិនានាឃុំ ដែលរួមសមគ្គសង្វាសនឹងគ្នា ជាប្ដីប្រពន្ធហ៊ុត

ដល់សព្វថ្ងៃ ពុំបានចុះអត្រានុកូលដ្ឋានដូចប្តីប្រពន្ធគេផងទាំងពួងទេ សមគ្គសង្វាសបែបនេះមិនទុកជាត្រឹមត្រូវតាមគន្លងច្បាប់ឡើយ ។

ពាក្យអត្រានុកូលដ្ឋាន នេះ កើតមានឡើងជាយូរឆ្នាំហើយ ប៉ុន្តែជនជាតិខ្មែរយើង ពុំបានប្រើជាទម្លាប់សោះ ។ បើត្រូវនិយាយស្តីច្រើនតែប្រើទម្លាប់និយាយជាបារាំងថា : "អេតាស៊ីវិល" ។ ដូចជាគេនិយាយថា ខ្ញុំនាំកូនទៅចុះ អេតាស៊ីវិល ។ ឯពាក្យថា អេតាស៊ីវិល នេះសោតទៀត ខ្មែរយើងភាគច្រើន សំគាល់ចំពោះតែត្រង់បញ្ជីអាពាហ៍ពិពាហ៍មួយមុខតែប៉ុណ្ណោះ ឯបញ្ជីកំណើតនិងមរណៈមិនហៅថា អេតាស៊ីវិលទេ ។ ការសំគាល់យ៉ាងនេះ ជាការភន្តច្រឡំពិត ; បានជាថាភន្តច្រឡំ ព្រោះពាក្យបារាំងថា Etat civil ត្រូវនឹងពាក្យខ្មែរយើងថា អត្រា-នុកូលដ្ឋាន ។ ឥឡូវបើអត្រានុកូលដ្ឋាន ជាឈ្មោះនៃបញ្ជីកំណើតមរណ-ភាពនិងអាពាហ៍ពិពាហ៍ទៅហើយពាក្យថា Etat civil ក៏ជាឈ្មោះនៃបញ្ជីប្រភេទនេះដែរ ។ ហេតុដូច្នេះសុំអស់លោកអ្នកអានបំបែរស្មារតីទៅរកការត្រូវ ដូចដំកបខាងលើនេះវិញឲ្យបានជាទម្លាប់តរៀងទៅ ។

ឥឡូវសុំអញ្ជើញអានពាក្យក្នុងលេខរៀងទី ៣ តទៅទៀត៖

ញ–អក្សក្តកយៈ សរសេរ = អ-គ-ជើង យ-នជើង គ-រ-ស្រៈ-អា នឹង ឃ ។ កុំអាន អ័ក-យន៍-គៈ-ក៏យ ឬអាក់-គៈ-យាន់-គៈ-ក៏យព្រោះ ជើង-យ-ដែលផ្ញើក្រោមអក្សរ–គ– មានសំឡេងថា គ្យៈ-ឯជើង គ

ដែលផ្ញើក្រោមអក្សរ-ន-មានសម្លេងជា គៈ ត្រូវអានថា អាក់-គ្និន-គៈ-ភ័យ ។ ពាក្យនេះជាពាក្យបាលី កើតមកពីបព្វពីរបទគឺ អគ្គិ ដែលផ្លាស់ស្រះឥជា "យ"-ព្រោះមានស្រៈ អៈ នៅខាងចុងហើយលុបជើង គ ចេញបម្រែបរូបជាអគ្យ ប្រែថា (ភ្លើង) ១, និងឧទ្ទកយ ប្រែថា សេចក្តីវិនាស, ខូចខាត, ខូចបង់បៀត, សេចក្តីទើសទាក់, ហេតុដែលមកជំពាប់ក្នុងចន្លោះ ឬក្នុងពាក់កណ្តាល,ទុបសគ្គការណ៍ ភ័យ ១ រួមចូលគ្នាជាអគ្យុទ្ទកយ គឺមកពីអគ្គិនិងឧទ្ទកយ ប្រែថា សេចក្តីឧទ្ទកយឬសេចក្តីវិនាសអំពីភ្លើង ត្រូវនឹងពាក្យបារាំងថា (Incendie) ។ នាមនាមច្រើនបទ រួមបញ្ចូលគ្នាជាពាក្យ១ម៉ាត់ដូច្នេះហៅថា នាមនាម ។

សុំជូនឧទាហរណ៍ ជាប្រយោគដូចខាងក្រោម៖ កាលពីឆ្នាំមុននេះមានអគ្យុទ្ទកយដ៏សម្បើមបណ្តាលកើតឡើង នៅសង្កាត់លេខ៥ក្រុងភ្នំពេញ មកពីការធ្វេសប្រហែសរបស់ចិនម្នាក់ អ្នកធ្វើនំបុ័ងលក់ ។

ឧទាហរណ៍ខាងលើនេះ បញ្ជាក់ជូនដល់អស់លោកអ្នកឲ្យឆាប់យល់អំពីពាក្យអគ្យុទ្ទកយ ។

តទៅនេះ សុំអញ្ជើញអានពាក្យ១ម៉ាត់ទៀត៖

អន្តរវិញ្ញាណ: សរសេរ=អ-ង-ជើងត វ-ស្រៈឥ-ញ-ស្រៈអា ជើង ញ និងណ ។ សុំកុំអានថា អង់-វិ-ញ្ញាណព្រោះមានជើង "ត"

ជើងពីក្រោមអក្សរ "ង" មានសំឡេងលាន់ឮថា "គ" អក្សរ "ញ" មានសំយោគមានសំឡេងលាន់ឮថា „គ„; អក្សរ „ញ„ មានសំយោគមានសំឡេងថា វិញ្-ញាណ ។ ត្រូវអានថាអង់-គ វិញ-ញាន ។ ពាក្យនេះជាពាក្យបាលី កើតមកពីសព្ទ ២ មាត់គឺអង្គ: ១ វិញ្ញាណ: ១ អង្គ ប្រែថា អវយវៈរូប, តួរូប, កាយ, រាងកាយ, ខ្លួន, ខ្លួនប្រាណ, ភាគ, ចំណែកនៃរាងកាយ, ប្រភេទ; សេចក្ដីដែលចែកឲ្យឃើញចំនួន, រូបសេចក្ដី, លក្ខណ:, ហេតុ, ការណ៍, ដើមហេតុ, វិញ្ញាណ ប្រែថាធម្មជាត ដឹងអារម្មណ៍ច្បាស់; រួមសព្ទទាំង ២ ចូលគ្នាបានជាអង្គវិញ្ញាណ ហៅថាសមាសនាម។ ពាក្យនេះប្រែតាមអត្ថានុរូបថា តួធម្មជាតដឹងអារម្មណ៍, តាមអត្ថប្បដិរូបគឺជាឈ្មោះនៃតួវិញ្ញាណទាំង ៥ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ, សោតវិញ្ញាណ, ឃានវិញ្ញាណ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណ និងកាយវិញ្ញាណ ត្រូវនឹងពាក្យបារាំងថា (Organes des sens) ។

សុំជូនឧទាហរណ៍ ជាប្រយោគដូចខាងក្រោមនេះ៖

មនុស្សគ្រប់រូបដោយសារតែមានអង្គវិញ្ញាណ ទើបបានជាភ្នែកមើលឃើញរូប, ត្រចៀកឮសំឡេង ច្រមុះទទួលដឹងក្លិន, អណ្ដាតដឹងរសជាតិ កាយទទួលដឹងការប៉ះពាល់ ។

អស់លោកអ្នកអានទាំងឡាយ! ឧទាហរណ៍ជាប្រយោគខាងលើនេះ ល្មមអស់លោកអ្នកយល់បាន អំពីពាក្យថា អង្គវិញ្ញាណ ហើយ ។

ផ្នែកកំណត់ដំណឹងប្រវត្តិការណ៍

ពិធីហែសពឧកញ៉ាសោភណមន្ត្រី ជួន-នុត

លោក តាប-ពិន រៀបរៀង

កាលពីថ្ងៃអាទិត្យ ៣ មករា ១៩៦០ ម៉ោង៣រសៀល មានពិធីហែសពលោកឧកញ៉ាសោភណមន្ត្រី ជួន-នុត(មន្ត្រីកិត្តិយស)ជាអតីតបុគ្គលិកនូវវិជ្ជាស្ថានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ (ក្រសួងធម្មការ) ដែលទទួលមរណភាពនៅថ្ងៃ៣១ ធ្នូ ១៩៥៩ ចេញពីគ្រឹះស្ថានរបស់សព លេខ ២៩ វិថីវត្តលង្កា ទៅដំកល់ដើម្បីធ្វើឈាបនកិច្ច នៅឈាបនដ្ឋាននៃវត្តឧណ្ណាលោម ។

វេលានោះ ក្រៅពីក្រុមគ្រួសាររបស់សព មានវរជនជាច្រើនរូបគឺ លោក សូ-ណែម រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងធម្មការ លោក តាន់-ម៉ៅ, យិត ស្រេន, ពាយ-លូតអតីតរដ្ឋមន្ត្រី, លោកវរជ្ឈបណ្ឌិត ញឹម-សុខផល, លោក ហ៊ិង-ហ៊ិន អតីតចៅហ្វាយខេត្ត លោក យ៉ន-ចឹម អគ្គលេខាធិការពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ និងអស់លោកអ្នកការងារនៃក្រុមនេះជាដើម ព្រមទាំងអស់លោកមិត្តភក្តិក្នុងក្រុមឯទៀតខ្លះ បានអញ្ជើញទៅហែយ៉ាងឧឡារិក ។

វេលាសពទៅដល់ឈាបនដ្ឋានហើយ លោក ញូង-សៀង បានថ្លែងក្នុងនាមឯកជនជាមិត្ត១រូបរបស់សព នូវប្រវត្តិរបស់លោកឧកញ៉ា

លោកណមន្ត្រី ជួន-ឧត ទីនវិយោគកថា ដូចតទៅនេះ ៖

សូមនមស្ការសម្ដេចព្រះមហាសុមេធាធិបតីសង្ឃនាយក ,

ព្រះតេជព្រះគុណព្រះពោធិវង្ស ព្រមទាំងព្រះថេរានុត្ថេរៈទាំងឡាយ,

សូមជំរាបព្រះតេជព្រះគុណ និងអស់លោក-អ្នកទាំងឡាយ,

ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទតាងនាមមិត្តភក្ដិរបស់សព ដែលធ្លាប់ធ្វើការរួមគ្នាក្នុងក្រុមពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ សូមថ្លែងដោយគោរព ជាការផ្ទាល់ខ្លួន នូវអំណរព្រះគុណសម្ដេច ព្រះតេជព្រះគុណព្រះពោធិវង្ស ព្រះថេរានុត្ថេរៈ និងអំណរគុណអស់លោក ដែលបាននិមន្ត បានអញ្ជើញមកក្នុងឱកាសនេះ ហើយសូមថ្លែងនូវប្រវត្តិសង្ខេប នឹងសេចក្ដីសោកស្ដាយស្រណោះចំពោះសពលោកលោកណមន្ត្រី ជួន-ឧក ដែលជាអតីតសហការីរបស់យើងខ្ញុំ យើងខ្ញុំបានស្គាល់ច្បាស់ទាំងជាតិកំណើតទាំងចរិយាអធ្យាស្រ័យចិត្តថ្លើមរបស់លោកសព្វគ្រប់ដូចតទៅនេះ៖

លោកជួន-ឧក កើតនៅឆ្នាំ ១៨៨៦ ក្នុងឃុំគោកោះ ស្រុកគងពិសី ខេត្តកំពង់ស្ពឺ បិតានាម ជួន មាតានាម យក់ ។

កាលនៅជាកុមារ បានសិក្សាអក្សរខ្មែរ នៅវត្តពោធិព្រឹក្ស ហៅវត្តពោល្យំ ក្នុងឃុំលាំងកែន ស្រុកកណ្ដាលស្ទឹង ខេត្តកណ្ដាល ។

ដល់អាយុប្រមាណ ១៨ឆ្នាំ បានមកនៅវត្តឧណ្ណាលោម ក្នុងសំណាក់ព្រះគ្រូធម្មសំវរ ព្រះនាមសោ ជាមួយសម្ដេចព្រះមហាសុមេធាធិបតី.

សង្ឃនាយកជាបងបង្កើត កាលៈនៅជាទារកក្តីនៅឡើយ ។

ក្នុងអាយុ១៨ឆ្នាំនោះឯង លោកគ្រូសោបាននាំយកទៅថ្វាយ ជាមហាតលិកព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះស៊ីសុវត្ថិ-មុនីវង្ស កាលទ្រង់នៅជាព្រះអង្គម្ចាស់អធិបតីនៅឡើយ ។

ព្រះអង្គម្ចាស់អធិបតីមុនីវង្ស ទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោសទំនុកបំរុងឲ្យលោក ជួន ទុត ធ្វើជាស្មៀនផ្ទាល់ព្រះអង្គ នៅព្រះរាជដំណាក់ ។ លុះដល់ព្រះអង្គម្ចាស់អធិបតី មុនីវង្ស ទ្រង់យាងទៅកាន់ប្រទេសបារាំងបាត់ទៅ លោក ជួន-ទុត ក៏បានវិលត្រឡប់មកនៅក្នុងសំណាក់មាតាបិតាវិញ ហើយបានសុំរៀនអក្សរបារាំងពីលោកគ្រូម្នាក់ឈ្មោះ កែវ ដរាបដល់បានចេះសរសេរចេះនិយាយភាសាបារាំងបាន ។

ដល់ឆ្នាំ ១៩១៤ ក្នុងអាយុ ២៨ ឆ្នាំ លោកបានចូលធ្វើការជាលេខាធិការនៅក្រសួងសាធារណការ ។

ដល់ឆ្នាំ ១៩២៥ ដែលរាជការបានផ្តើមបង្កើតព្រះរាជបណ្ណាល័យកម្ពុជាជាដំបូងឡើងគឺវិជ្ជាឋានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យសព្វថ្ងៃនេះ អ្នកស្រីកាប៉ុ-ឡែស ដែលជាអ្នកគ្រប់គ្រង និងព្រះតេជព្រះគុណព្រះមហាវិមលធម្ម ថោង អតីតចាងហ្វាងសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ បានសុំយកលោក ជួន-ទុត មកឲ្យធ្វើការនៅវិជ្ជាឋាននេះវិញ ក្នុងឋានៈជាលេខាធិការ ដោយយល់ឃើញថា លោកនេះមានសមត្ថភាពនិងចរិយាល្អ អាចជួយធ្វើការនៅ

ព្រះរាជបណ្ណាល័យបាន ។

តាំងពីលោកចូលធ្វើការដំបូងក្នុងព្រះរាជបណ្ណាល័យកម្ពុជា ដរាបដល់ពេលឈប់ធ្វើការ លោក ជួន-ឌុត បានខំយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការស្ដាប់នាទីនិងបំពេញមុខការរបស់មន្ទីរនេះ ដោយពេញកំឡាំងពុំប្រហែសធ្វេសដល់មួយគ្រាសោះឡើយ ជួនកាលមានការរវល់ច្រើន លោកធ្វើទាំងថ្ងៃទាំងយប់ផង ដរាបដល់មន្ទីរនេះបានរីកធំទូលំទូលាយជាលំដាប់ឡើងដូចយើងឃើញសព្វថ្ងៃនេះ ។

លោក ជួន-ឌុត មានអធ្យាស្រ័យទន់ភ្លន់ល្អ ប្រកបដោយការសង្គ្រោះជនដទៃឥតមានសេចក្ដីប្រកាន់ឈ្នានីសក្នុងសន្ដាន មានចរិយាសុភាពរាបសាស្លូតត្រង់ មានវាចាផ្អែមពីរោះ មានទឹកដម និយាយឡើងកាលណា ធ្វើឲ្យអ្នកស្ដាប់ មានចិត្តសោមនស្សរីករាយជាដរាប ជាទីស្រឡាញ់រាប់អានរបស់សហការីទាំងអស់ក្នុងក្រុមជាមួយ ឥតទុសហានសោះឡើយ ព្រមទាំងជាទីស្រឡាញ់របស់ពុទ្ធបរិស័ទទាំងបព្វជិតទាំងគ្រហស្ថ ដែលទាក់ទងនឹងក្រសួងនេះ ។

ដោយលោកមានគុណសម្បត្តិនិងចរិយាសម្បត្តិដ៏ប្រពៃដូចរៀបរាប់មកនេះហើយ ទើបលោកបានទទួលការតែងតាំងក្នុងឋានន្តរស័ក្ដិជាមន្ត្រីកិត្តិយសថ្នាក់ឧកញ៉ា មានគោរម្យងារជាឧកញ៉ាសោភណមន្ត្រី តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣៨ រហូតមក ថែមទាំងបានទទួលនូវគ្រឿងឥស្សរិយយស

ដូចតទៅនេះ :

១ – មេដៃយមាស

២ – – អស្សឫទ្ធិមុនីសារភ័ណ្ឌ

៣ – – អស្សឫទ្ធិសុវត្ថា

៤ – – អស្សឫទ្ធិក្រុងកម្ពុជាធិបតី

៥ – – សេនាក្រុងកម្ពុជាធិបតី

៦ – – អស្សឫទ្ធិប្រទេសលាវ

ដល់ថ្ងៃទី ១៦ ធ្នូ ១៩៥៣ លោកបានលាឈប់ពីមុខក្រសួងដោយលោកកាន់តែចាស់ជរាទ្រាំទៅធ្វើការងារតទៅទៀតពុំបាន ។ គិតទៅ តាំងពីឆ្នាំ ១៩១៤ ដែលលោកបានចូលធ្វើការងារជាដំបូងមក ទល់នឹងឆ្នាំ ១៩៥៣ ដែលលោកបានលាឈប់ពីមុខដំណែងនេះរួមជា ៣៩ ឆ្នាំ ។

រួមសេចក្តីទៅ គឺថា លោកឧកញ៉ាសោភណមន្ត្រី ជួន-នុត យើងអាចសន្និដ្ឋានចាត់ទុកជាបុគ្គលិកបុព្វការីក៏សត់កម្រមួយរូប ដែលបានជួយបំពេញកិច្ចការងារនៅក្រុមពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យជាដំបូងបង្អស់ ។

តាំងពីពេលឈប់ពីមុខក្រសួងមក លោក ជួន-នុត ចេះតែថមថយកម្លាំងបន្តិចម្តងៗដោយរោគជរា លោកក៏បានទទួលមរណភាពនៅថ្ងៃទី ៣១ ធ្នូ ១៩៥៩ ក្នុងកំណត់អាយុ ៧៣ ឆ្នាំ ។

ចំពោះមរណភាពនេះ យើងខ្ញុំជាសហការីនិងជាមិត្តរបស់លោក សូមគោរពចំពោះសពដោយសេចក្តីសោកស្តាយ និងសូមចូលកាន់មរណ-សញ្ញាវេលកទុក្ខមួយចំណែក ជាមួយនឹងអស់លោកអ្នកជាគ្រួសារទាំងអស់ព្រមទាំងសូមបួងសួង ទទួល ផ្សាយកុសលជូនចំពោះវិញ្ញាណក្ខន្ធរបស់លោកទេកញ្ញាសោភណមន្ត្រី ជួន.នុត សូមឲ្យលោកបានសម្រេកបដោយសេចក្តីសុខចំរើនក្នុងភពថ្មីអស់កាលជាអង្វែងតទៅកុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ។

ចប់ប្រវត្តិនិងវិយោគកថានេះហើយ ព្រះតេជព្រះគុណព្រះពោធិវង្ស ហួត-តាត និងសម្តេចព្រះមហាសុមេធាធិបតីសង្ឃនាយកជួន.ណាត បាន ថ្លែងបន្ថែមនូវសន្តិជាវលិកកិត្តិនាមរបស់សព និងបដិសណ្ឋារកិច្ចចំពោះ ភ្ញៀវទាំងឡាយដោយបរិយាយបន្តិចៗ ទព្រះអង្គៗ លុះចប់សព្វគ្រប់ហើយ មានពិធីជូនផ្កាមរណៈដល់ភ្ញៀវ ដើម្បីជាគារវៈកិច្ចដល់សពតាមប្រពៃណី និងចែកជូននូវសៀវភៅធម៌ជាអនុស្សាវរីយ៍ដល់ភ្ញៀវ ហើយទនិងនិមន្តព្រះ សង្ឃ១០០អង្គបង្សុកូល ។

ដោយសពនេះ ជាប្អូនបង្កើតរបស់សម្តេចព្រះមហាសុមេធាធិបតី សង្ឃនាយក សម្តេចបានដំកល់ទុកនៅក្នុងបរិវេណឈាបនដ្ឋាន ១យប់ ១ថ្ងៃ ដោយបាត់ចែងធ្វើកុសលកិច្ចតាមប្រពៃណីពុទ្ធសាសនា ក្រោមការ ទុបត្ថម្ភរបស់សម្តេច ។ ស្អែកឡើងវេលាម៉ោង៤ល្ងាច ទើបធ្វើ ឈាបនកិច្ច ។

គ្រាជួបជុំដើម្បីធ្វើឈាបនកិច្ច មានការប្រគេន ជូនផ្កាមរណៈ មួយទៀតចំពោះព្រះសង្ឃរាជាគណៈនិងបានុក្រម ទាំងគណៈមហានិ-កាយ ទាំងគណៈធម្មយុត្ត ហើយនិងចំពោះឥស្សរជនដែលនិមន្ត-អញ្ជើញទៅកាន់ទីសន្និបាតនោះ មានការនិមន្តព្រះសង្ឃ១០០អង្គបង្សុកូលមានការប្រគេនស្បង់១០០ ដែលរចនាជាផ្ដុំតាមរ ហើយនិងសៀវភៅប្រស្នាវិន័យ១០០ក្បាល មានការបំបួសកុលបុត្រពីរនាក់ គឺលោក នុត.អឿន ជាបុត្ររបស់សព និងនាយឈឹម-សុមេធ ជាចៅរបស់សព មានការទេ-សនាហូតដល់យប់ ៗ ស្អែកឡើងប្រគេនចង្ហាន់សង្ឃ ៧៤ អង្គ ដូចថ្ងៃមុនៗទៀត បញ្ចប់កិច្ចទៅត្រឹមណ្ណោះ ណោមត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ៗ

ដល់ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ខួប ៧ ថ្ងៃ អំពីថ្ងៃដែលលោកជួន-នុត អនិច្ចកម្មទៅ ភរិយា បុត្រី បុត្រារបស់សពបានធ្វើបុណ្យវត្តណានុប្បទាន នៅគេហដ្ឋានរបស់សពមួយទៀត ដោយការនិមន្តព្រះសង្ឃឥតចំពោះ ៗ

តពីនោះនៅពេលល្ងាចថ្ងៃសៅរ៍និងព្រឹកថ្ងៃអាទិត្យទី ១០.១.៦០គ្រួ-សាររបស់សព បាននិមន្តព្រះសង្ឃៈវាយការចំពោះ ដោយមានតែព្រះសង្ឃអង្គណាដែលធ្លាប់ជិតស្និទ្ធជាមួយលោក ជួន.នុត ទាំងគណៈមហានិកាយ ទាំងគណៈធម្មយុត្តបានចំនួន២៤អង្គទៅឆាន់ ព្រមទាំងបានអញ្ជើញញាតិមិត្រអ្នកធ្លាប់ហាត់ក្នុងបុណ្យសពផងច្រើននាក់ទៅជប់លៀងភោជនាហារ ៗ គ្រាជួបជុំក្រុមបញ្ចប់ និងគ្រហស្ថជាញាតិមិត្រទាំងអស់,

លោកឈឹម.ស៊ុមសាស្ត្រាចារ្យពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រិត ជាកូនប្រសានៃសពលោក ជួន-នុត ជាតំណាងគ្រួសារនេះ បានថ្លែងសេចក្ដីអរគុណព្រមទាំងជូនបុណ្យដូចតទៅ :

សូមគោរពព្រះថេរានុត្ថេរៈគ្រប់ព្រះអង្គ ,

សូមជំរាបព្រះតេជព្រះគុណទាំងអស់លោក-អ្នកទាំងឡាយ ,

ក្រុមគ្រួសារនៃខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទជាអ្នកទើបបានទទួលឧបការគុណថ្មីៗ អំពីព្រះតេជព្រះគុណ ទាំងអស់លោក-អ្នកទាំងឡាយ ។ ដ្បិតកាលលោកជួន.នុត ជាប្រធាននៃគ្រួសារនេះទទួលអនិច្ចកម្ម ; យើងខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទទាំងឡាយ បានឃើញយ៉ាងជាក់នូវព្រះភ័ក្ត្រព្រះតេជព្រះគុណគ្រប់ព្រះអង្គទាំងអស់លោកទាំងឡាយ ដែលចូលមកជួយកាន់មរណសញ្ញាជាមួយផង ។ ព្រះតេជព្រះគុណគ្រប់ព្រះអង្គ ទាំងអស់លោកទាំងឡាយ សុខចិត្តបានបរិច្ចាគពេលវេលា គ្រឿងបរិក្ខារ កម្លាំងកាយនិងកម្លាំងចិត្ត ជួយឧបត្ថម្ភកិច្ចបុណ្យសពនេះ ដោយស្មោះអស់ពីដួងហឫទ័យ ។ យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានអំណរដ៏ក្រៃលែង សូមទទួលព្រះឧបការគុណដាក់លើសិរសាគ្រប់ ១ គ្នា ។ ប៉ុន្តែលោកប៉ាំង អ៊ី, ក្នុងពេលនោះ យើងខ្ញុំទាំងឡាយ ដែលវិយោគទុក្ខកំពុងគ្របសង្កត់ ហើយថែមទាំងទៀតហត់ ព្រោះការជាទម្ងន់នេះធ្លាក់មកលើ គឺស្ទើរតែទប់កាយពុំបាន គ្រាន់តែឃើញព្រះភ័ក្ត្រព្រះតេជព្រះគុណគ្រប់

ព្រះអង្គ ទាំងអស់លោកទាំងឡាយ ទើបមានកងកាយទាំងចិត្តនៅទាំងឋាន មានឧបមាដូចជា កូនទូកតូច ៗ អណ្តែតលើទឹករលកនៃវដ្តគង្គា លុះតែមានមហានាវាមកអែបនែបត្រៀបត្រា ទើបនៅនឹងបានដូច្នោះឯង ។ ដោយហេតុដូច្នេះ ក្រែងជួនជាយើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានកាយវាចាពុំគប្បី ពុំសមគួរដល់ហឫទ័យនៃព្រះតេជព្រះគុណ ទាំងអស់លោកទាំងឡាយយ៉ាងណាក្តី សូមមានមេត្តាប្រោសអភ័យទោសឲ្យផង ។

មួយទៀត ដើម្បីផ្តាច់បង់នូវសេចក្តីសង្ស័យនៃជនខ្លះ ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ សូមជំរាបដល់ក្រុមញាតិថា កិរិយាដែលព្រះសង្ឃជួយឈឺឆ្អាលចំពោះសពលោក ជូនទុក តាំងពីពេលដែលកំពុងមានអាពាធ ទៅទល់នឹងអនិច្ចកម្មរហូតដល់ធ្វើឈាបនកិច្ចហើយស្រេចនេះ មិនជាការខុសទាស់នឹងធម្មវិន័យទេ សឹងមានសំអាងថា :

១–ក្នុងរឿងពុទ្ធប្បវត្តិត្រង់ពុទ្ធបិតុមរណបរិច្ឆេទថា ព្រះសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ជាប្រមុខក្នុងពិធីថ្វាយព្រះភ្លើងព្រះបរមសព នៃព្រះបាទសិរីសុទ្ធោទន៍ ។

២–ក្នុងគម្ពីរធម្មបទថា ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់បាត់ការធ្វើឈាបនកិច្ចសពតារុបិរិយៈ ដែលជាគ្រហស្ថ ពុំមែនជាព្រះញាតិនៃព្រះអង្គសោះ ហើយទ្រង់ឲ្យសាងចេតិយបញ្ចុះធាតុតារុបិរិយៈនេះត្រង់ផ្លូវត្រៃឡែងកែងទៀតផង ។

៣-ក្នុងអនាថបិណ្ឌិកោវាទសូត្រ ផ្នែកខាងព្រះសុត្តន្តបិដកថា កាលអនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី មានអាពាធជាទម្ងន់ក្នុងគ្រាដែលលោកចាស់ជរា មានការជួបជុំព្រះសង្ឃជាកិច្ច ដែលលោកនិមន្តទៅសួរជម្ងឺព្រមការសំដែងធម៌ឲ្យស្តាប់, សពលោកអនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋីត្រូវបានទទួលការឧបត្ថម្ភអំពីព្រះសង្ឃជាច្រើន ។

ឯសពលោក ជួន-ណាត យើងពុំអាចប្រៀបធៀបនឹងសពខាងលើនេះបានទេ ។ ប៉ុន្តែប្រហែលជាព្រះសង្ឃយល់ឃើញថា លោក ជួន-ណាត មានប្រយោជន៍ក្នុងផ្លូវពុទ្ធសាសនាណាស់ បានជាលោកជួយខ្វល់ខ្វាយជួយស្តាយស្រណោះ ។ យោបល់ខ្ញុំនេះ ស្របនឹងសក្ខីថារបស់ព្រះតេជព្រះគុណព្រះពោធិវង្ស ហួត-តាត ក្នុងវេលាដែលនាំសពទៅដល់វត្តឧណ្ណាលោមថា :

"កាលពីដើមដែលលោកសង្ឃក្នុងប្រទេសកម្ពុជា សូម្បីតែមួយអង្គក៏ពុំទាន់ចេះអក្សរភាសាបារាំងនៅឡើយ មានតែលោកជួន-ណាតនេះហើយដែលដឹកនាំឲ្យចេះរៀនដំបូង គឺលោកបានចូលមកបង្រៀនវិជ្ជានេះដល់លោកសង្ឃក្នុងវត្តឧណ្ណាលោមពីរម៉ោងៗរាល់ៗពេលល្ងាច ដែលចេញពីធ្វើការ ដោយឥតគិតសារគុណអ្វីសោះ ។ ខ្ញុំព្រះករុណាអាត្មាហ្នឹងឯងជាសិស្សដំបូងរបស់លោក ជួន-ណាត ក្នុងការរៀនអក្សរភាសាបារាំង ។

លោក ជួន ណាត នេះធ្លាប់តែធ្វើប្រយោជន៍ជាទីពេញចិត្តនៃជនច្រើនគ្នា

ដូចជាកាលអ្នកស្រីកាប៊ីឡែសប្រឹងទទូចសុំយកលោកនេះមកធ្វើការ នៅព្រះរាជបណ្ណាល័យកម្ពុជា ដែលទើបបង្កើតឡើងដំបូងក៏លោកបានហ្វានក្រសួងសាធារណការប្រើប្រទាញទុកឯណោះដែរ អស់កាលដ៏យូរទាល់តែលោករ៉េស៊ីដង់ត៍ស៊ូប៉េរីយ៉េរប្រ្វង់ស្វា-ឧបដ្ឋំពន់ជួយសុំទើបបានមក" ។

ព្រះតេជព្រះគុណគ្រប់ព្រះអង្គ! អស់លោក-អ្នកសប្បុរសទាំងឡាយ ការកុសលដែលបានធ្វើតាំងពីប៉ុន្មានថ្ងៃមកហើយ ជាបុណ្យរបស់ព្រះតេជព្រះគុណ និងអស់លោកទាំងឡាយផង ជាបុណ្យរបស់គ្រួសារនេះផងរួមគ្នា ។ ថ្ងៃនេះយើងខ្ញុំទាំងឡាយបានធ្វើបុណ្យមួយលើកទៀតដើម្បីបំពេញកិច្ចនៃមិត្តភាពរវាងគ្រួសារនេះនិងព្រះថេរានុត្ថេរៈគ្រប់ព្រះអង្គហើយ និងអស់លោក-អ្នកសប្បុរសទាំងឡាយផងដើម្បីឧទ្ទិសផលជូនដល់លោកជួន-នុតផង ។ សូមព្រះតេជព្រះគុណគ្រប់ព្រះអង្គ និងអស់លោកទាំងឡាយ ដែលបានបរិច្ចាគអ្វីមកឧបត្ថម្ភសពនេះ ទទួលអនុមោទនានូវបុណ្យទាំងប៉ុន្មានលើកនេះ ។ សូមឲ្យបានសម្រេចនូវសម្បត្តិទាំង៣ប្រការ គឺសម្បត្តិមនុស្ស សម្បត្តិទេវតា និងសម្បត្តិព្រះនិព្វានដូចសេចក្តីប្រាថ្នានៃព្រះតេជព្រះគុណ និងអស់លោកទាំងឡាយ ។

មួយទៀត សូមឧទ្ទិសកុសលដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធលោក ជួន-នុត ដែលលោកចែកឋានទៅចាប់ជាតិកំណើតកើតនៅទីណាឋានណា សូមលោកបានសម្រេចនូវផលមនុញ្ញផលវិបុលសុខគ្រប់ប្រការ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតដរាបដល់អវសានជាតិ សូមឲ្យបានសម្រេចនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតហោង ។

(តមក)

ព្រះមហា ប៉ាង-ខាត់ រៀបរៀង

អតិក្រម បុ. កិរិយាប្រព្រឹត្តកន្លង (ទោស, វេលា) កិរិយាប្រព្រឹត្តកន្លងច្បាប់, បទល្មើស។

អតិក្រមិន៑ គុ. ដែលប្រព្រឹត្តកន្លងច្បាប់, ដែលប្រព្រឹត្តល្មើស ។

អតិក្រមណ នបុំ. កិរិយាប្រព្រឹត្តកន្លង (ទោស, ច្បាប់, វេលា), កំហុស ។

អតិក្រមណីយ គុ ដែលគប្បីវៀរបង់, ដែលចៀសប្រហែស ។

អតិក្រាន្តិ ស្រី កិរិយាប្រព្រឹត្តកន្លងច្បាប់, ការប្រព្រឹត្តល្មើស ។

អតិក្រុធ៑ ស្ត្រី. សេចក្តីក្រោធក្រៃលែង ។

អតិក្រុឞ្ដ នបុំ កិរិយាសោកក្រៃពេក ។

អតិក្រូរ គុ. ដែលខ្លាចក្រៃពេក, ដែលកក់ស្លុតមហិមា ។

អតិក្លេឝ បុំ សេចក្តីទុក្ខក្រៃលែង ។

អតិខរ គុ. ដែលគ្រលួចក្រៃពេក (សំឡេង) ដែលមុះខ្លាំង ។

អតិខាទិន៑ គុ. ដែលស៊ីច្រើន ។

អតិគ ៣. ន. អ្នកឆ្លង, អ្នកកន្លង, អ្នកបំពាន ។

(នៅមានត)